Aan de Gemeenteraden / Provinciale Staten van:
Albrandswaard
Barendrecht
Hendrik-Ido-Ambacht
Ridderkerk
Rotterdam
Zwijndrecht
Provincie Zuid-Holland

Afschrift aan colleges B&W / GS

GR BAS-organisatie
INGEKOMEN
reg. nr.
17 APR. 2015
gem.

Natuur- en Recreatieschap
IJsselmonde

Overschieseweg 204
Postbus 341
3100 AH Schiedam
Telefoon 010 - 298 10 10
Fax 010 - 298 10 20

Contactpersoon	: W. Wiehemeijer	Ons kenmerk	: NRIJ/2015-513484629
Doorkiesnummer	: 010 – 298 10 36	Uw kenmerk	: -
Betreft	: Jaarrekening 2014 en begroting 2016	Bijlagen	: 2

Schiedam, 15 april 2015

Geachte heer/mevrouw,

Uw gemeente / provincie is deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling IJsselmonde. Ter voldoening aan het gestelde in artikel 34 van de Gemeenschappelijke Regeling en artikel 58b van de Wet gemeenschappelijke regelingen doe ik u hierbij toekomen de voorlopige jaarrekening 2014 en de ontwerp-begroting 2016. Zowel de voorlopige jaarrekening als de ontwerp-begroting is door het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde op 3 april 2015 vastgesteld.

Artikel 34 van de Gemeenschappelijke Regeling geeft aan dat de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten van Zuid-Holland hun zienswijze over de ontwerp-begroting 2016 kenbaar kunnen maken aan het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur vraagt u om deze zienswijze op de ontwerp-begroting 2016 uiterlijk 12 juni 2015 in te dienen. Uw eventuele reactie zullen wij voegen bij de aanbieding van de begroting aan het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde. De voorlopige jaarrekening 2014 wordt u ter kennisname aangeboden. De jaarrekening 2014 en de begroting 2016 zullen in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 3 juli 2015 worden vastgesteld.

Hoogachtend,
Namens het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde,

b.a.

drs. mr. A.F. Koeneman
directeur G.Z-H

Programmabegroting 2016

Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde

Opgesteld door : G.Z-H
Datum : 3 april 2015
Documentnummer : IJM/2014-493987385

Inhoudsopgave

1. BESTUURLIJKE SAMENVATTING 4

2. LEESWIJZER 5

3. GRONDSLAGEN EN KADERS BEGROTING 6

3.1 OPBOUW BEGROTING 6
3.2 INDEXERING 6
3.3 BEGROTINGSRICHTLIJNEN 7
3.4 INVESTEREN, WAARDEREN EN AFSCHRIJVEN 7
3.5 TERREIN BEHEER MODEL 7

4. PROGRAMMAPLAN 9

4.1 PROGRAMMA 1 BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN 9
4.1.1 Wat willen we bereiken? *9*
4.1.2 Wat gaan we daarvoor doen? *9*
4.1.3 Wat gaat het kosten? *11*
4.2 PROGRAMMA 2 BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN 12
4.2.1 Wat willen we bereiken? *12*
4.2.2 Wat gaan we daarvoor doen? *12*
4.2.3 Wat gaat het kosten? *16*
4.3 PROGRAMMA 3 ONTWIKKELING 17
4.3.1 Wat willen we bereiken? *17*
4.3.2 Wat gaan we daarvoor doen? ..... ***Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.***
4.3.3 Wat gaat het kosten? *18*
4.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN 19

5. INVESTERINGSPROGRAMMA 20

6. PARAGRAFEN 21

6.1 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 21
6.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICO'S 22
6.3 FINANCIERING 24
6.4 GRONDBELEID 25
6.5 BEDRIJFSVOERING 28

7. GEPROGNOSTICEERDE BALANS EN EXPLOITATIEBEGROTING 29

7.1 GEPROGNOSTICEERDE BALANS PER 31 DECEMBER 2016 29
7.2 EXPLOITATIEBEGROTING 2016 30
7.3 WAARDERINGSGRONDSLAGEN 31
7.4 TOELICHTING OP DE GEPROGNOSTICEERDE BALANS 33
7.4.1 Vaste activa *33*
7.4.2 Vlottende activa *33*
7.4.3 Vaste passiva *33*
7.5 TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEBEGROTING 36

8. MEERJARENRAMING 41

BIJLAGE 1 STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN 42

BIJLAGE 2 CONVERSIESTAAT 43

1. Bestuurlijke samenvatting

Wat willen we bereiken?

Speerpunten per programma zijn hieronder weergegeven en worden uitgewerkt in hoofdstuk 4 Programmaplan. Daar is bovendien per programma onder de kopjes 'Wat gaan we daarvoor doen?' te lezen wat voor dat programma verder onder de reguliere werkzaamheden valt.

Programma 1

- Bestuursvoorstellen zijn kort en bondig en bevatten alle relevante informatie voor besluitvorming zonder daartoe de bijbehorende bijlagen te hoeven raadplegen;
- In het kader van vernieuwing in aansturing en uitvoering van het groendossier, waaronder invoering van een Landschapstafel, de eventuele wijzigingen in de rol van NRIJ aangaande bestuurlijke, juridische en financiële implicaties inzichtelijk maken en zonodig verwerken;
- (verdere) implementatie van in 2015 uitgevoerde en goed bevonden pilots mbt verfijning van financiële onderbouwingen tbv een transparant en inzichtelijke producten/dienstencatalogus.

Programma 2

Gebiedsbeheer

- Actualisatie 'Toekomstscenario' met betrekking tot nieuw te beheren terreinen en voorzieningen inclusief advisering over het vervolg;
- Voorgenomen inpassing van het Jeugdspeelpark in Sandelingen-ambacht afwikkelen;
- Uitvoering van werkzaamheden ihkv afspraken rondom de Rhoonse stort zodra externe besluitvorming is afgerond en afspraken richting NRIJ zijn nagekomen;

Grondzaken en exploitaties (Economisch beheer)

- Het in 2015 vastgestelde kader voor grondbeleid en de daarop gebaseerde uitwerking naar een vastgesteld tarievenbeleid vastgoed en evenementen e.d. (verder) implementeren;

Regelgeving en Handhaving

- Binnen het product Regelgeving de in 2015 (deels) doorgevoerde herziening voor aanvragen ihkv vergunningen, ontheffingen, toestemmingen (VOT) vervolmaken en verder implementeren (leges, automatisering, e.d.);

Communicatie

- Communicatie over IJsselmonde brede onderwerpen vindt waar mogelijk plaats via aanhaking bij het communicatieplan Deltapoort/Landschaptafel;
- Het materiële budget van Communicatie kent een afgestemd uitvoeringsplan;
- Communicatie over door NRIJ uit te voeren werkzaamheden/activiteiten zal tijdig en voldoende specifiek via minimaal een persbericht kenbaar worden gemaakt aan omwonenden en gebruikers en voorafgaand daaraan aan de leden van het dagelijks bestuur.

Programma 3

- Op basis van de in 2014 door het Koepelschap Buitenstedelijk Groen uitgevoerde verkenning Revitalisering Bestaande Recreatiegebieden wordt met de aangereikte tools voor zover relevant een nadere differentiatie tussen deelgebieden en verdieping per deelgebied uitgevoerd;
- De gebiedsontwikkeling Hooge Nesse wordt ism gemeente Zwijndrecht en stichting Hooge Nesse e.o. wat betreft inrichting, beheer en gebruik wederom een stap verder gebracht.
- De gebiedsontwikkeling Johannapolder wordt mede aan de hand van een acquisitieplan, de eerder door het schap vastgestelde ontwikkel- en financieringsstrategie en de daarmee samenhangende subsidieaanvragen, verder vormgegeven.

2. Leeswijzer

Voor u ligt de programmabegroting 2016 en de meerjarenbegroting 2017 – 2020 van natuur- en recreatieschap IJsselmonde.

De grondslagen en kaders voor deze begroting worden uiteengezet in hoofdstuk 3. Vervolgens zullen in hoofdstuk 4 per programma de 3 W-vragen aan de orde komen, namelijk 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat gaat dat kosten?'. Het investeringsprogramma voor de jaren 2016 tot en met 2020 komt aan de orde in hoofdstuk 5.

Hoofdstuk 6 zal daarna ingaan op de volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Onderhoud kapitaalgoederen
- Weerstandsvermogen en risico's
- Financiering
- Bedrijfsvoering

De geprognosticeerde balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten komen aan bod in hoofdstuk 7, gevolgd door de meerjarenraming in hoofdstuk 8.

Ter informatie zijn de volgende bijlagen opgenomen:

- Bijlage 1 Staat van reserves en voorzieningen
- Bijlage 2 Conversiestaat

3. Grondslagen en kaders begroting

3.1 Opbouw begroting

Op voorliggende programmabegroting 2016 en de meerjarenraming 2017 – 2020 zijn de bepalingen uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) toegepast.

Het overzicht van lasten en baten is als volgt opgebouwd:

1. Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering
2. Diverse lasten en baten bedrijfsvoering
3. Kredieten
4. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Ad.1 Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering

Dit onderdeel betreft de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Ad. 2 Diverse lasten en baten bedrijfsvoering

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en – baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Het gaat hierbij o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiële consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien kunnen worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken, welke niet zijn begroot, worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Ad.3 Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Ad.4 Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Dit onderdeel omvat alle mutaties (stortingen en onttrekkingen) in de reserves.

3.2 Indexering

De werkgroep verbetering financiële sturing gemeenschappelijke regelingen, die is ingesteld door de Kring van Gemeentesecretarissen Rotterdam-Rijnmond, gaat bij de bepaling van het indexeringspercentage voor gemeenschappelijke regelingen uit van de prijsmutatie van het Bruto Binnenlands Product (pBBP) opgenomen in de septembercirculaire: 0,75%. Als gevolg van correcties voor verschillen tussen begrote en werkelijke inflatie in voorgaande jaren komt het totale gecorrigeerde indexeringspercentage voor loon- en prijsmutaties voor 2016 uit op: -0,65%.

De lasten zijn, in principe alleen daar waar mogelijk, geïndexeerd met het genoemde indexpercentage van -0,65%. Als voorbeeld worden kapitaalslasten niet geïndexeerd. De baten (opbrengsten) zijn uit oogpunt van het voorzichtigheidsprincipe niet geïndexeerd. Mede gelet op de economische ontwikkelingen is voorzichtigheid geboden.

3.3 Begrotingsrichtlijnen

De deelnemersbijdrage is het resultaat van het totaal aan lasten minus de overige baten. Beleidswijzigingen kunnen positieve of negatieve gevolgen hebben voor de deelnemersbijdrage, afhankelijk van het soort wijziging.

Wanneer een batig saldo resulteert voor de begroting zal het beleid ten aanzien van de resultaatbestemming en de deelnemersbijdrage worden gevolgd:

- Reservering van middelen voor door het bestuur gewenste maar nog niet financieel afgedekte nieuwe investeringen;
- Overige door het bestuur gewenste reserveringen;
- Extra afschrijvingen van geactiveerde investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte;
- Verlaging van de deelnemersbijdrage, mits er geen lopende ingroeiregeling meer is en voorgaande punten niet van toepassing zijn.

Deze beleidslijn wordt ook gevolgd bij het bestemmen van het jaarrekeningresultaat. Uitzondering hierop kunnen werkzaamheden uit meerjarige onderhoudsbestekken zijn die worden doorgeschoven in de tijd. Het is mogelijk dat een deel van het voordelige resultaat moet worden gereserveerd om deze in de resterende looptijd van het bestek nog uit te voeren onderhoudswerkzaamheden te dekken.

3.4 Investeren, waarderen en afschrijven

In december 2014 heeft het bestuur de geactualiseerde Kadernota Investeringen, Waarderingen en Afschrijvingen vastgesteld. Deze Kadernota bevat het beleid ten aanzien van het activeren en afschrijven van investeringen. Voorliggende begroting voldoet aan de beleidslijnen uitgezet in de kadernota en het BBV.

Samengevat worden de volgende belangrijkste uitgangspunten gehanteerd:
Investeringen met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd. Er wordt jaarlijks lineair afgeschreven op het actief gedurende de levensduur van het actief.

Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte worden bij voorkeur niet geactiveerd maar komen direct ten laste van het resultaat.Eventuele bijdragen van derden en reserves worden in mindering gebracht. Het Algemeen Bestuur is wel bevoegd in een specifiek geval te besluiten dergelijke investeringen te activeren.

Uitgaven in het kader van groot onderhoud worden direct ten laste gebracht van de voorziening Groot Onderhoud en worden niet geactiveerd.

3.5 Terrein Beheer Model

Voor het beheer en onderhoud van de natuur- en recreatiegebieden wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, houten oever of brug) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende beheer- en normkosten zijn bepaald. De normkosten omvatten een totaal van regulier onderhoud en groot onderhoud. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt daarmee het benodigde budget voor beheer en onderhoud.

Voor natuur- en recreatieschap IJsselmonde zijn de volgende basisgegevens gebruikt bij het opstellen van deze begroting. Kengetallen peildatum 1 januari 2014

Van het Recreatieschap IJsselmonde zijn nagenoeg alle huidige beheergebieden (totaal 574 ha) opgenomen in TBM. Delen van de gebieden Zuidpolder Barendrecht, Waal & Devel, Jan Gerritsepolder en Donckse Velden zijn nog niet opgeleverd en daarom niet (volledig) opgenomen in TBM. Waar van toepassing zijn de beheerlasten op basis van bestuurlijke besluitvorming wel al meegenomen in de begroting.
De besluitvorming ten aanzien van de bezuinigingen en omvormingen zijn verwerkt in de gebruikte gegevens.

Ten aanzien van de grondpositie is te zien dat het grootste deel in direct

IJsselmonde - Grondpositie

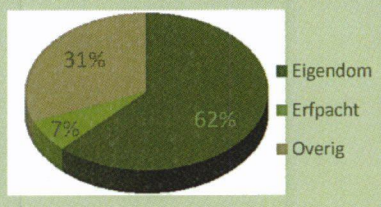

eigendom van schap is maar dat een substantieel deel onder Overig[1] is opgenomen.

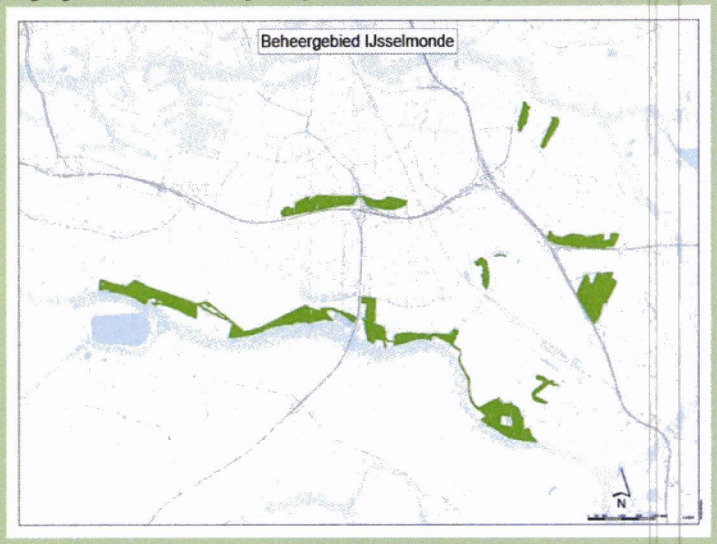

Contracten en inkomsten

Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde heeft 73 contracten met derden. Deze contracten variëren van uitgifte van kleine percelen ten behoeve van begrazing tot grotere uitgiften ten behoeve van ondernemers binnen het gebied. Het totaal aan inkomsten vanuit de afgesloten contracten bedraagt € 579.000,- (relatiedatabase, 2013).

Schap	Aantal contracten	Inkomsten (2013)
IJsselmonde	73	€ 579.000,-

[1] Onder de categorie Overig vallen huurcontracten of mondelinge afspraken met eigenaren zoals het Rijk, Waterschap, SBB, gemeenten, BBL etc.

4. Programmaplan

De programmabegroting is opgebouwd uit de volgende onderdelen:
- *Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden*
- *Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 3 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*

In de navolgende paragrafen wordt ieder afzonderlijk onderdeel toegelicht. Hierbij zal per programma een toelichting gegeven worden op de 3 W-vragen; 'Wat willen we bereiken?', 'Wat gaan we daarvoor doen?' en 'Wat gaat het kosten?".

4.1 Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden

4.1.1 Wat willen we bereiken?

Vanuit de bestuurlijke aangelegenheden worden het Dagelijks en het Algemeen Bestuur ondersteund door middel van de beleidsstukken die financieel en juridisch zijn getoetst.

Bestuursvoorstellen zijn kort en bondig en bevatten alle relevante informatie voor besluitvorming zonder daartoe de bijbehorende bijlagen te hoeven raadplegen;

In het kader van vernieuwing in aansturing en uitvoering van het groendossier, waaronder invoering van een Landschapstafel, de eventuele wijzigingen in de rol van NRIJ aangaande bestuurlijke, juridische en financiële implicaties inzichtelijk maken en zonodig verwerken;

(verdere) implementatie van in 2015 uitgevoerde en goed bevonden pilots mbt verfijning van financiële onderbouwingen tbv een transparant en inzichtelijke producten/dienstencatalogus

4.1.2 Wat gaan we daarvoor doen?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vindt plaats door het leveren van de volgende producten:
1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

Ad.1 Bestuursproducten
De bestuurlijke ondersteuning valt uiteen in:
- voorbereiding, verslaglegging en afhandeling van de vergaderingen van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur;
- organiseren van representatieve en andere bijzondere gelegenheden voor het bestuur;
- vertegenwoordigen van het bestuur dan wel ondersteunen en adviseren van bestuurders naar buiten toe (bijvoorbeeld via overleg, bewonersavonden, perscontacten);
- programma- en accountmanagement.

Ad.2 Juridische ondersteuning en advisering
Dit product heeft betrekking op de (algemene) juridische advisering op het gebied van publiek- en privaatrecht en het implementeren, toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke

regeling. Bij deze werkzaamheden wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd: regels voor wat er moet en mogelijkheden voor wat er kan.

Ad.3 Financiën

In het kader van de financiële ondersteuning zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen;
- structureel uitvoeren van de verbijzonderde interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten;
- toetsen van alle bestuursvoorstellen ten aanzien van incidentele en/of structurele financiële consequenties;
- opstellen van de planning & control producten: jaarstukken 2015, begroting 2017 en de voortgangsrapportage 2016;
- begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidiecontroles indien relevant, jaarrekeningcontrole).

4.1.3 Wat gaat het kosten?

Programma 1. Bestuur	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Bestuursproducten	103.008	116.600	115.800
Juridische ondersteuning en advisering	14.400	63.900	63.500
Financiën	80.397	73.900	73.400
Totaal lasten	**197.805**	**254.400**	**252.700**
Baten			
Bestuursproducten		-	-
Juridische ondersteuning en advisering		-	-
Financiën	8.559	-	-
Totaal baten	**8.559**	**-**	**-**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**189.246-**	**254.400-**	**252.700-**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**-**	**-**	**-**
Kredieten			
Lasten kredieten	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	**-**	**-**	**-**
Totaal saldo van baten en lasten	**189.246-**	**254.400-**	**252.700-**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**-**	**-**	**-**
Resultaat	**189.246-**	**254.400-**	**252.700-**

Lasten

Alle lasten zijn geïndexeerd met – 0,65%.

4.2 Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

4.2.1 Wat willen we bereiken?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers, waarbij de relatie met alle in het gebied aanwezige en potentiële contractanten zodanig is dat van weerszijden de gemaakte afspraken worden nageleefd.

4.2.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden wordt gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Grondzaken en exploitaties (economisch beheer)
3. Regelgeving & handhaving
4. Communicatie

Ad.1 Gebiedsbeheer

Het product gebiedsbeheer is gericht op het behoud en de verbetering van zowel de kwaliteit van het groenbeheer in de natuur- en recreatiegebieden als de beheerde recreatieve voorzieningen in het werkingsgebied van het schap. Het minimale uitgangspunt hierbij is dat het beheerde schoon, heel en veilig is. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de plannings- en begrotingssystematiek in het Terrein Beheer Model (TBM). Het TBM is opgebouwd uit gevisualiseerde beeldkwaliteit (doeltypen) gerelateerd aan marktconforme normprijzen per doeltype. Alle onderdelen van TBM worden met enige regelmaat (minimaal eens per 4 jaar) herzien en bijgesteld zodat een continue verbetering mogelijk is. In 2015 is de bijstelling in het bestuur aan de orde geweest

De berekende uitkomst per onderdeel vormt de inhoudelijke basis voor de jaarlijkse begrotingsraming van het regulier onderhoud en het groot onderhoud. Voorafgaand aan de uitvoering wordt de modelmatige planning altijd eerst nog getoetst aan de werkelijke staat van onderhoud en aan de invloed van eventueel gewijzigde omstandigheden. Daarna vindt pas omzetting plaats in uitvoeringsmaatregelen. Om een vlakke begroting over de jaren te houden wordt het Groot onderhoud uitgevoerd via een voorziening. Uit de regelmatige bijstelling van de meerjarenplanning en de voorziening blijkt tevens wat het aanbestedingsvoordeel over de afgelopen jaren is geweest.

Door de modelmatige meerjarenplanningen steeds beter af te stemmen met de fysieke situatie buiten is in toenemende mate voordeel te halen door schaalvoordelen door werken (over de jaren) te combineren.

Het gebiedsbeheer gebeurt met vakdeskundigheid en gebiedskennis en in communicatie met het externe netwerk van bezoekers, exploitanten en medebeheerders, zoals gemeenten of waterschappen.

Naast het reguliere onderhoud (o.a. maaien, snoeien, reinigen) en het jaarlijks voorkomende groot onderhoud (o.a. baggeren, dunnen, herstel van wegen en paden), zijn in 2016 nog extra groot onderhoud maatregelen voorzien. Deze volgen uit de meerjarenplanning en worden in 2015, na controle in het veld, specifiek bepaald en voorbereid.

Door de modelmatige meerjarenplanningen steeds beter af te stemmen met de fysieke situatie buiten is in toenemende mate voordeel te halen door schaalvoordelen door werken (over de jaren) te combineren.

Ad.2 Grondzaken en exploitaties (economisch beheer)
De taken die binnen grondzaken en exploitaties worden uitgevoerd zijn:

- Uitgifte
- Portefeuille- en relatiebeheer

Product	**Toelichting**
Uitgifte heeft betrekking op de uitgifte van grond en opstallen door verkoop, door het vestigen van zakelijke rechten zoals erfpacht of opstal of door middel van huur- en bruikleenovereenkomsten. Uitgifte vindt plaats ten behoeve van (commercieel-) recreatieve en maatschappelijke functies en voor infrastructurele werken. Hierbij is het kennen en benutten van marktkansen en de professionele inzet van de grondbeleidsinstrumenten van groot belang. Tot deze taak behoren ook de uitgifte van jacht- en visrechten.	
Bijzonderheden 2016	Bij de uitgifte van grond en het vormgeven van de financiële en andere contractvoorwaarden gelden de kaders zoals deze zijn vastgelegd in de in 2015 vastgestelde nota grondbeleid en de grondprijzenmethodiek. In de gebiedsontwikkeling Johannapolder moeten, gelet op de kortdurende contractuele afspraken, keuzes gemaakt worden over de toekomst van het Jongerencentrum en het binnenzwembad. De uitkomsten van de marktconsultatie en acquisitie zijn hierbij relevant. Daarnaast wordt vanuit dit product bijgedragen aan de gebiedsontwikkeling Hooge Nesse en de samenwerking met de stichting.
Onder portefeuille- en relatiebeheer valt het contractbeheer van bestaande exploitaties (met name erfpacht en verhuur). Belangrijke onderdelen van deze taak zijn het relatiemanagement, de inning van erfpacht en huur, indexering, herziening en beëindiging van contracten alsmede de doorbelasting van heffingen en belastingen. In dit kader wordt gestreefd naar verzakelijking van bestaande contracten met als doel onder andere het vergroten van het verdienvermogen. Daarnaast wordt binnen deze taak de bestaande grond- en vastgoedportefeuille bewaakt, waaronder de aansturing van verzekeringen en het eigenaaronderhoud voor opstallen.	
Bijzonderheden 2016:	Binnen het portefeuille- en relatiebeheer blijft worden ingezet op tijdige indexering en gebruikmaking van de contractuele herzieningsmomenten. Ook het periodiek schouwen van de exploitaties vindt in 2016 plaats, waarbij een integrale benadering wordt gekozen en zo nodig een breder team van medewerkers wordt ingezet.

Ad.3 Regelgeving & handhaving
Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

- Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen
- Toezicht en handhaving

Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen

De natuur- en recreatiegebieden kunnen gebruikt worden zowel individueel als in groepsverband. Voor beide vormen van gebruik geldt dat niet alles altijd mag en kan. Uit het oogpunt van de doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de openbare orde en veiligheid, is daarom voor een aantal activiteiten een vergunning, ontheffing of toestemming nodig. De beoordeling en afhandeling van de aanvragen vindt binnen dit product plaats. In 2015 is een digitale afhandeling van meldingen ingevoerd. Dit proces zal worden geëvalueerd waarbij met name de afwegingen die bepalen wanneer iets wel of geen melding is, zullen worden getoetst aan de ervaringen opgedaan met de gehouden activiteiten. Streven is in 2015 evenementenbeleid in te voeren. Indien dit daadwerkelijk is gerealiseerd, dient dit te worden geëvalueerd. Doelstelling hiervan is bekijken of de mogelijkheden van het gebied op een juiste wijze en voldoende worden benut.

Toezicht en handhaving

Het product Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de 3 onderdelen leidt tot een compleet palet van *activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet (vertaalt in het toezichts- en* handhavingsbeleid) wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied.

Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Indien de keuze wordt gemaakt om geen financiering beschikbaar te stellen voor het gehele palet vindt primair inzet op daadwerkelijke handhaving plaats. Hiermee wordt prioriteit gegeven aan de veiligheid van de recreant en worden andere zaken alleen aangepakt als de beschikbare middelen niet volledig aan handhaving besteed moeten worden.

Het door uw schap beschikbaar gestelde budget voor dit jaar leidt tot de toepassing van de bovenstaande prioritering in de inzet. Dit betekent:

Deelproduct	Actitviteit
Gastheerschap	Er wordt inzet gepleegd op het informeren van mensen over de (on)mogelijkheden van het gebied. Het gebruik zowel individueel als in groepsverband wordt zo goed mogelijk begeleid. Er is ruimte om gebruiksveranderingen te onderzoeken. Aanwezigheid in het gebied is voldoende om te trachten aan de voorkant van de problemen te komen en preventieve inzet te leveren hierop.
Handhaving	Er wordt daadwerkelijk gehandhaafd op naleving van de geldende regels en opgetreden tegen overtreders. In surveillance opdrachten of –projecten wordt samen gewerkt met de handhavingpartners. Er wordt gecontroleerd op de naleving van de voorwaarden gesteld in vergunningen, ontheffingen of toestemmingen. Gepleegde interventies worden geïnventariseerd en gebruikt als input voor programmatisch handhaven.
Regierol	Er wordt zowel incidenteel als structureel samengewerkt met handhavingspartners. Kennis en kunde van diverse partners wordt benut voor een zo goed mogelijk resultaat. Er vindt reguliere afstemming plaats over geconstateerde problemen waardoor inzicht en prioriteit bij partners ontstaat.

Voor gastheerschap betekent bovenstaande dat de handhavers zoveel mogelijk zichtbaar aanwezig zijn op de drukke gebruikslocaties. Zij monitoren de vormen van gebruik.

Voor de handhaving betekent bovenstaande dat op basis van ervaringen, eigen signaleringen en meldingen inzet wordt gepleegd op locaties waar daadwerkelijk overtredingen worden verwacht. Inzet vindt plaats in zowel drukke gebruikslocaties als locaties waar slechts incidenteel gebruik van wordt gemaakt en sociale controle derhalve afwezig is.
Activiteiten waar een vergunning, ontheffing of toestemming voor is verleend worden gecontroleerd op naleving van de voorwaarden.

Voor de regierol betekent bovenstaande dat er op basis van een geconstateerd complex of telkens terugkerende probleem wordt besloten om dit in een projectvorm samen met één of meerdere handhavingspartners op te pakken. Deze aanpak vergroot de mogelijke capaciteitsinzet (kwantiteit) en geeft de mogelijkheid ook gebruik te maken van specifieke kennis en kunde van de andere handhavingspartners.

Ad.4 Communicatie
In 2016 zal het accent deels verschuiven van (het invoeren en promoten van) digitale communicatiekanalen naar de volgende speerpunten: herkenbaarheid gebieden vergroten, implementeren van leefstijlen. De achterliggende doelstelling is het gebruik van de gebieden te verbeteren.

Opstellen communicatieplan
Eind 2015 wordt in een compact plan invulling gegeven aan de benodigde communicatiestrategie en middelen. Bepalend hierin zijn de ontwikkelingen in de gebieden en de speerpunten.

Herkenbaarheid gebieden
Bij dit speerpunt ligt de focus op de communicatie richting de bezoekers in het gebied zelf. Bezoekers moeten zich uitgenodigd voelen en naar behoefte geïnformeerd zijn.

Implementatie leefstijlen
Bij alle communicatie acties die het recreatieschap uitvoert zijn de leefstijlen uitgangspunt. Dat betekent in de praktijk dat bewust gericht wordt op doelgroepen en de daarbij passende communicatie wordt ingezet.

Uiteraard blijven bij alle communicatie acties van het recreatieschap de digitale communicatiekanalen twitter, facebook en de website heerlijkbuiten.nl belangrijke middelen om projecten, ontwikkelingen en nieuws voor het voetlicht te brengen.

Kredieten
De uitvoering van de kredieten in 2016 is sterk afhankelijk van de vorderingen in voorbereiding en uitvoering in 2015. Als gevolg van deze afhankelijkheid zijn de te verwachten uitgaven op de kredieten en de toelichting op de inhoudelijke activiteiten niet in deze begroting opgenomen. De huidige planning ten aanzien van de uitgaven voor de kredieten is als totaaloverzicht opgenomen in hoofdstuk 5 Investeringsprogramma.

4.2.3 Wat gaat het kosten?

Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Gebiedsbeheer	2.048.310	2.254.255	2.440.003
Economisch beheer	334.425	337.900	335.600
Communicatie	21.003	22.600	22.400
Regelgeving & Handhaving	133.200	161.000	160.000
Totaal lasten	**2.536.938**	**2.775.755**	**2.958.003**
Baten			
Gebiedsbeheer	80.355	80.000	80.000
Economisch beheer	674.223	661.500	661.500
Communicatie		-	
Regelgeving & Handhaving		-	
Totaal baten	**754.578**	**741.500**	**741.500**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**1.782.360-**	**2.034.255-**	**2.216.503-**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	10.248	-	-
Diverse baten	7.450	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**2.798-**	**-**	**-**
Kredieten			
Lasten kredieten	1.022	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)		-	-
Saldo kredieten	**1.022-**	**-**	**-**
Totaal saldo van baten en lasten	**1.786.180-**	**2.034.255-**	**2.216.503-**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves		390.000	210.152
Onttrekking reserves	14.379		-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**14.379**	**390.000**	**210.152-**
Resultaat	**1.771.801-**	**2.424.255-**	**2.426.655-**

Lasten
De lasten zijn geïndexeerd met - 0,65%. In de begroting 2016 is t.o.v. de begroting 2015 het restantbedrag van de ingroeiregeling van ca. € 210.000 vanuit het herijkte Toekomstscenario opgenomen onder de post gebiedsbeheer.

Baten
In de begroting 2015 ***en 2016*** is het volledige bedrag aan te ontvangen subsidies opgenomen in de begroting. Ditzelfde geldt overigens ook voor de lasten van de veerdienst.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves
De specificatie van de toevoegingen en onttrekking aan de reserves is opgenomen in paragraaf 7.5.

4.3 Programma 3 Ontwikkeling

4.3.1 Wat willen we bereiken?

Het bestuur wordt geadviseerd over nieuwe ontwikkelingen passend binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling ten aanzien van de kosten, haalbaarheid en bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen. Daarnaast wordt het bestuur geadviseerd over de mogelijkheden ten aanzien van vastgoedbeheer in gebieden.

4.3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Het bestuur wordt geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Zo wordt inspraak geleverd op 'ruimtelijke plannen' en initiatieven van derden.

Hierbij wordt inspeeld op de actuele trends en ontwikkelingen. Voor 2016 zijn een aantal thema's te benoemen:

- Cocreatie/ maatschappelijke initiatieven
- Natuur & Gezondheid (samenwerking met zorgorganisaties, verder uitbouwen bewegen in het groen)
- Duurzaamheid (bijvoorbeeld duurzaam beheer, ontwikkeling autarktische voorzieningen, energielandschap, natuurontwikkeling met derden)

De opgestelde revitaliseringsmethodiek en het uitvoeringsprogramma vernieuwing gebieden worden, als vervolg op de uitwerkingen in 2015, verder uitgerold.
Dit betekent dat de genoemde thema's en de revitaliseringsmethodiek verder worden toegepast bij her- of doorontwikkeling van recreatiegebieden, hierbij zal nauw worden samengewerkt met de betreffende schapsdeelnemers.

Gebiedsontwikkeling betreft de ontwikkeling van gebieden, het herontwikkelen van bestaande gebieden en het toevoegen van nieuwe functies aan gebieden. De basis hiervoor kan zowel liggen in een schapsplan als in externe ontwikkelingen, zoals de aanleg van infrastructurele werken en in gewenste initiatieven vanuit de markt. Het bestuur wordt (inhoudelijk) geadviseerd over kosten, haalbaarheid en gewenste ontwikkelrichting van plannen.

Binnen dit programma valt ook de verwerving en het tijdelijk beheer in het kader van vastgoed. Voor gebieden wordt via verwerving, erfpacht of huur een positie verkregen. Sprake kan zijn van strategische, anticiperende of reguliere verwerving. Voorafgaand aan de verwerving wordt een haalbaarheidsanalyse gemaakt. Zolang eigendommen (gronden en opstallen) niet uitgegeven zijn, worden deze tijdelijk beheerd via ingebruikgeving of met inschakeling van een anti-kraak organisatie.

Kredieten

De uitvoering van de kredieten in 2016 is sterk afhankelijk van de vorderingen in voorbereiding en uitvoering in 2015. Als gevolg van deze afhankelijkheid zijn de te verwachten uitgaven op de kredieten en de toelichting op de inhoudelijke activiteiten niet in deze begroting opgenomen. De huidige planning ten aanzien van de uitgaven voor de kredieten is als totaaloverzicht opgenomen in hoofdstuk 5 Investeringsprogramma.

Kredieten

De uitvoering van de kredieten in 2016 is sterk afhankelijk van de vorderingen in voorbereiding en uitvoering in 2015. In de begroting 2016 zijn voor 2 kredieten de verwachte uitgaven opgenomen. Dit betreft het krediet 'Blauwe verbinding ZRP' € 1.600.000 en het krediet 'Wandelknooppuntensysteem Deltapoort' € 20.000. Beiden kredieten zijn subsidiabel.

4.3.3 Wat gaat het kosten?

Programma 3 Ontwikkeling	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling	113.000	117.600	116.900
Marketing & productontwikkeling	-		
Totaal lasten	**113.000**	**117.600**	**116.900**
Baten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-
Marketing & productontwikkeling	-	-	-
Totaal baten			
Saldo gewone bedrijfsvoering	**113.000-**	**117.600-**	**116.900-**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten			
Kredieten			
Lasten kredieten	1.344.612	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	1.098.173		
Saldo kredieten	**246.439-**		
Totaal saldo van baten en lasten	**359.439-**	**117.600-**	**116.900-**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	235.515	-	-
Onttrekking reserves	246.439		
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**10.924**		
Resultaat	**348.515-**	**117.600-**	**116.900-**

Lasten
De lasten zijn geïndexeerd met - 0,65%.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves
De specificatie van de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves is opgenomen in paragraaf 7.5.

4.4 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Onvoorzien		7.000	7.000
Totaal lasten		**7.000**	**7.000**
Baten			
Deelnemersbijdrage	2.654.867	2.803.255	2.803.255
Totaal baten	**2.654.867**	**2.803.255**	**2.803.255**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**2.654.867**	**2.796.255**	**2.796.255**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	2.279	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**2.279**	**-**	**-**
Kredieten			
Lasten kredieten	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	**-**	**-**	**-**
Totaal saldo van baten en lasten	**2.657.146**	**2.796.255**	**2.796.255**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	3.076.641	-	-
Onttrekking reserves	2.776.739	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**299.902-**	**-**	**-**
Resultaat	**2.357.244**	**2.796.255**	**2.796.255**

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage	Inwoneraantallen per 1-1-2014
Provincie Zuid-Holland	560.651	20%	
Gemeente Rotterdam	1.261.465	45%	
Overige gemeenten	981.139	35%	
Specificatie overige gemeenten:			
Gemeente Albrandswaard	128.670	13%	25.069
Gemeente Barendrecht	243.169	25%	47.377
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	148.390	15%	28.911
Gemeente Ridderkerk	232.267	24%	45.253
Gemeente Zwijndrecht (incl heerjansdam)	228.644	23%	44.547
	981.139	100%	191.157
TOTAAL	**2.803.255**		

5. Investeringsprogramma

In de begroting 2016 zijn voor 2 kredieten de verwachte uitgaven opgenomen. Dit betreft het krediet 'Blauwe verbinding ZRP' € 1.600.000 en het krediet 'Wandelknooppuntensysteem Deltapoort' € 20.000. Beiden kredieten zijn subsidiabel.

Kredietnaam	Toelichting op de realisatie van de begrotingsdoelstellingen	Begroting 2016
Voorfinanciering Johannapolder	De ontwikkelstrategie Johannapolder staat een 'faciliterende transformatie' naar een recreatief knooppunt in een groene setting voor. Om een aantal fysieke ingrepen in de openbare ruimte te kunnen doen om de ruimtelijke kwaliteit, belevingswaarde en ondernemersklimaat in Johannapolder te verbeteren, is het krediet Voorfinanciering Johannapolder ingesteld. Deze investeringen worden echter pas door het schap gedaan wanneer dekking voor de wenselijke ingrepen zeker is gesteld door exploitatie-inkomsten of subsidies (de baat gaat voor de kost). Ook in 2016 vindt uitvoering van deze strategie plaats, o.m. met het aanleggen van een deel van de Groene Loper. Dit wordt gefinancierd uit exploitatieinkomsten van het schap en subsidie van de provincie Zuid-Holland.	100.000,-

6. Paragrafen

6.1 Onderhoud kapitaalgoederen

Het duurzaam in stand houden van de kapitaalgoederen wordt gerealiseerd door het toepassen van het Terrein Beheer Model (TBM). Voor alle groot onderhoudswerkzaamheden wordt op basis van het TBM jaarlijks gespaard via een dotatie aan de Voorziening Groot Onderhoud. Deze dotatie is gebaseerd op een duurzame instandhouding van alle elementen in het gebied waarbij de werkzaamheden gepland worden via meerjarenplanningen. Door het regelmatig uitvoeren van technische inspecties wordt bekeken of de ingeschatte levensduur of cyclus nog klopt en wordt waar nodig de planning aangepast.

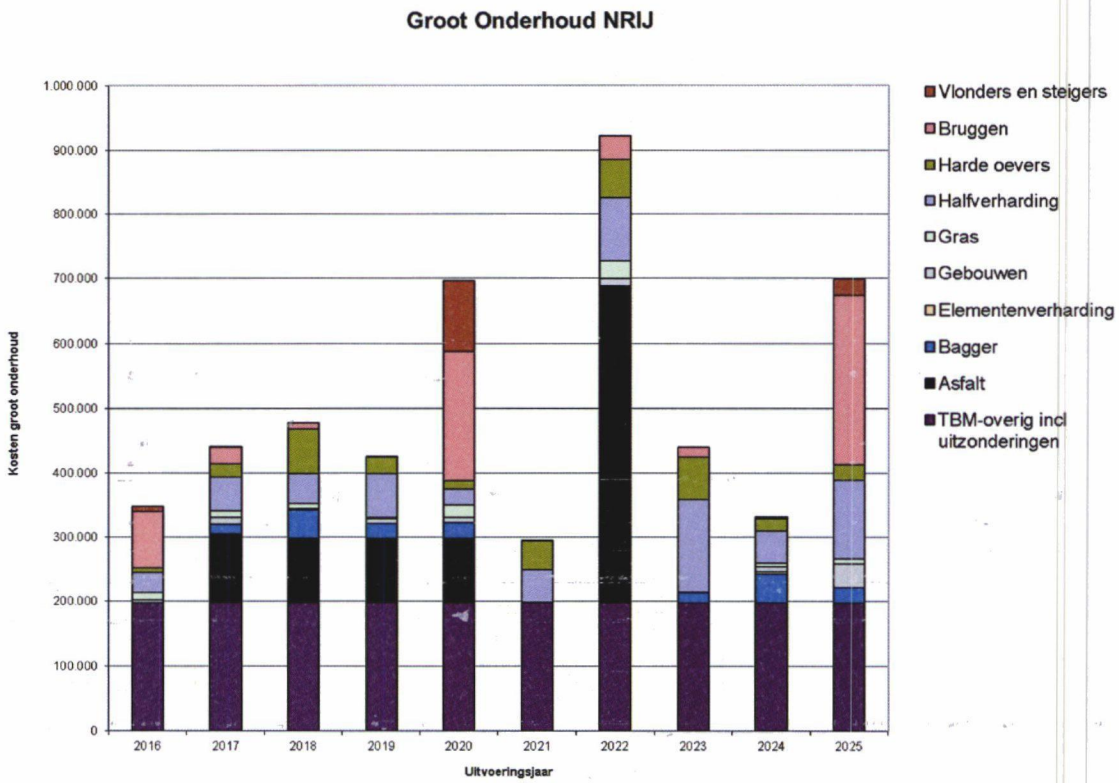

6.2 Weerstandsvermogen en risico's

Het beleid ten aanzien van de bepaling, inschatting en beheersing van risico's is vastgelegd in de nota *weerstandsvermogen (door het Algemeen Bestuur vastgesteld in december 2014)*. *Aan de hand van dit beleid* zijn de risico's voor 2016 geïnventariseerd. Dit heeft geleid tot het volgende overzicht met aansluitend een korte toelichting per risico.

Risico	Kans van optreden	Aard van het risico	Financiële impact	Uitgaande van vier jaar *
1. Pendrechtse Molen (onverwachte gebreken)	Middel	Incidenteel	€ 25.000	€ 12.500
2. Baggeren jachthaven Rhoon	Middel	Incidenteel	€ 300.000	€ 150.000
3. Niet-gekwantificeerde risico's (2% van de structurele inkomsten)			€ 11.580	€ 11.580
Totaal programmabegroting			**€ 336.580**	**€ 174.080**

1. Pendrechtse Molen (onverwachte gebreken)

Dit risico betreft het optreden van grote, onverwachte gebreken voor dit monumentale object. Voor de molen wordt een andere eigenaar/beheerder gezocht. Tot het moment van overdracht onderhoudt het schap de molen en is hiertoe budget voor regulier en groot onderhoud gereserveerd. Het is denkbaar dat een gebrek aan het object wordt geconstateerd, dat meer kost dan het gereserveerde budget.
In 2013 is een aantasting van bonte knaagkever ontdekt: de schade en de noodzakelijke bestrijdings- en reparatiewerkzaamheden worden geïnventariseerd.

Dit risico betreft het optreden van grote, onverwachte gebreken voor dit monumentale object. Het genoemde bedrag is een inschatting op basis van eerdere onderhoudswerkzaamheden en uitgevoerde onderzoeken. Voor de molen wordt een andere eigenaar/beheerder gezocht. Tot het moment van overdracht onderhoudt het schap de molen en is hiertoe budget voor regulier en groot onderhoud gereserveerd. Het is denkbaar dat een gebrek aan het object wordt geconstateerd, dat meer kost dan het gereserveerde budget.Via actualisering van de notitie 'Risico's mbt Pendrechtse Molen' is bovenstaand risico onderbouwd.

2. Baggeren jachthaven Rhoon

Dit risico betreft de voorbereiding/uitvoering van eventuele baggerwerkzaamheden in de havenmonding van de jachthaven Rhoon (klasse 4 verontreiniging). De kosten voor het baggeren worden geschat op € 300.000. Aangezien het een midden risico betreft, wordt in het weerstandsvermogen een bedrag van € 150.000 opgenomen. Gezien de onduidelijke status van het risico (omvang problematiek, ultieme tijdstip van uitvoering) zal dit risico nader geïdentificeerd worden.

Dit risico betreft de voorbereiding/uitvoering van eventuele baggerwerkzaamheden in de havenmonding van de jachthaven Rhoon (klasse 4 verontreiniging). De kosten voor het baggeren worden geschat op € 300.000 op basis van ervaringscijfers. Aangezien het een midden risico betreft, wordt in het weerstandsvermogen een bedrag van € 150.000 opgenomen. Gezien de onduidelijke status van het risico (omvang problematiek, ultieme tijdstip van uitvoering) zal dit risico nader geïdentificeerd worden.

3. Niet-gekwantificeerde risico's

Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten vanuit het gebiedsbeheer (€ 579.000) waarmee een bedrag wordt opgenomen van € 11.580. Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor niet gekwantificeerde risico's.

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend teneinde te bepalen of het schap in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. De ratio per 31 december 2016 is >2, wat betekent dat het weerstandsvermogen uitstekend is.

6.3 Financiering

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitgaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende kalenderjaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren is gebaseerd op het principe van zero-balancing. Zero-balancing betekent het dagelijks overboeken van het saldo boven een vastgesteld drempelbedrag van minimaal € 250.000 en maximaal € 2,5 miljoen op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist dan wel het aanvullen van een bankrekening ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Zero-balancing leidt ertoe dat het saldo op de laatstgenoemd bankrekening aan het einde van de dag altijd nul is. Vanaf het moment van invoering is het niet meer toegestaan als decentrale overheid (tijdelijk) overtollige gelden te beleggen. Alle (tijdelijk) overtollige middelen worden in het schatkistbankieren opgenomen. De bestaande beleggingen blijven tot het einde van de huidige looptijd of tot het moment van vrijvallen gecontinueerd. Het verplicht schatkistbankieren geldt ook voor gemeenschappelijke regelingen. Ten behoeve van dit verplichte schatkistbankieren zijn rekeningen geopend om de rekening-courant overeenkomst tussen de Staat en de gemeenschappelijke regeling gestalte te geven.

6.4 Grondbeleid

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Overeenkomstig het bepaalde in het Besluit Begroting en Verantwoording biedt de paragraaf grondbeleid inzicht in de visie op het te voeren grondbeleid en de wijze van uitvoering daarvan. Tevens biedt de paragraaf grondbeleid een actuele prognose van resultaten en vermeldt het de beleidsuitgangspunten over de reserves in relatie tot risico's van grondzaken.

Grondbeleid

Het door het schap te voeren grondbeleid is vastgelegd in de door het Algemeen Bestuur in 2015 vastgestelde Nota grondbeleid. In deze nota zijn de visie op het te voeren grondbeleid beschreven en de doelstellingen waaraan het grondbeleid dient bij te dragen. De nota verwoordt de kaderstellende beleidsuitgangspunten die gelden bij de verwerving, het (tijdelijk) beheer en de uitgifte van gronden inclusief het grondprijsbeleid.
Op basis van het vastgestelde grondbeleid voert het Dagelijks Bestuur het grondbeleid uit en bepaalt - in beginsel jaarlijks – de vaste grondprijzen.
Overigens liggen er inhoudelijke paralellen tussen het grondbeleid en het evenementenbeleid.

In de diverse stukken die in het kader van de begrotingscyclus ter vaststelling worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur (zoals programmabegroting, tussentijdse rapportage en jaarrekening) wordt verantwoording afgelegd over de uitvoering van het grondbeleid en wordt melding gemaakt van (beleidsinhoudelijke en/of financiële) risico's die mogelijkerwijze kunnen optreden in gebieds- en locatieontwikkelingen waarbij grondposities van het schap aan de orde zijn.

Enkele nieuwe wettelijke regimes kunnen invloed hebben op het grondbeleid en de uitvoering daarvan.
Op grond van de wet markt en overheid dient – zodra deze wettelijke regeling ook geldt voor gemeenschappelijke regelingen – de gronduitgifte in erfpacht en verhuur op minimaal een kostprijsdekkend niveau te liggen. Ervaring moet worden opgedaan met de wijze waarop kostendekkendheid wordt bepaald en hoe dit zich verhoudt tot de noodzaak om een marktconforme prijssystematiek te hanteren.
Daarnaast kan de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsondernemingen, wellicht in 2016, effect hebben op de baten van grondexploitatie. Over eventuele winst dient dan immers vennootschapsbelasting te worden afgedragen. Daarmee wordt een gelijk speelveld voor overheid en private partijen op de grondmarkt bereikt.

Basisinformatie met betrekking tot grond, gebouwd vastgoed en exploitaties

De jaarrekening 2015 biedt actuele informatie over de omvang en opbouw van de grondpositie van het schap en geeft enkele kengetallen met betrekking tot de uitgifte van gronden aan commerciële en maatschappelijke partijen (exploitaties). Daarnaast biedt de jaarrekening inzicht in de boekwaarde van

gronden en opstallen zoals deze per 31 december 2015 op de balans zijn opgenomen. Naar dit document wordt verwezen.

Verantwoording

In programma's 2 van de begroting worden de ontwikkelingen op het gebied van grond, gebouwd vastgoed en exploitaties beschreven en verantwoord op het niveau van specifieke locaties en exploitaties. Waar relevant wordt ingegaan op bijzondere ontwikkelingen.

Uitvoering van het grondbeleid – resultaat en risico's

Bij de uitvoering van het grondbeleid (zoals uitgifte) en in het contractbeheer wordt de ingezette professionaliseringsslag verder vervolgd. Voor gronduitgiftes, met name erfpacht en huur, wordt met ingang van 2015 gebruik gemaakt van modelcontracten en de vastgestelde grondprijsmethodiek. Voor een aantal regelmatig voorkomende werkzaamheden (zoals de toetsing van ondernemingsplannen en de begeleiding van overnameverzoeken) gelden standaard werkwijzen. Deze stappen dragen bij aan eenduidigheid en transparantie.
De besluitvormende bevoegdheid met betrekking tot privaatrechtelijke rechtshandelingen is sinds de wijziging van de wet gemeenschappelijke regelingen in 2015 toebedeeld aan het Dagelijks Bestuur, uiteraard binnen de door het Algemeen Bestuur gestelde kaders. Dit, in combinatie met mandatering van bevoegdheden aan de uitvoeringsorganisatie, draagt bij aan een efficiënter werkproces.

Belangrijke invalshoek bij het contractbeheer is en blijft een zakelijke en marktconforme benadering. Contractuele afspraken, zoals met betrekking tot indexering en herzieningsmomenten, worden strikt toegepast. In alle situaties is echter oog voor de economische realiteit en haalbaarheid. De huidige ongunstige economische conjunctuur is merkbaar bij het genereren van inkomsten uit lopende en nieuwe exploitaties. Nieuwe exploitaties komen lastiger van de grond. Het betalingsgedrag van bestaande exploitanten vraagt aandacht. Waar nodig en verantwoord worden met exploitanten afspraken gemaakt over betalingsregelingen waarbij behoud van inkomsten voor het schap uitgangspunt is maar waarbij in betalingsmomenten aansluiting wordt gezocht bij de cashflow van de exploitant.

Bij zowel de (eerste) uitgifte van gronden als bij herzieningen wordt ter bepaling van de erfpachtcanon of de huurprijs uitgegaan van een marktconform rendement over de grondwaarde. Om deze grondwaarde te bepalen wordt gebruik gemaakt van externe taxaties, tenzij sprake is van een weinig complexe situatie waarin op relatief eenvoudige wijze tot overeenstemming kan worden gekomen. Het rendementspercentage wordt bepaald overeenkomstig de methodiek die is vastgelegd in de nota grondbeleid.

Het financiële resultaat van het grondbeleid komt met name tot uiting in de baten van programma 2. In het overgrote deel van de contractenportefeuille is sprake van jaarlijkse indexering overeenkomstig de ontwikkeling van het consumentenprijsindexcijfer. Daarnaast worden de baten uiteraard beïnvloed door de macro-economische ontwikkeling (die uiteindelijk doorwerkt in het rendementspercentage) en door nieuwe en vertrekkende ondernemers en exploitaties. In het verlengde hiervan geldt dat de inzet is om het huidige niveau van baten tenminste te handhaven. De haalbaarheid van verdienopgaven wordt vooral bepaald door de economische en ruimtelijke realiteit.

Waar sprake is van risico's op het vlak van grond, gebouwd vastgoed en exploitaties worden deze gemeld in de risicoparagraaf / paragraaf weerstandsvermogen

6.5 Bedrijfsvoering

De afspraken over de dienstverlening door G.Z-H aan de gemeenschappelijke regeling worden vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst. De activiteiten die in het kader van de reguliere dienstverlening worden uitgevoerd, zijn per programma toegelicht in het programmaplan.

Productomschrijving	1. Bestuur	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Totaal
Bestuursproducten	99.700				99.700
Juridische ondersteuning & advisering	59.500				59.500
Financiën	61.500				61.500
Gebiedsbeheer		620.700			620.700
Economisch beheer		49.300			49.300
Communicatie		11.200			11.200
Regelgeving & handhaving		160.000			160.000
Planvorming & gebiedsontwikkeling			112.900		112.900
Marketing & productontwikkeling					-
Subtotaal	220.700	841.200	112.900		1.174.800
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud		54.345			54.345
Totaal					1.229.145

7. Geprognosticeerde balans en overzicht van baten en lasten

7.1 Geprognosticeerde balans per 31 december 2016

OMSCHRIJVING	31 december 2015	31 december 2016
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
- Investeringen met een economisch nut	2.062.033	2.017.201
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	207.701	198.768
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	3.969.327	4.223.218
TOTAAL	6.239.061	6.439.187
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	1.727.249	1.727.249
Bestemmingsreserves	3.482.804	3.692.956
Voorzieningen		
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	-30.629	224.871
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Onderhandse leningen	1.059.637	794.111
TOTAAL	6.239.061	6.439.187

7.2 Overzicht van baten en lasten 2016

Overzicht van baten en lasten	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Gewone bedrijfsvoering			
Lasten			
Programma 1. Bestuur	197.805	254.400	252.700
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.536.938	2.775.755	2.958.003
Programma 3. Ontwikkeling	113.000	117.600	116.900
Algemene dekkingsmiddelen	-	7.000	7.000
Totaal lasten	**2.847.743**	**3.154.755**	**3.334.603**
Baten			
Programma 1. Bestuur	8.559	-	-
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	754.578	741.500	741.500
Programma 3. Ontwikkeling	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	2.654.867	2.803.255	2.803.255
Totaal baten	**3.418.004**	**3.544.755**	**3.544.755**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**570.261**	**390.000**	**210.152**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	10.248	-	-
Diverse baten	9.729	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**519-**	**-**	**-**
Kredieten			
Lasten kredieten	1.345.634	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	1.098.173	-	-
Saldo kredieten	**247.461-**	**-**	**-**
Totaal saldo van baten en lasten	**322.281**	**390.000**	**210.152**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	3.312.156	390.000	210.152
Onttrekking reserves	3.037.557	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**274.599-**	**390.000-**	**210.152-**
Resultaat	**47.682**	**-**	**-**

7.3 Waarderingsgrondslagen

De programmabegroting 2016 is opgesteld conform de voorschriften van het BBV. Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde en vermeld in afgeronde bedragen van € 1.

Materiële vaste activa

In december 2014 heeft het Algemeen Bestuur de Kadernota Investeringen, Waarderingen en Afschrijvingen vastgesteld. In deze nota is het volledige beleid ten aanzien van materiële vaste activa beschreven.

De waardering van materiële vaste activa vindt plaats op basis van de aanschafwaarde waarop de verrichte lineaire afschrijvingen in mindering worden gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgingprijs en de geschatte economische levensduur waarover de lasten evenredig worden gespreid.

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

1. Investeringen met economisch nut
2. Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investeringen met economisch nut

Investeringen hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Vanuit het BBV is het verplicht investeringen met een economisch nut te activeren.

Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd tenzij het Algemeen Bestuur van het schap in een specifiek geval besluit dit wel te doen, bijvoorbeeld wanneer vanuit financieel oogpunt belangrijke investeringen in de openbare ruimte anders niet gedaan kunnen worden. Indien dergelijke investeringen wel geactiveerd worden, zal dit specifiek in het bestuursbesluit worden opgenomen conform het vastgestelde beleid in de Kadernota. De volgende richtlijnen zijn gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	35 jaar
- machines, apparaten en installaties	10 jaar
- overige materiële vaste activa	30 jaar

Indien investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, vindt de afschrijving hiervan eveneens lineair plaats waarbij resultaatafhankelijke extra afschrijvingen zijn toegestaan mits de financiële positie dat toelaat. Eventuele extra afschrijvingen zullen in de begroting of via een separaat voorstel aan het bestuur ter goedkeuring worden voorgelegd.

Vlottende activa en passiva

De vorderingen en schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Waarborgsommen

Conform het BBV zijn waarborgsommen opgenomen onder langlopende schulden.

Waarderingsgrondslagen resultaatbepaling

Baten en lasten

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

7.4 Toelichting op de geprognosticeerde balans

7.4.1 Vaste activa

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut	
Geraamde boekwaarde 1 januari	2.062.033
Investeringen	
Afschrijvingen	44.832
Geraamde boekwaarde 31 december	2.017.201

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	
Geraamde boekwaarde 1 januari	207.701
Investeringen	
Afschrijvingen	8.933
Geraamde boekwaarde 31 december	198.768

7.4.2 Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Geraamde boekwaarde per 1 januari	3.969.327
Mutatie liquide en deposito belegde middelen	253.891
Geraamde boekwaarde 31 december	4.223.218

De vlottende activa hebben betrekking op de liquide middelen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf financiering.

7.4.3 Vaste passiva

Eigen vermogen

Algemene Reserve

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Geraamd saldo per 1 januari	1.727.249
Bij: Stortingen	-
Af: Onttrekkingen	
Geraamd saldo per 31 december	1.727.249

Bestemmingsreserves

Investeringsreserve

Het doel van de Investeringsreserve is het dekken van investeringskosten van de (land)inrichting van diverse nieuwe gebieden.

Geraamd saldo per 1 januari	1.985.826
Bij: Stortingen	210.152
Af: Onttrekkingen	-
Geraamd saldo per 31 december	2.195.978

Bestemmingsreserve Herinrichting Zuidelijk Randpark

De Reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark is bestemd voor het gelijknamige recreatiegebied op de grens van de gemeenten Barendrecht en Rotterdam. Het park ligt pal ten noorden van de A15/Betuwespoorlijn en bestaat uit verschillende deelgebieden. Met deze reserve worden de kosten gedekt die nodig zijn om het Zuidelijk Randpark opnieuw in te richten als recreatiegebied. Deze herinrichting is het gevolg van de aanleg van de Betuwelijn en Tramplus. Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde heeft geld ontvangen voor de verkoop van gronden aan de Nederlandse Spoorwegen voor de aanleg van de Betuweroute. Met deze middelen is geherinvesteerd in het park om de gevolgen van de aanleg van de Betuweroute te compenseren (kwaliteitsimpuls). Met het overgebleven geld is deze reserve gevormd.

Geraamd saldo per 1 januari	511.673
Bij: Stortingen	
Af: Onttrekkingen	
Geraamd saldo per 31 december	511.673

Reserve Voorfinanciering Johannapolder I

Het doel van de Reserve voorfinanciering Johannapolder I is het dekken van toekomstige investeringen in de openbare ruimte voor het project ontwikkeling Johannapolder.

Geraamd saldo per 1 januari	975.000
Bij: Stortingen	-
Af: Onttrekkingen	
Geraamd saldo per 31 december	975.000

Reserve Voorfinanciering Johannapolder II

Aan de Reserve voorfinanciering Johannapolder II worden de gerealiseerde en "harde" toekomstige grondopbrengsten in de Johannapolder toegevoegd teneinde deze te gebruiken voor de ontwikkeling (kwaliteitsimpuls) van de Johannapolder ("Trex"-principe).

Geraamd saldo per 1 januari	10.305
Bij: Stortingen	
Af: Onttrekkingen	
Geraamd saldo per 31 december	10.305

Voorzieningen

Voorziening groot onderhoud

Groot Onderhoud is noodzakelijk ten einde de duurzame instandhouding van de gebieden te garanderen. Regulier onderhoud kent een jaarlijkse cyclus. Groot Onderhoud heeft een cyclus groter dan één jaar. Voor het verrichten van groot onderhoud is een voorziening Groot Onderhoud beschikbaar. Het doel van deze voorziening is de lasten van groot onderhoud gelijkmatig over de jaren te verdelen.

Op 23 juni 2006 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met TBM en is een ingroeiregeling 'Toekomstscenario 1' vastgesteld om te komen tot de met TBM berekende budgetten voor regulier onderhoud en een toereikende voorziening voor groot onderhoud. Met de vaststelling van Toekomstscenario 1 is geregeld dat de nieuwe gebieden qua regulier en groot onderhoud gedekt zijn binnen de schapsbegroting. Aangezien nog niet alle gebieden in beheer zijn, is er nog steeds sprake van een groeiend bedrag voor groot onderhoud.

Geraamd saldo per 1 januari	127.700-
Bij: Stortingen	621.000
Af: Onttrekkingen	369.000
Geraamd saldo per 31 december	124.300

Voorziening Pendrechtse Molen

De voorziening Pendrechtse Molen is gevormd voor het groot onderhoud aan de Pendrechtse Molen. Voor het groot onderhoud aan deze molen is bovendien subsidie toegezegd. De ontvangen subsidies worden toegevoegd aan deze voorziening en maken een substantieel deel uit van de storting, de kosten die gemaakt worden voor het groot onderhoud worden onttrokken aan deze voorziening.

Geraamd saldo per 1 januari	97.071
Bij: Stortingen	28.500
Af: Onttrekkingen	25.000
Geraamd saldo per 31 december	100.571

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar en de overlopende passiva zijn in de geprognosticeerde balans opgenomen onder de sluitpost vlottende activa.

Saldo 1 januari		1.059.637
Vermeerderingen		
Aflossingen		265.526
Saldo per 31 december	€	794.111

De rentelast voor het begrotingsjaar 2016 bedraagt € 46.338.

7.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Programma 1 Bestuur

Programma 1 Bestuur	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Bestuursproducten	103.008	116.600	115.800
Juridische ondersteuning en advisering	14.400	63.900	63.500
Financiën	80.397	73.900	73.400
Totaal lasten	**197.805**	**254.400**	**252.700**
Baten			
Bestuursproducten		-	-
Juridische ondersteuning en advisering		-	-
Financiën	8.559	-	-
Totaal baten	**8.559**	**-**	**-**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**189.246-**	**254.400-**	**252.700-**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**-**	**-**	**-**
Kredieten			
Lasten kredieten	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	**-**	**-**	**-**
Totaal saldo van baten en lasten	**189.246-**	**254.400-**	**252.700-**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**-**	**-**	**-**
Resultaat	**189.246-**	**254.400-**	**252.700-**

De lasten zijn geïndexeerd met - 0,65%.

Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Gebiedsbeheer	2.048.310	2.254.255	2.440.003
Economisch beheer	334.425	337.900	335.600
Communicatie	21.003	22.600	22.400
Regelgeving & Handhaving	133.200	161.000	160.000
Totaal lasten	**2.536.938**	**2.775.755**	**2.958.003**
Baten			
Gebiedsbeheer	80.355	80.000	80.000
Economisch beheer	674.223	661.500	661.500
Communicatie		-	
Regelgeving & Handhaving		-	
Totaal baten	**754.578**	**741.500**	**741.500**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**1.782.360-**	**2.034.255-**	**2.216.503-**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	10.248	-	-
Diverse baten	7.450	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**2.798-**	**-**	**-**
Kredieten			
Lasten kredieten	1.022	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)		-	-
Saldo kredieten	**1.022-**	**-**	**-**
Totaal saldo van baten en lasten	**1.786.180-**	**2.034.255-**	**2.216.503-**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves		390.000	210.152
Onttrekking reserves	14.379		
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**14.379**	**390.000-**	**210.152**
Resultaat	**1.771.801-**	**2.424.255-**	**2.426.655-**

Lasten
De lasten zijn geïndexeerd met – 0,65%. In de begroting 2016 is t.o.v. de begroting 2015 het restantbedrag van de ingroeiregeling van ca. € 210.000 vanuit het herijkte Toekomstscenario opgenomen onder de post gebiedsbeheer.

Baten
In de begroting 2015 ***en 2016*** is het volledige bedrag aan te ontvangen subsidies opgenomen in de begroting. Ditzelfde geldt overigens ook voor de lasten van de veerdienst.

De toevoeging aan de reserves is als volgt opgebouwd:

	Najaars-rapportage 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Storting reserves			
Investeningsreserve			
dotatie cf begroting		215.000	210.152
Algemene reserve			
dotatie cf begroting		175.000	
Totaal	-	**390.000**	**210.152**

In de begroting 2015 is een bedrag opgenomen voor de veerdienst van € 175.000 en voor de nieuwe gebieden € 215.000.

Programma 3 Ontwikkeling

Programma 3 Ontwikkeling	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling	113.000	117.600	116.900
Marketing & productontwikkeling	-		
Totaal lasten	**113.000**	**117.600**	**116.900**
Baten			
Planvorming & gebiedsontwikkeling	-	-	-
Marketing & productontwikkeling	-	-	-
Totaal baten			
Saldo gewone bedrijfsvoering	**113.000-**	**117.600-**	**116.900-**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten			
Kredieten			
Lasten kredieten	1.344.612	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	1.098.173		
Saldo kredieten	**246.439-**		
Totaal saldo van baten en lasten	**359.439-**	**117.600-**	**116.900-**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	235.515	-	-
Onttrekking reserves	246.439		
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**10.924**		
Resultaat	**348.515-**	**117.600-**	**116.900-**

De lasten zijn geïndexeerd met ~ 0,65%.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten			
Onvoorzien		7.000	7.000
Totaal lasten		**7.000**	**7.000**
Baten			
Deelnemersbijdrage	2.654.867	2.803.255	2.803.255
Totaal baten	**2.654.867**	**2.803.255**	**2.803.255**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**2.654.867**	**2.796.255**	**2.796.255**
Diverse lasten en baten			
Diverse lasten	-	-	-
Diverse baten	2.279	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**2.279**	**-**	**-**
Kredieten			
Lasten kredieten	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-
Saldo kredieten	**-**	**-**	**-**
Totaal saldo van baten en lasten	**2.657.146**	**2.796.255**	**2.796.255**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
Toevoeging reserves	3.076.641	-	-
Onttrekking reserves	2.776.739	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**299.902-**	**-**	**-**
Resultaat	**2.357.244**	**2.796.255**	**2.796.255**

8. Meerjarenraming

Overzicht van baten en lasten in meerjarig perspectief	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Lasten en baten gewone bedrijfsvoering					
Programma 1. Bestuur	252.700-	252.700-	252.700-	252.700-	252.700-
Programma 2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	2.216.503-	2.216.503-	2.216.503-	2.216.503-	2.216.503-
Programma 3. Ontwikkeling	116.900-	116.900-	116.900-	116.900-	116.900-
Algemene dekkingsmiddelen	2.796.255	2.796.255	2.796.255	2.796.255	2.796.255
Saldo gewone bedrijfsvoering	**210.152**	**210.152**	**210.152**	**210.152**	**210.152**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	-	-
Kredieten					
Lasten kredieten	-	-	-	-	-
Baten kredieten (bijdragen derden)	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	**210.152**	**210.152**	**210.152**	**210.152**	**210.152**
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoeging reserves	210.152	210.152	210.152	210.152	210.152
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	**210.152-**	**210.152-**	**210.152-**	**210.152-**	**210.152-**
Resultaat	-	-	-	-	-

Toelichting

Nieuwe gebieden

In de begroting 2015 is alleen het benodigd deel voor de nieuwe gebieden opgenomen € 107.300. Vanaf 2016 is het restant van de ingroeiregeling in de meerjarenraming meegenomen.

Bijlage 1 Staat van reserves en voorzieningen

Staat van reserves

	Saldo 1-1-2015	Resultaat	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 1-1-2016	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2016
Algemene Reserve	1.504.568	47.681	175.000		1.727.249			1.727.249
BESTEMMINGSRESERVES								
Investeringsreserve	1.770.826		215.000		1.985.826	210.152		2.195.978
Bestemmingsreserve Herinrichting ZRP	511.673				511.673			511.673
Reserve Voorfinanciering Johannapolder I	975.000				975.000			975.000
Reserve Voorfinanciering Johannapolder II	10.305				10.305			10.305
Subtotaal bestemmingsreserves	**3.267.804**		**215.000**	**0**	**3.482.804**	**210.152**	**0**	**3.692.956**
Totaal	**4.772.372**	**47.681**	**390.000**	**0**	**5.210.053**	**210.152**	**0**	**5.420.205**

Meerjarig perspectief staat van reserves

	Saldo 1-1-2017	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2017	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2018	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2019	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2020
Algemene Reserve	1.727.249			1.727.249			1.727.249			1.727.249			1.727.249
BESTEMMINGSRESERVES													
Investeringsreserve	2.195.978	210.152		2.406.130	210.152		2.616.282	210.152		2.826.434	210.152		3.036.586
Bestemmingsreserve Herinrichting ZRP	511.673			511.673			511.673			511.673			511.673
Reserve Voorfinanciering Johannapolder I	975.000			975.000			975.000			975.000			975.000
Reserve Voorfinanciering Johannapolder II	*10.305*			*10.305*			*10.305*			*10.305*			*10.305*
Subtotaal bestemmingsreserves	**3.692.956**	**210.152**	**0**	**3.903.108**	**210.152**	**0**	**4.113.260**	**210.152**	**0**	**4.323.412**	**210.152**	**0**	**4.533.564**
Totaal	**5.420.205**	**210.152**	**0**	**5.630.357**	**210.152**	**0**	**5.840.509**	**210.152**	**0**	**6.050.661**	**210.152**	**0**	**6.260.813**

Staat van voorzieningen

	Saldo 1-1-2015	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 1-1-2016	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2016
Voorziening Groot Onderhoud	0	605.300	733.000	**-127.700**	621.000	369.000	**124.300**
Voorziening Pendrechtse Molen	74.371	27.700	5.000	**97.071**	28.500	25.000	**100.571**
Totaal	**74.371**	**633.000**	**738.000**	**-30.629**	**649.500**	**394.000**	**224.871**

Meerjarig perspectief verloop voorzieningen

	Saldo 1-1-2017	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2017	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2018	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2019	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Saldo 31-12-2020
Voorziening Groot Onderhoud	124.300	621.000	469.000	276.300	621.000	546.000	351.300	621.000	472.000	500.300	621.000	472.000	649.300
Voorziening Pendrechtse Molen	100.571	28.500	5.000	124.071	28.500	8.000	144.571	28.500		173.071	28.500		201.571
Totaal	**224.871**	**649.500**	**474.000**	**400.371**	**649.500**	**554.000**	**495.871**	**649.500**	**472.000**	**673.371**	**649.500**	**472.000**	**850.871**

Bovenstaande overzichten geven inzicht in het verwachte verloop van de reserves en voorzieningen over de jaren. Aangezien deze verwachtingen sterk afhankelijk zijn van de voorbereidingen en uitvoering in 2015, 2016 en verder, zijn deze verwachtingen nog niet verwerkt in de (meerjaren)begroting. De vermeerderingen zijn afkomstig uit dotaties vanuit de exploitatie, subsidies en voorziene overhevelingen tussen reserves. De onttrekkingen bestaan uit dekking voor gemaakte kosten voor projecten/kredieten dan wel groot onderhoud.

Bijlage 2 Conversiestaat

Productomschrijving	lasten 2015	baten 2015	saldo 2015	lasten 2016	baten 2016	saldo 2016
Bestuurlijke aangelegenheden						
Bestuursproducten						
Dienstverlening G.Z-H	100.400		100.400-	99.700		99.700-
	116.600	-	116.600-	115.800	-	115.800-
Juridische Zaken						
Dienstverlening G Z-H	59.900		59.900-	59.500	-	59.500-
	63.900	-	63.900-	63.500	-	63.500-
Financiën						
Dienstverlening G.Z-H	61.900		61.900-	61.500		61.500-
Materiële lasten	12.000	-	12.000-	11.900	-	11.900-
	73.900	-	73.900-	73.400	-	73.400-
Totaal Bestuurlijke aangelegenheden	**254.400**	-	**254.400-**	**252.700**	-	**252.700-**
Inrichting, Beheer en Exploitatie						
Gebiedsbeheer						
Dienstverlening G.Z-H (overig)	358.400		358.400-	356.100		356.100-
Dienstverlening G.Z-H nog niet actief in beheer			-			
Dienstverlening G.Z-H TBM RO	266.300		266.300-	264.600		264.600-
Dienstverlening G.Z-H	624.700		624.700-	620.700		620.700-
Materiële lasten	1.629.555	80.000	1.549.555-	1.819.303	80.000	1.739.303-
	2.254.255	80.000	2.174.255-	2.440.003	80.000	2.360.003-
Economisch beheer						
Dienstverlening G Z-H	49.600		49.600-	49.300		49.300-
	337.900	661.500	323.600	335.600	661.500	325.900
Communicatie						
Dienstverlening G.Z-H	11.300		11.300-	11.200		11.200-
Materiële lasten	11.300	-	11.300-	11.200	-	11.200-
	22.600	-	22.600-	22.400	-	22.400-
Regelgeving & Handhaving						
Dienstverlening G Z-H	161.000		161.000-	160.000		160.000-
	161.000	-	161.000-	160.000	-	160.000-
Totaal inrichting, beheer en exploitatie	**2.775.755**	**741.500**	**2.034.255-**	**2.958.003**	**741.500**	**2.216.503-**
Ontwikkelingen						
Planvorming en Gebiedsontwikkeling						
Dienstverlening G Z-H	113.600	-	113.600-	112.900		112.900-
Publicatiekosten	4.000		4.000-	4.000		4.000-
	117.600	-	117.600-	116.900	-	116.900-
Totaal ontwikkelingen	**117.600**		**117.600-**	**116.900**	-	**116.900-**
Algemene Dekkingsmiddelen						
Onvoorzien						
onvoorziene lasten	7.000		7.000-	7.000		7.000-
	7.000	-	7.000-	7.000	-	7.000-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen (onvoorzien)	**7.000**		**7.000-**	**7.000**		**7.000-**
Totaal reguliere bedrijfsvoering	***3.154.755***	***741.500***	***2.413.255-***	***3.334.603***	***741.500***	***2.593.103-***
Totaal diverse lasten en baten						
Totaal programma 3	1.620.000	1.620.000	-	-	-	-
Totaal kredieten lasten en baten	**1.620.000**	**1.620.000**		-	-	-
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	**4.774.755**	**2.361.500**	**2.413.255-**	**3.334.603**	**741.500**	**2.593.103-**
Resultaatbestemming						
Totaal storting reserves programma 2	390.000	-	390.000-	210.152	-	210.152-
Totaal onttrekkingen reserves programma 2	-		-	-		-
Totaal programma 2	390.000	-	390.000-	210.152	-	210.152-
Totaal storting reserves programma 3		-	-		-	-
Totaal programma 3	-	-	-	-	-	-
Totaal resultaatbestemming	**390.000**		**390.000-**	**210.152**		**210.152-**
RESULTAAT NA BESTEMMING	**5.164.755**	**2.361.500**	**2.803.255-**	**3.544.755**	**741.500**	**2.803.255-**
Algemene Dekkingsmiddelen						
Deelnemersbijdrage		**2.803.255**			**2.803.255**	
Totaaltelling lasten en baten	**5.164.755**	**5.164.755**		**3.544.755**	**3.544.755**	

Inhoudsopgave

JAARSTUKKEN 2014 ..... **4**

1 BESTUURLIJKE SAMENVATTING **5**

2 LEESWIJZER **10**

3 GRONDSLAGEN EN KADERS **11**

3.1 OPBOUW JAARSTUKKEN 11
3.2 DEELNEMERSBIJDRAGE 11
3.3 RICHTLIJNEN 12
3.4 INVESTEREN, WAARDEREN EN AFSCHRIJVEN 12
3.5 TERREIN BEHEER MODEL 13

4 PROGRAMMAVERANTWOORDING **14**

4.1 PROGRAMMA 1 BESTUURLIJKE AANGELEGENHEDEN 14
4.1.1 Wat hebben we bereikt? *14*
4.1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan? *14*
4.1.3 Wat heeft het gekost? - Samenvatting programma 1 ..... *18*
4.2 PROGRAMMA 2 BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE GEBIEDEN 19
4.2.1 Wat hebben we bereikt? *19*
4.2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan? *19*
4.2.3 Wat heeft het gekost? - Samenvatting programma 2 ..... *29*
4.3 PROGRAMMA 3 ONTWIKKELING 30
4.3.1 Wat hebben we bereikt? *30*
4.3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan? *30*
4.3.3 Wat heeft het gekost? - Samenvatting programma 3 ..... *39*
4.4 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN 40
4.4.2 Wat heeft het gekost? - Samenvatting Algemene Dekkingsmiddelen *41*

5 PARAGRAFEN **42**

5.1 ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN 42
5.2 WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICO'S 45
5.3 FINANCIERING (TREASURY) 47
5.4 GRONDBELEID 48
5.5 BEDRIJFSVOERING 50

JAARREKENING 2014 ..... **52**

6 BALANS EN PROGRAMMAREKENING **53**

6.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2014 53
6.2 PROGRAMMAREKENING 2014 54
6.3 WAARDERINGSGRONDSLAGEN 55
6.4 TOELICHTING OP DE BALANS 57
6.4.1 Vaste activa *57*
6.4.2 Vlottende activa *57*
6.4.3 Vaste passiva *58*
6.4.4 Vlottende passiva *64*
6.5 TOELICHTING OP DE PROGRAMMAREKENING 65
6.5.1 Programma 1 Bestuur *65*
6.5.2 Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden *66*
6.5.3 Programma 3 Ontwikkeling *68*
6.5.4 Algemene Dekkingsmiddelen *69*

6.5.5 Overzicht van de incidentele baten en lasten 70
6.5.6 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) . 71
6.6 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN 72
6.6.1 Langlopende verplichtingen 72
6.7 OVERIGE GEGEVENS 73
6.7.1 Gebeurtenissen na balansdatum 73
6.7.2 Subsidieregister 73
6.7.3 Kredietenregister 74
6.7.4 Bestemming van het resultaat 75
6.7.5 Controleverklaring 75
6.7.6 Samenstelling bestuur 2014 75
6.7.7 Deelnemersbijdrage per deelnemer 76
6.7.8 Conversiestaat 77

JAARSTUKKEN 2014

Natuur- en recreatieschap IJsselmonde

1 Bestuurlijke samenvatting

Naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2014 is de bestuurssamenstelling gewijzigd. Er zijn kennismakingsgesprekken met de nieuwe bestuurders gehouden evenals een presentatie aan de BAR-raden over het schap.
In de bestuursvergaderingen zijn oa. de volgende onderwerpen aan de orde gekomen:
- dunning Wevershoek
- het investeringsbesluit en de gebiedsontwikkeling Johannapolder
- de 3e voortgangsrapportage bezuinigingen
- het krediet "Investeringen in omvormingen"
- definitief ontwerp en voortgangsrapportage Blauwe Verbinding Zuidelijk Randpark
- grondverkoop en grenscorrectie Molenstee
- het ontwikkeltraject Hooge Nesse

De jaarstukken 2013, de begrotingswijzigingen 2014 en de programmabegroting 2015 zijn door het Bestuur vastgesteld.

Bezuinigingen:
het implementatiebesluit 2012 is tot afronding gekomen met finale besluitvorming over de laatste projecten. Na uitvoering hiervan is de totale bezuiniging ook in het veld een feit.

In het kader van gebruikelijk groot onderhoud is op het eiland op diverse plaatsen snoei- en dunningswerk in het schapgebied ingepland en uitgevoerd. Bij Wevershoek leidde het voorgenomen werk tot grote onrust en zijn de werkzaamheden op verzoek van het bestuur van Barendrecht opgeschort met de vraag om nadere beschouwing. In het najaar is voor collegeleden van beide betrokken gemeenten een toelichtende excursie georganiseerd en zijn de werkzaamheden hervat.

Een bestuurslid heeft de door NRIJ gehanteerde lijn voor tariefstelling voor evenementen ter discussie gesteld. Deze lijn wordt overigens schappenbreed gehanteerd. In bilateraal overleg en later in bestuursvergadering is aan de orde geweest dat opstelling van grondbeleid/vastgoedbeleid als vast te stellen kaderdocument in het verschiet ligt. De uit te werken tariefstelling zal gebaseerd worden op de vastgestelde kaders en alsdan in het bestuur aan de orde komen.

Bij vaststelling van de jaarstukken 2013 is besloten tot een eenmalige verlaging van de deelnemersbijdrage met € 279.450, te verrekenen met de deelnemerbijdrage 2014.

Wat betreft gebiedsontwikkeling lopen er drie grote schapsprojecten: Blauwe Verbinding tracé Zuidelijk Randpark, Johannapolder en Hooge Nesse.

Blauwe Verbinding tracé ZRP:
Alle subsidies zijn toegekend. Het definitief ontwerp is door het bestuur vastgesteld nadat het ook door burgers en andere betrokkenen positief was bevonden. De starthandeling heeft voor de zomer plaatsgevonden. Het werk is in het najaar uiterst gunstig aanbesteed en de uitvoering is gestart. De subsidieverstrekkers zijn via voortgangsrapportages op de hoogte gesteld van de stand van zaken.

Johannapolder:
Na een intensief traject met huidige gebruikers, ondernemers en gemeente is met elkaar gekomen tot een Ambitiedocument, voorontwerp-Bestemmingsplan, Haalbaarheidsanalyse en Beeldkwaliteitsplan. Traject en documenten hebben het bestuur van NRIJ het vertrouwen gegeven positief te besluiten bij het voorgedragen investeringsbesluit op basis van de regel 'baat voor de kost'. Hierbij is een krediet toegekend van € 975.000 ten behoeve van toekomstige investeringen in de openbare ruimte.

Onderdeel van dit besluit zijn prioritering van deelprojecten, geprognosticeerde opbrengspotentieel en toestemming voor gedeeltelijk gebruik als cofinanciering voor een subsidieaanvraag 'Kwaliteitsimpuls Johannapolder'. Deze subsidieaanvraag is inmiddels door de provincie toegekend, het subsidiebedrag bedraagt € 238.875,-, cofinanciering van het schap bedraagt tevens € 238.875,-. De realisatie van deze kwaliteitsimpuls is eind 2014 gestart en zal medio 2016 worden afgerond.

Hooge Nesse:
Vvoor het sinds 2013 in eigendom van het NRIJ gekomen gebied is een ontwikkeltraject ingezet waarbij de opdracht is om partijen te interesseren voor ontwikkelingen waarbij tevens de beheerlasten boven het bij NRIJ reeds beschikbare budget voor dit gebied door derden gedragen zou moeten worden. *Duurzaamheid, recreatie in de vorm van natuur en outdoor sport en educatie zijn daarbij meegegeven* als leidraad, met oog voor de regionale functie van dit gebied. Deze ontwikkelrichting is ook ingebed in de gebiedsvisie van Deltapoort. Samen met gemeente Zwijndrecht zijn met ondernemers, burgers en maatschappelijke partijen opties verkend. Dit heeft onder andere geresulteerd in een breed gedragen ontwikkelvisie en in de oprichting van Stichting Hooge Nesse/Veerplaat door particulieren. NRIJ zal met deze stichting een beheerovereenkomst aangaan. Op basis van deze vraaggerichte organische ontwikkeling en het ontstane participatiemodel heeft het schapsbestuur het verzoek om een krediet van € 500.000 gehonoreerd als 50% cofinanciering voor een subsidieaanvraag ten behoeve van het aanleggen van de openbare basisvoorzieningen. Eind 2014 heeft het schap de provinciale beschikking voor deze subsidie ontvangen.

Naast de grotere projecten zijn ook allerlei andere activiteiten en/of ontwikkelingen te melden:

Routenetwerk:
NRIJ heeft in opdracht van Deltapoort het wandelknooppuntensysteem IJsselmonde uitgewerkt en gerealiseerd. Dit is vanwege aansluiting en kostenbesparing samen met het wandelknooppuntensysteem Krimpenerwaard gedaan. De nagekomen opdracht voor het onderdeel Albrandswaard kon vanwege aanvullende subsidieaanvraag niet meer in dit traject worden meegenomen en zal later volgen. De feestelijke opening heeft begin van de zomer plaatsgevonden.

Zuidpolder Barendrecht/Barendbos:
Het in overleg met NRIJ door de gemeente ingerichte speelbos in het Barendbos is feestelijke geopend in maart. Er wordt intensief en enthousiast gebruik van gemaakt. Onderhoud vindt door NRIJ plaats doch behoeft nog contractuele afronding met de gemeente om het volledig beheer op zich te kunnen nemen.

Donckse Velden fase 2b:
In het kader van de Herinrichting IJsselmonde heeft de starthandeling van dit voor NRIJ toekomstig beheergebied plaatsgevonden. Daaraan voorafgaand is door de realiserende partij (DLG) met gebruikers en anderen, waaronder NRIJ, gewerkt aan een gedragen ontwerp. De laatste werkzaamheden zijn in het laatste kwartaal uitgevoerd en detailafspraken over het beheer zijn vastgelegd. De overdracht van de erfpacht van jonkvrouw Groeninx van Zoelen/BBL aan het schap voor Donckse Velden is in gang gezet.

Deltapoort/Landschaptafel i.o.
Op bestuurlijk niveau maakt NRIJ geen deel uit van de stuurgroep Deltapoort. De bestuurlijke keuze indertijd hiervoor was dat iedere gemeente met een wethouder al zitting hierin heeft en zo het gezamenlijke belang van het recreatieschap in de gaten zal worden gehouden. Op ambtelijk niveau vindt afstemming plaats. De stuurgroep Deltapoort is lopende dit jaar tot de Landschapstafel IJsselmonde.i.o. omgevormd. Er is vooralsnog geen aansluiting met het recreatieschap.

De afgelopen periode is gebleken dat het gebruik van de Voorziening Groot Onderhoud aan een belangrijke herijking toe was. Door een duidelijk onderscheid aan te brengen tussen kosten van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen en alleen de eerste categorie op te nemen in de egalisatievoorziening kan beter worden gemonitord wat de werkelijke onderhoudskosten zijn geweest in relatie tot de planning. Op basis van gerealiseerde aanbestedingsvoordelen en ervaringscijfers konden diverse gehanteerde normkosten worden aangepast. Tevens zijn de afgelopen jaren de doeltypes geïnventariseerd en is de levensduur opnieuw ingeschat, waardoor de in het TBM gehanteerde uitgangspunten zijn herzien. Ook is de termijn herzien waarop de geraamde kosten groot onderhoud worden geëgaliseerd. De termijn is aangepast naar een voortschrijdende termijn van 20 jaar. Op basis hiervan was een eenmalig bedrag van € 7.212 benodigd om de voorziening hiermee in overeenstemming te brengen. Voor uitgesteld groot onderhoudswerk is hiervan een bedrag van € 56.162 in 2015 benodigd.

Resultaat 2014

Uit de onderstaande tabel valt af te lezen aan welke programma's het resultaat kan worden toegeschreven en voor welke bedragen.

Resultaat naar programma's

Programma	Resultaat	V/N[1]
1. Bestuur	9.040	V
2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	36.062	V
3. Ontwikkelingen	6.515	N
Algemene dekkingsmiddelen	9.094	V
Totaal *	**47.681**	**V**

* Het resultaat is inclusief diverse lasten en baten en reserves.

Toelichting resultaat

Programma 1

In de begroting is voor de post bestuursproducten rekening gehouden met representatiekosten, drukwerk en abonnementen. In 2014 is terughoudend gebruik gemaakt van deze post. Hierdoor is een onderschrijding op de begroting gerealiseerd van krap € 12.992 (voordelig).

De algemene tendens is dat steeds meer zaken juridisch worden aangevochten. Hierbij kan o.a. worden gedacht aan aansprakelijkheidsstellingen door recreanten en exploitanten, geschillen over de voorwaarden van erfpacht en conflicten met leveranciers over de aanbesteding, gunning en uitvoering van werkzaamheden. Vanuit deze algemene tendens is het budget verhoogd. De feitelijke benutting is afhankelijk van het aantal en de aard van eventuele kwesties. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn in 2014 geen juridische kwesties aan de orde geweest waarbij het noodzakelijk was extern juridisch advies of een advocaat in te schakelen (voordelig € 2.700)

Het nadelig resultaat van € 6.652 bij financien is veroorzaakt door een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren.

[1] v = voordelig resultaat, n = nadelig resultaat

Resumerend:

Bestuursproducten	Voordelig	€	12.992
Juridische Zaken	Voordelig	€	2.700
Financien	Nadelig	€	6.652
Totaal	Voordelig	€	9.040

Programma 2

De onderhoudskosten worden op het product terreinbeheer onderschreden (voordelig € 44.398), redenen van de onderschrijding zijn een gunstige marktwerking bij aanbesteding.

In het schap is sprake van een toenemend aantal betalingsregelingen. De nakoming van afspraken hierover wordt nauwlettend gemonitord. De verwachte verlaging van de baten economisch beheer is in 2014 zichtbaar geworden. Dit wordt veroorzaakt door de contractueel overeengekomen en gebruikelijke mogelijkheid tot periodieke canonherziening in erfpachtcontracten dat in een aantal situaties tot neerwaartse bijstelling leidt (Nadelig € 16.101).

De diverse baten en lasten hebben betrekking op een terugontvangen bedrag aan betaalde leges van een volledig afgewikkeld project (Voordelig € 6.101).

Als gevolg van de doorlichting van de voorziening groot onderhoud was een extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud nodig van € 7.212(nadelig). Dit bedrag is verantwoord onder de post diverse baten.

Op de overige onderdelen binnen programma 2 zijn afwijkingen opgetreden die vallen onder de grenzen voor nadere analyse en toelichting

Resumerend:

Terreinbeheer	Voordelig	€	44.398
Economisch beheer	Nadelig	€	16.101
Communicatie	Voordelig	€	1.397
Diverse lasten en baten	Nadelig	€	4.148
Onttrekking kwaliteitsimpuls Johannapolder en minder uitgegeven op de kredieten	Voordelig	€	10.516
Totaal	Voordelig	€	36.062

Programma 3

Het materieel budget geraamd op het product planvorming en gebiedsontwikkeling van € 4.000 voor advies- en publicatiekosten is in 2014 niet besteed.

Op de overige onderdelen binnen programma 3 zijn afwijkingen opgetreden die vallen onder de grenzen voor nadere analyse en toelichting.

Algemene dekkingsmiddelen.

Het budget voor onvoorziene kosten is niet besteed (voordelig € 6.815)

2 Leeswijzer

In deze jaarstukken wordt inzicht verschaft in de resultaten met betrekking tot het realiseren van de doelen en prestaties uit de programmabegroting 2014 en de najaarsrapportage 2014. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de realisatie van additionele projecten (kredieten). In de tabellen zijn de realisatiecijfers over het jaar 2014 opgenomen. In de tabellen worden de lasten en de baten gepresenteerd als positieve bedragen. In de kolom resultaat 2014 zijn voordelen voor het schap extra toegelicht door de vermelding van een "V" en nadelen voor het schap door vermelding van een "N".

De jaarstukken zijn opgesteld naar de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daaraan stelt. In de bestuurlijke samenvatting (hoofdstuk 1) wordt op hoofdlijnen ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten in 2014. De grondslagen en kaders voor deze Jaarstukken worden uiteengezet in hoofdstuk 3. Vervolgens is in hoofdstuk 4 de programmaverantwoording opgenomen. Hierin worden de doelen en prestaties toegelicht door beantwoording van de drie W-vragen:

1. Wat hebben we bereikt?
2. Wat hebben we daarvoor gedaan?
3. Wat heeft het gekost?

Hoofdstuk 5 zal daarna ingaan op de volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplichte en voor het schap relevante paragrafen, te weten:

- Onderhoud kapitaalgoederen
- Weerstandsvermogen en risico's
- Financiering
- Grondbeleid
- Bedrijfsvoering

Hoofdstuk 6 bevat de jaarrekening 2014 met daarin de waarderingsgrondslagen, de balans per 31 december 2014 met toelichting en de programmarekening met toelichting. Voor de toelichting op de programmarekening is de richtlijn gehanteerd de verschillen toe te lichten bij afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging van meer dan 3%, met een minimum van € 2.500.

Tevens is in hoofdstuk 6 de aanvullende (o.a. wettelijke verplichte) informatie opgenomen.

3 Grondslagen en kaders

3.1 Opbouw Jaarstukken

Op de voorliggende Jaarstukken 2014 zijn de bepalingen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) toegepast.

De staat van lasten en baten per programma is als volgt opgebouwd:

1. Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering.
2. Diverse lasten en baten bedrijfsvoering.
3. Kredieten.
4. Resultaatbestemming.

Reguliere lasten en baten bedrijfsvoering.

Deze lasten baten bevatten de exploitatielasten en –baten van de structurele activiteiten. Dit zijn de jaarlijks min of meer in dezelfde vorm terugkerende activiteiten. Op basis van deze informatie kunnen meerjarige trends en ontwikkelingen worden geschetst.

Diverse lasten en baten bedrijfsvoering.

In tegenstelling tot de reguliere lasten en baten komen deze exploitatielasten en – baten slechts incidenteel voor door de aard hiervan en/of de oorzaak. Derhalve zijn deze niet begroot. Het gaat hierbij o.a. de effecten van periodieke herzieningen van voorzieningen, de financiele consequenties van uitspraken op beroeps- en bezwaarschriften die niet voorzien konden worden en terugontvangen bedragen. Deze zaken worden separaat gepresenteerd om de vergelijkbaarheid over de jaren heen eenvoudiger te maken.

Kredieten

De kredieten hebben betrekking op uitgaven gerelateerd aan activiteiten die zorgen voor veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden, zoals investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte. Deze uitgaven worden gedekt vanuit bijdragen derden (subsidies, bijdragen) en/of onttrekkingen aan de algemene of bestemmingsreserves.

Resultaatbestemming

Dit onderdeel omvat alle mutaties, stortingen en onttrekkingen, in de reserves.

3.2 Deelnemersbijdrage

De deelnemersbijdrage is conform de gemeenschappelijke regeling het resultaat van de som der lasten verminderd met de opbrengsten.

3.3 Richtlijnen

De deelnemersbijdrage is het resultaat van het totaal aan lasten minus de overige baten. *Beleidswijzigingen kunnen positieve of negatieve gevolgen hebben voor de deelnemersbijdrage,* afhankelijk van het soort wijziging.

Wanneer een batig saldo resulteert zal het beleid ten aanzien van de resultaatbestemming en de deelnemersbijdrage worden gevolgd:

I. Dotatie aan de voorziening groot onderhoud indien de voorziening nog niet op het vastgestelde niveau is[2];
II. Reservering van middelen voor door het bestuur gewenste maar nog niet financieel afgedekte nieuwe investeringen;
III. Overige door het bestuur gewenste reserveringen;
IV. Extra afschrijvingen van geactiveerde investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte;
V. Verlaging van de deelnemersbijdrage, mits er geen lopende ingroeiregeling meer is en voorgaande punten niet van toepassing zijn.

3.4 Investeren, waarderen en afschrijven

In 2014 heeft het bestuur de Kadernota Investeringen, Waarderingen en Afschrijvingen ter vervanging van de Kadernota uit 2010. Deze Kadernota bevat het beleid ten aanzien van het activeren en afschrijven van investeringen. Voorliggende jaarstukken voldoen aan de beleidslijnen uitgezet in de kadernota en het BBV.

Samengevat worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Investeringen met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd. Er wordt jaarlijks lineair afgeschreven op het actief gedurende de levensduur van het actief.
- Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte worden bij voorkeur niet geactiveerd maar komen direct ten laste van het resultaat. In voorkomende gevallen is het Algemeen Bestuur wel bevoegd te besluiten dergelijke investeringen te activeren.

[2] In 2014 is de voorziening Groot Onderhoud herijkt waardoor dit punt kan vervallen.

3.5 Terrein Beheer Model

Voor het beheer en onderhoud van de natuur- en recreatiegebieden wordt het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Dit model is gebaseerd op zogenaamde doeltypen (bijvoorbeeld speel- en ligweide, houten oever of brug) waarvoor een gestandaardiseerde inrichting met daarbij behorende beheer- en normkosten zijn bepaald. De normkosten omvatten een totaal van regulier onderhoud en groot onderhoud. Het totaal aan oppervlaktes, stuks en lengte van de aanwezige doeltypes bepaalt daarmee het benodigde budget voor beheer en onderhoud.

Van het Recreatieschap IJsselmonde zijn nagenoeg alle huidige beheergebieden (totaal 574 ha) opgenomen in TBM. Delen van de gebieden Zuidpolder Barendrecht, Waal & Devel, Jan Gerritsepolder en Donckse Velden zijn nog niet opgeleverd en daarom niet (volledig) opgenomen in TBM. Waar van toepassing zijn de beheerlasten op basis van bestuurlijke besluitvorming wel al meegenomen in de begroting.
De besluitvorming ten aanzien van de bezuinigingen en omvormingen zijn verwerkt in de gebruikte gegevens.

IJsselmonde - Grondpositie

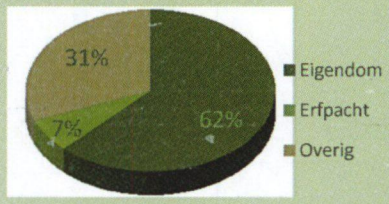

Ten aanzien van de grondpositie is te zien dat het grootste deel in direct eigendom van schap is maar dat een substantieel deel onder Overig[3] is opgenomen.

[3] Onder de categorie Overig vallen huurcontracten of mondelinge afspraken met eigenaren zoals het Rijk, Waterschap, SBB, gemeenten, BBL etc.

4 Programmaverantwoording

De programmaverantwoording is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- *Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden*
- *Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden*
- *Programma 3 Ontwikkeling*
- *Algemene dekkingsmiddelen*

In de navolgende paragrafen wordt ieder afzonderlijk onderdeel toegelicht. Hierbij zal per programma een toelichting gegeven worden op de 3 W-vragen; 'Wat hebben we bereikt?', 'Wat hebben we daarvoor gedaan?' en 'Wat heeft het gekost?".

4.1 Programma 1 Bestuurlijke aangelegenheden

4.1.1 Wat hebben we bereikt?

Vanuit de bestuurlijke aangelegenheden worden het Dagelijks en het Algemeen Bestuur ondersteund door middel van de beleidsstukken.

4.1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

De ondersteuning van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur vindt plaats door het leveren van de volgende producten:

1. Bestuursproducten
2. Juridische ondersteuning en advisering
3. Financiën

4.1.2.1 Product bestuursproducten

Product	Toelichting
Voorbereiding, verslaglegging en afhandeling van de vergaderingen van het Dagelijks en het Algemeen Bestuur en algemene ondersteuning van het bestuur.	
	Het Dagelijks Bestuur heeft vergaderd op 28 maart, 23 mei, 10 oktober en 12 december 2014 en het Algemeen Bestuur op 27 juni en 12 december 2014.
Organiseren van representatieve en andere bijzondere gelegenheden voor het bestuur	
	Over de rol en taken van het Schap is een presentatie gehouden voor de BAR-raden, dit nav. de gemeenteraadsverkiezingen van maart jl. (alsmede kennismakingsgesprekken met nieuwe bestuursleden van de gemeentelijke deelnemers). Bijeenkomst gehouden voor afscheid vertrekkende bestuurders en welkom nieuwe bestuurders in de vorm van een excursie in eigen gebied met aansluitende borrel.
Vertegenwoordigen van het bestuur dan wel ondersteunen en adviseren van bestuurders naar buiten toe (bijvoorbeeld via overleg, bewonersavonden, perscontacten)	
	In hoofdzaak gaat het hier om activiteiten van de accountmanager zoals: namens de voorzitter structurele deelname aan de bestuurlijke Stuurgroep Blauwe Verbinding; aldaar presentatie gegeven over het Definitief Ontwerp

	van het tracé in het Zuidelijk Randpark; aanwezig bij inloopavond voor omwonenden. Vooraf input en vervolgens aanwezig bij diverse officiële starthandelingen of openingen (starthandeling Donckse Velden fase 2b, starthandeling Blauwe Verbinding tracé ZRP, opening Abel Klimbos, opening speelbos Barendbos, opening wandelroutenetwerk). Inzake dunning Wevershoek advisering en ondersteuning bestuur, beantwoording raadsvragen en begeleiding bestuursexcursie. Advisering bij dossiers als ontwikkeling Johannapolder en Hooge Nesse, bezuinigingen en beantwoording persvragen. Ondersteuning van bestuurder in relatie tot gesprekken met partijen met wensen/verzoeken voor het schap.
Programma- en accountmanagement	
	Deelname aan het Coördinatieteam Deltapoort voor afstemming over programma's en subsidieaanvragen en algehele samenwerking. Afstemming met Landinrichting IJsselmonde over programma en financiering. Vormgeven financieringsstrategie Johannapolder. Herziening vermogenspositie schap met betrekking tot onder andere bestemmingsvoorstellen.

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Bestuursproducten	Lasten	102.227	116.000	116.000	103.008	12.992 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(102.227)	(116.000)	(116.000)	(103.008)	12.992 V

Toelichting op resultaat:
In de begroting is voor de post bestuursproducten rekening gehouden met representatiekosten, drukwerk en abonnementen. In 2014 is terughoudend gebruik gemaakt van deze post. Hierdoor is een onderschrijding op de begroting gerealiseerd van krap € 13.000.

4.1.2.2 Product juridische ondersteuning en advisering

Product	Toelichting
Dit product heeft betrekking op de algemene juridische advisering, het toepassen en evalueren van wet- en regelgeving relevant voor de gemeenschappelijke regeling en waar nodig het voorbereiden van specifieke regelgeving ten aanzien van het werkingsgebied van de gemeenschappelijke regeling. Bij deze werkzaamheden wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd: regels voor wat er moet en mogelijkheden voor wat er kan.	
	Er is geadviseerd op het gebied van het publiek- en privaatrecht en in het kader van bestuursvoorstellen. Verder heeft monitoring van de ontwikkelingen in wet- en regelgeving plaatsgevonden. Daarnaast is er geadviseerd in het kader van de juridische risicobeheersing. Meer in het bijzonder is geadviseerd in het kader van een ontwikkeltraject.

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Juridische zaken	Lasten	13.200	17.100	17.100	14.400	2.700 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		**(13.200)**	**(17.100)**	**(17.100)**	**(14.400)**	**2.700 V**

Toelichting op resultaat:
De algemene tendens is dat steeds meer zaken juridisch worden aangevochten. Hierbij kan o.a. worden gedacht aan aansprakelijkheidsstellingen door recreanten en exploitanten, geschillen over de voorwaarden van erfpacht en conflicten met leveranciers over de aanbesteding, gunning en uitvoering van werkzaamheden. Vanuit deze algemene tendens is het budget verhoogd. De feitelijke benutting is afhankelijk van het aantal en de aard van eventuele kwesties. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn in 2014 geen juridische kwesties aan de orde geweest waarbij het noodzakelijk was extern juridisch advies of een advocaat in te schakelen.

4.1.2.3 Product financiën

Product	Toelichting
Verzorgen van de financiële administratie van de gemeenschappelijke regeling: tijdige en systematische vastlegging van baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen	
	Baten, lasten en in- en uitgaande geldstromen zijn tijdig en systematisch vastgelegd. Bijzonderheden hebben zich niet voorgedaan. Er zijn geen vorderingen uit handen gegeven aan het incassobureau.
Structureel uitvoeren van de verbijzonderde interne controle gericht op getrouwheid en rechtmatigheid op financieel gebied, waarbij de nadruk ligt op 'inkoop en aanbestedingen', het betalingsverkeer en de volledigheid van huur- en erfpachtopbrengsten	
	Met de accountant is overleg geweest over de consequenties van de verscherpte regels vanuit de toezichthouder op de accountantskantoren en de daarmee samenhangende hogere eisen die aan de interne controle gesteld worden. De verbijzonderde interne controle over het jaar 2014 is vanwege het ontbreken van capaciteit niet uitgevoerd door de G.Z-H. Dit betreft met name de rechtmatigheidscontroles. De accountant heeft derhalve geen gebruik kunnen maken van de verbijzonderde controles en daarom zelfstandig aanvullende rechtmatigheidscontroles uitgevoerd. De financiële consequenties hiervan zijn niet voor rekening van het schap. Conform de basisopdracht aan de accountant is een interimcontrole uitgevoerd. De resultaten zijn vastgelegd in een managementletter aan de directeur G.Z-H.. Daar waar van belang zijn de aanbevelingen in de bedrijfsvoering geïntegreerd.
Toetsen van alle bestuursvoorstellen ten aanzien van incidentele en/of structurele financiële consequenties	
	Alle bestuursvoorstellen met een financiële impact zijn getoetst. Daar waar er sprake is van financiële gevolgen die van invloed zijn op het rapportagejaar zijn deze verwerkt in de financiële administratie en onderliggende jaarrekening.
Opstellen van de planning & control producten: jaarstukken 2013, begroting 2015 en de voortgangsrapportage 2014	
	De jaarrekening 2013 en de begroting 2015 zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur op 27 juni 2014 en vervolgens verzonden naar het ministerie van BZK. De accountant heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven over de jaarrekening 2013. Dit betreft een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2013 als van de activa en passiva per 31 december 2013, alsmede de rechtmatigheid van de totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties. Op 12 december 2014 heeft het Algemeen Bestuur de najaarsrapportage vastgesteld.
Begeleiden van de werkzaamheden van de accountant (interim controle, subsidiecontroles indien relevant, jaarrekeningcontrole)	
	De accountant is tijdens zijn werkzaamheden voor de interimcontrole 2014 en de jaarrekeningcontrole 2013 begeleid en voorzien van alle gevraagde

	informatie. Tevens is voor een aantal subsidiecontroles de benodigde informatie aangeleverd.

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Financien	Lasten	73.941	73.600	73.600	80.397	6.797 N
	Baten	46.916	-	8.413	8.559	146 V
Saldo		**(27.026)**	**(73.600)**	**(65.187)**	**(71.839)**	**6.652 N**

4.1.3 Wat heeft het gekost? - Samenvatting programma 1

PROGRAMMA 1 BESTUUR	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	189.368	206.700	206.700	197.805	8.895 V
Totaal lasten	**189.368**	**206.700**	**206.700**	**197.805**	**8.895 V**
Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	46.916	-	8.413	8.559	146 V
Totaal baten	**46.916**		**8.413**	**8.559**	**146 V**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**(142.452)**	**(206.700)**	**(198.287)**	**(189.247)**	**9.040 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	50	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**50**				
Kredieten					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten					
Saldo voor resultaatbestemming	**(142.402)**	**(206.700)**	**(198.287)**	**(189.247)**	**9.040 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo resultaatbestemming					
Saldo na resultaatbestemming	**(142.402)**	**(206.700)**	**(198.287)**	**(189.247)**	**9.040 V**

18

4.2 Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

4.2.1 Wat hebben we bereikt?

De natuur- en recreatiegebieden vallend binnen de gemeenschappelijke regeling zijn onderhouden conform het principe 'schoon, heel en veilig' voor een optimaal gebruik door de bezoekers, waarbij de relatie met alle in het gebied aanwezige en potentiële contractanten zodanig is dat van weerszijden de gemaakte afspraken worden nageleefd.

4.2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het beheer, onderhoud en de exploitatie van de gebieden wordt gerealiseerd door middel van de volgende producten:

1. Gebiedsbeheer
2. Grondzaken en exploitaties (Economisch beheer)
3. Regelgeving & handhaving
4. Communicatie

4.2.2.1 Product gebiedsbeheer

Om de kwaliteit van de recreatieve voorzieningen te handhaven en waar nodig te verbeteren, wordt gebruik gemaakt van de vakdeskundigheid, gebiedskennis en het externe netwerk met bezoekers, exploitanten, natuurverenigingen en medebeheerders zoals gemeenten of waterschappen.

Beheer Algemeen
Het product gebiedsbeheer bestaat uit een aantal reguliere taken, waaronder inspecties, bijhouden van de beheerdata en meerjarenplanningen, voorbereiden en uitvoeren van (uitbestede) onderhoudswerkzaamheden en de overkoepelende beheertaken. Alle activiteiten zijn gericht op het borgen van een goed kwaliteitsniveau van gebieden en voorzieningen ("schoon, heel en veilig").

Het recreatieseizoen is dit jaar dankzij het mooie weer al vroeg begonnen en ook laat geëindigd. De gebieden zijn druk bezocht en in voorkomende gevallen zijn extra afval- en reinigingsbeurten en maaibeurten ingezet.

Het schap had in 2014, *ca 575* hectare recreatiegebied in beheer. In deze gebieden worden de diverse TBM-doeltypen en objecten duurzaam in stand gehouden. Tevens wordt een aantal routestructuren in stand gehouden die zich ook buiten het beheergebied bevinden.

G.Z-H heeft zich de afgelopen jaren laten certificeren voor het werken conform de **Natuurwetgeving**. Recent is versie 2 van het Handboek Natuurwetgeving vastgesteld: hierin worden de processen van inrichting tot beheer zodanig vormgegeven dat voldaan kan worden aan de natuurwetgeving. Tevens kan op deze wijze maximaal gebruik worden gemaakt van vrijstellingen op grond van inzet van gedragscodes. Ook aan de uitvoerende partijen worden soortgelijke eisen gesteld. Tot op heden heeft dit incidenten met natuurwetgeving voorkomen.

Vooruitlopend op een aangekondigd verbod van de toepassing van het herbicide **glyfosaat** (merknaam Roundup) op (half)verhardingen en een GS voorstel daarover is een versnelde afbouw ingezet. In de beheergebieden is de (reeds minimale toepassing) verder gereduceerd door inzet van alternatieven. Alternatieven zijn veelal minder effectief en kunnen leiden tot een minder verzorgd beeld. Eventuele meerkosten zijn binnen het lopende budget opgevangen. Roundup blijft vooralsnog - op zeer terughoudende wijze – toegepast bij de bestrijding van plaagsoorten en stobbebehandeling.

De chemische onkruidbestrijding op half verharding en verharding is vervangen door de methode branden. Deze methode laat iets meer begroeiing zien op de halfverharding. De komende jaren wordt bekeken of dit beeld stabiel blijft of dat toch aanvullende maatregelen nodig zijn om een voldoende resultaat te krijgen.

Plaagsoorten
De ontwikkeling van plaagsoorten als Eikenprocessierups, Essentakkensterfte, Reuzenberenklauw, Akkerdistels, Japanse duizendknoop en Blauwalg wordt tijdens de inspecties van de doeltypen goed in de gaten gehouden om zodoende tijdig en indien nodig tot actie over te kunnen gaan.
Door extreem warm weer is er op veel plaatsen blauwalg geconstateerd.
De Japanse duizendknoop in de Hooge Nesse (ca.500m2) is gemaaid en afgevoerd en is in september chemisch bestreden volgens de wettelijke regels, e.e.a. heeft te maken met het hardnekkige woekerkarakter van de plant en om grotere uitbraak te voorkomen. Andere locaties met de Japanse duizendknoop hebben nog geen grote omvang en worden op verdere uitbreiding in de gaten gehouden.

Essentaksterfte is bezig met een snelle opmars in Nederland en wordt op veel plaatsten in de beheergebieden aangetroffen. Essentaksterfte wordt veroorzaakt door de essenschimmel die de Gewone es en andere essensoorten aantast. Er is nog geen effectieve, praktisch uit te voeren bestrijdingsmethode voor de essenschimmel. Daarmee krijgt het Nederlandse landschap na iepziekte en kastanjeziekte nu te maken met een nieuwe boomsterftegolf.

Bestrijding van watermerkziekte en iepziekte is net als voorgaande jaren een punt van aandacht in de beheergebieden.

Bijzondere soorten
Opvallend veel meldingen van Orchideeën binnen gekregen. Enerzijds heeft dit te maken met intensievere samenwerking met natuurverenigingen en anderzijds door extensivering van beheer en in beheer nemen van nieuwe extensieve recreatieterreinen.

Hooge Nesse /Veerplaat/ Polder Buitenland van Zwijndrecht
Er is input geleverd en deelgenomen aan de diverse bijeenkomsten voor de inrichting van Hooge Nesse in combinatie met de aanliggende recreatieterreinen Veerplaat en Polder Buitenland van Zwijndrecht. Ook het onderhoud met vrijwilligers op 8 en 19 november in de Hooge Nesse en excursie vallen hier onder.
In samenwerking met de groene motor hebben de vrijwilligers in Hooge Nesse een cursus gevolgd voor het maaien met een een-assige trekker.

Spuiveld
Voorbereidingen om Groot onderhoud uit te voeren aan het spartelbadje zijn in een ver gevorderd stadium, de uitvoering zal voor of na het recreatieseizoen 2015 plaats hebben.
De open dag van de modelspoorbaan en vereniging is druk bezocht en ook hier zijn hand- en spandiensten verricht.

Vredepolder
Restauratie brugmonument van het oostelijke gebouw is afgerond, beide gebouwen zijn nu gereed.

Johannapolder
Beach event heeft plaatsgevonden en is goed verlopen, ook de oplevering van het terrein is goed verlopen.
Er zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd aan de houten gevel kozijnen van het JCA. Het JCA heeft met de door het schap geleverde materialen de gevelbekleding aangebracht. Aan het oude pompgebouw van het buitenbadterrein (evt. scouting onderkomen) zijn diverse noodreparaties uitgevoerd aan dak en gevel ivm vandalisme. Er hebben maai- en beplantingswerkzaamheden plaats gevonden achter het binnenbad ivm de nooduitgang van dit gebouw. Er is input geleverd met betrekking tot de inpassing van de diverse nieuwe initiatieven.

Zuidelijk Randpark
De uitvoering van de Blauwe Verbinding is gestart in het Clarabos in combinatie/samenwerking met baggerwerkzaamheden van het waterschap, o.a. met gezamenlijk bagger/gronddepot. De realisatie van het volledige deeltracé is vervolgens in volle omvang voortgezet en zal doorlopen tot in 2015.

Molenstee
Groot onderhoud Pendrechtse molen:

- krui inrichting kap i.v.m. aantasting grotendeels vernieuwd
- langeschoor vervangen

- installatie t.b.v. vochtweringsinstallatie voorbereid
- Bonte knaagkever, maar ook houtworm wordt bestreden. In verband met de bestrijding van de diverse aantastingen is de molen geheel ontruimd en opgeruimd. Aantastingsbehandeling heeft plaats gevonden in het najaar.

De molen heeft met zijn twee vrijwillige molenaars ook weer meegedaan aan het jeugdvakantiepaspoort. In december is de bestuursmededeling ingediend "Risico's tbv de Pendrechtse molen" waarin een verdere onderbouwing is gegeven van de risico's van de molen in relatie tot de kosten en baten van de molen.

Wevershoek
De kap en dunning van wilgen, in verband met de watermerkziekte en meer ruimte voor groen, is op last van de gemeenteraad van Barendrecht stil gelegd. Een en ander is bekeken na een bestuursrondleiding met een delegatie uit de twee betrokken gemeenten. Na een toelichting van de onderhoudsplannen hebben de bestuurders ingestemd met de geplande uitvoeringswerkzaamheden van het schap om vooral de watermerkziekte te bestrijden.
In maart heeft er een boomplantdag plaatsgevonden in samenwerking met de schoolkinderen vanuit Gemeente Ridderkerk.

Munnikendevel
Vanuit en met educatiecentrum 't Weetpunt zijn veel activiteiten en hand- en spandiensten verricht. Voor het Doepad zijn natuurlijke materialen zoals wilgetenen geleverd. Een groep vrijwilligers vanuit 't Weetpunt heeft op 1 november werkzaamheden aan de beplanting uitgevoerd in het kader van de landelijk natuurwerkdag. De afsluiting van paden in het broedseizoen is goed verlopen.

Donckse Velden
De aanleg van deelgebied fase 2B is gereed op wat kleine aanpassingen na en zal in 2015 in beheer komen. Daarmee zijn de aanlegwerkzaamheden van alle onderdelen van Donckse Velden definitief afgerond.

Sandelingen-ambacht
Om de verkeersveiligheid rond de parkeerplaats bij restaurant Happy Italy te garanderen zijn verkeers- en parkeermaatregelen getroffen om parkeren in de bermen langs de weg tegen te gaan. Er wordt gezocht naar een structurele oplossing met de exploitant en de gemeente om de parkeercapaciteit te vergroten. De benodigde parkeercapaciteit voor de (eventuele) komst van het Jeugdspeelpark naar dit recreatiegebied is een punt van aandacht. Het groot onderhoud aan de huidige parkeerplaats wordt in de winter van 2015 uitgevoerd.

Zuidpolder
Het kinderspeelterrein Barendbos is in beheer overgenomen vooruitlopend op de officiële overdracht in erfpacht van de voor het schap bestemde delen van de Zuidpolder. Het Barendbos wordt erg druk bezocht en er zijn inmiddels al een aantal herstelwerkzaamheden gepland als gevolg van het intensieve gebruik. Dit betreft het zand aan het speelstrand, de kabel van het trekpontje en dekdelen van de steiger.

Overig
Diverse klachten en meldingen behandeld met terugkoppeling naar de melder.
Er zijn veel afstemmingsoverleggen gevoerd en contacten onderhouden met onder andere natuur- en vogelwerkgroepen/scouting/exploitanten en diverse andere gebruikersgroepen.

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Terreinbeheer	Lasten	2.045.812	2.662.177	2.092.353	2.048.310	44.043 V
	Baten	79.471	80.000	80.000	80.355	355 V
Saldo		(1.966.340)	(2.582.177)	(2.012.353)	(1.967.955)	44.398 V

Toelichting op resultaat:
Lasten: De onderhoudskosten worden onderschreden, redenen van de onderschrijding zijn een gunstige marktwerking bij aanbesteding.

Daarnaast is op het vlak van Groot onderhoud (bruggen, paden) het grootste deel van het gebied goed op orde waardoor het reguliere werk hieraan minder was. Zo was bijv. minder tijd/middellen nodig voor inspectie en kleine reparaties vanwege het goede onderhoudsniveau.

4.2.2.2 Product grondzaken en exploitaties (Economisch beheer)

De taken die binnen grondzaken en exploitaties worden uitgevoerd zijn:

Product	Toelichting
Uitgifte heeft betrekking op voor langere duur uitgifte van grond en opstallen door verkoop of verhuur of door het vestigen van zakelijke rechten zoals erfpacht of opstal. Uitgifte is met name ten behoeve van recreatieve en maatschappelijke functies en voor infrastructurele werken. Hierbij is het kennen en benutten van marktkansen en de professionele inzet van de grondbeleidsinstrumenten van groot belang. Tot deze taak behoren ook de uitgifte van jacht- en visrechten. Bij jacht wordt de lijn 'nee, tenzij...' gehanteerd. Tevens valt het opstellen van grondbeleid en vastgoedbeleid onder dit product.	
	Voor de uitbreiding van de erfpacht voor restaurant Happy Italy in Sandelingen-ambacht is overleg gevoerd met de exploitant. In overleg met alle betrokken partijen zijn afspraken gemaakt om parkeeroverlast rondom het bedrijf te beperken. Met de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht is overleg geweest over de mogelijke uitgifte van een terrein voor het Jeugdspeelpark in Sandelingen-ambacht. Binnen de gemeente is de besluitvorming inzake de verplaatsing en de herbestemming van de huidige locatie van Jeugdspeelpark nog niet afgerond. Er werd overleg gepleegd met Zuid-Hollands Landschap over uitgifte van een kleine parkeerplaats, die het schap in het kader van bezuinigingen vanaf 1 januari 2014 niet meer onderhoudt. Dit leidt begin 2015 tot een officiële uitgifte. Voor de beweiding van graspercelen in Donckse Velden fase 2b wordt begin 2015 een beheerovereenkomst ondertekend. Gemeente Albrandswaard wil voor het jongerencentrum in de Johannapolder, de naastgelegen schuur huren. Overeengekomen is dat dit, zonder extra vergoeding, gekoppeld wordt aan de einddatum van het huurcontract. Er is een concept-toestemmingsbrief opgesteld en ambtelijk voorgelegd. Naar aanleiding van o.a. de ontwikkelingen met de Scouting wordt ambtelijk bekeken of het schuurgebruik nog noodzakelijk is. Met de Stichting Clara kinderbos zijn in 2014 afspraken gemaakt over de realisatie - ten laste van de stichting - van aanvullende speelvoorzieningen bij de aanleg van de Blauwe Verbinding in het deelgebied Clara kinderbos. Ten behoeve van de aanleg van een sportpark voor Obesitas zal op verzoek van de gemeente Rotterdam een kleine strook schapsgrond in het deelgebied Molenstee aan hen wordenverkocht. Deze strook grond is nodig om het juiste formaat van de erachter gelegen sportvelden te realiseren en werd reeds jarenlang verhuurd aan de gemeente Rotterdam. Afwikkeling zal in 2015 plaatsvinden.

	Met de gemeente Ridderkerk is overeenstemming bereikt over de overdracht van het beheer en onderhoud van de opstallen bij de kinderboerderij in het Oosterpark. De afspraken worden in 2015 vastgelegd. Met de gemeente Rotterdam is langdurig overlegd over de grondprijs van een strook grond in het deelgebied Molenstee, waar de gemeente Rotterdam enkele jaren geleden een rioolleiding heeft aangelegd. Indien het niet tot een verkoop zou komen, zou het schap verantwoordelijk blijven voor onderhoud van een strookje grond dat niet via het recreatiegebied toegankelijk is. Uiteindelijk is overeenstemming bereikt over een totale koopsom van €1,-. Het onderhoud van de nog aan te leggen TOP in de Johannapolder komt volledig in handen van gemeente Albrandswaard. In het najaar werden hierover gespreken gevoerd. Dit leidt begin 2015 tot vastgelegde onderhoudsafspraken (zie ook 4.3.2.1). Met de huidige exploitant van het Rhoonse Veer werd een nieuw exploitatiecontract maart 2014 - februari 2015 afgesloten. Er werd overleg gevoerd met diverse partijen over de wens om het Rhoonse Veer in de periode 2015 - 2025 te blijven laten varen. De aanbesteding voor exploitatie van het Rhoonse veer 2015 - 2025 is in gang gezet. De marktconsultatie heeft één gegadigde opgeleverd. Met de gegadigde zullen gesprekken gevoerd worden die zullen leiden tot een exploitatieovereenkomst voor 2015 - 2025. Zie ook 4.3.2.1. Twee ondernemers in de Johannapolder hebben in de loop van 2014 hun uitbreidingsplannen, waarover eerder overeenstemming werd bereikt, gerealiseerd. Het betreft de realisatie van een klimbos bij het horecabedrijf en de aanleg van een natuurspeeltuin bij het BSO/sportcentrum.
Onder portefeuille- en relatiebeheer valt het contractbeheer van bestaande exploitaties (met name erfpacht en verhuur). Belangrijke onderdelen van deze taak zijn het relatiemanagement, de inning van erfpacht en huur, indexering, herziening en beëindiging van contracten alsmede de doorbelasting van heffingen en belastingen. Daarnaast wordt binnen deze taak de bestaande grond en vastgoed portefeuille bewaakt, waaronder de aansturing van verzekeringen en eigenaaronderhoud voor opstallen.	

	Het schap heeft de ingezette professionaliseringsslag verder doorgevoerd in het beheer van de exploitatiecontracten. Belangrijke invalshoek is een zakelijke en marktconforme benadering. Daarbij is ingezet op tijdige indexering en optimale gebruikmaking van de contractuele herzieningsmomenten. Gesignaleerd wordt dat een aantal exploitanten problemen heeft met voldoende cash-flow, waardoor betalingen aan het schap achterstallig raken. Hier wordt actief op gestuurd. Met een aantal exploitanten is inmiddels een betalingsregeling (spreiding over het jaar) afgesloten. Een verzoek tot verlaging van de erfpachtcanon werd gedaan door een erfpachter en is eind 2014 in behandeling. Aan enkele schapspanden (JCA en huisje in Johannapolder) is divers eigenaarsonderhoud uitgevoerd. Tegen een aantal opgelegde lokale belastingen is bezwaar ingediend, de ervaring leert dat een beslissing ruim een jaar op zich kan laten wachten. Een aantal eerder ingediende bezwaarschriften is reeds gegrond verklaard, hierdoor worden deze belastingaanslagen verlaagd. Aan diverse ontwikkelprojecten (zie 4.3.2.1) en terreinonderhoud zijn ondersteunende diensten op het gebied van contractbeheer, grond en vastgoed geleverd.

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Economisch Beheer	Lasten	311.106	334.012	295.600	334.425	38.825 N
	Baten	688.710	590.146	651.500	674.223	22.723 V
Saldo		377.604	256.134	355.900	339.799	(16.101)

Toelichting op resultaat:
In het schap is sprake van een toenemend aantal betalingsregelingen. De nakoming van afspraken hierover wordt nauwlettend gemonitord. De verwachte verlaging van de baten economisch beheer is in 2014 zichtbaar geworden. Dit wordt veroorzaakt door de contractueel overeengekomen en gebruikelijke mogelijkheid tot periodieke canonherziening in erfpachtcontracten dat in een aantal situaties tot neerwaartse bijstelling leidt.

4.2.2.3 Product regelgeving & handhaving

Regelgeving & handhaving bestaat uit de volgende onderdelen:

Product	Toelichting
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen Het recreatiegebied is vrij toegankelijk. Dit betekent niet dat alles altijd mag en kan. Uit het oogpunt van doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling en de openbare orde en veiligheid is daarom voor een aantal activiteiten een vergunning, ontheffing of toestemming nodig. De beoordeling en afhandeling van de aanvragen vindt binnen dit product plaats. Gedurende het jaar zijn een aantal privaatrechtelijke toestemmingen verleend aan derden ten behoeve van activiteiten en festiviteiten in het schap. Hierbij hebben zich geen bijzonderheden voorgedaan.	
Toezicht en handhaving product Toezicht en Handhaving (T&H) bestaat uit de onderdelen gastheerschap, daadwerkelijke handhaving en de regierol bij samenwerking. De invulling van de 3 onderdelen leidt tot een compleet palet van activiteiten op de doelstelling schoon, heel en veilig in een gebied. Dit palet (vertaalt in het toezichts- en handhavingsbeleid) wordt ingevuld op basis van de aard en het gebruik van het gebied. Basisuitgangspunten voor de inzet van T&H zijn de veiligheid van de gebruikers van de gebieden zo goed mogelijk waarborgen en de eigendommen van het schap heel houden. Het door uw schap beschikbaar gestelde budget voor dit jaar heeft geleid tot onderstaande prioritering in inzet.	
Handhaving	Er is daadwerkelijk gehandhaafd op naleving van de geldende regels en opgetreden tegen overtreders. in het bijzonder gedurende de warme zomermaanden wanneer het druk was op ligweiden en / of aan het water. In de diverse deelgebieden zijn met name tijdens de dagen voor en na de jaarwisseling verkeersborden, vuilnisbakken en bankjes vernielt en / of weggenomen. Helaas geen dader(s) op heterdaad kunnen betrappen. Het dumpen van afval heeft ook dit jaar meerdere keren plaatsgevonden. Nabij het Vaanbos werd een aantal malen gedumpte vuilniszakken met kleigrond aangetroffen. In samenwerking met politie zijn hiervoor twee Bulgaren aangehouden. Tegen hen is proces-verbaal opgemaakt. In diverse deelgebieden werd overlast ondervonden van personen die buitenseks willen bedrijven. Naast het gegeven dat dit soort activiteiten verboden en ongewenst zijn, geeft dit overlast en een gevoel van onveiligheid bij andere gebruikers.
Gastheerschap	In de rol als gastheer, hebben de handhavers de afgelopen periode individuele bezoekers, dan wel bezoekers in georganiseerd verband geïnformeerd, geadviseerd en begeleid. Daarnaast is geprobeerd zicht te krijgen op ontwikkelingen die als ongewenst kunnen worden betiteld of tot knelpunten in het gebruik zouden kunnen leiden. Dit om al aan de voorkant van het probleem te interveniëren en niet alleen achteraf de symptomen ervan te bestrijden.
Samenwerking	De samenwerking met de handhavingspartners gaat goed. Regelmatig vindt overleg plaats en tijdens dit overleg worden trends, actuele problemen en mogelijke oplossingen besproken. Hierbij wordt rekening gehouden met elkaars (on)mogelijkheden en haalbaarheid. Dit heeft geresulteerd in regelmatig contact en betere informatie-uitwisseling.

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Regelgeving en Handhaving	Lasten	132.000	133.200	133.200	133.200	-
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(132.000)	(133.200)	(133.200)	(133.200)	-

4.2.2.4 Product communicatie

Product	Toelichting
De (potentiële) bezoekers en waar relevant het externe netwerk (zie gebiedsbeheer) worden geïnformeerd over de mogelijkheden, werkzaamheden en veranderingen in de natuur- en recreatiegebieden. De wijze waarop de informatie verstrekt wordt, is afhankelijk van de doelgroep maar zal wel zoveel mogelijk gebaseerd zijn op digitale & sociale media.	
	Overkoepelende communicatie acties De internetportal werd dit jaar aangevuld met de bekende Fietserstool. Hiermee is het mogelijk een fietsroute met knooppunten uit te stippelen. Specifieke gebiedsinformatie, persberichten of andere recreatieve informatie worden via www.heerlijkbuiten.nl, Twitter- , YouTube- en/of Facebook kanalen gepubliceerd. Via monitoringssystemen Coosto en Hootsuite gaat G.Z-H na wat gebruikers over de gebieden online zeggen. Realtime informatie wordt gebruikt voor de online kanalen van HeerlijkBuiten ter promotie van de gebieden. De Heerlijk Buiten facebookpagina heeft meer dan 7.100 likes en via Twitter pagina meer dan 920 volgers. Op de website Heerlijk Buiten waren in 2014 meer dan 153.825 bezoeken, waarvan 70.000 unieke bezoekers. In het voorjaar is een advertentie verschenen in het route.nl blad van Falk. Met deze advertentie zijn alle recreatiegebieden onder de naam Heerlijk Buiten onder de aandacht gebracht. Dit was nodig voor het vergroten van de bekendheid. Het magazine is verspreid via de fiets- en wandelbeurs. Om Heerlijk Buiten te promoten was er een prijsvraag tijdens de meimaand fietsmaand. De prijsvraag is gecommuniceerd via Facebook en de portal. **Communicatiebeleid** <u>Rbuiten, erop uit in de regio Rotterdam.</u> Dit jaar is de samenwerking met diverse terreinbeheerders, gemeente Rotterdam en stadsregio Rotterdam voortgezet. Gezamenlijk is in 2013 het initiatief ontwikkeld gebieden, activiteiten en -routes van de natuur en recreatie(gebieden) in regio Rotterdam te promoten. De website is aangevuld met de laatste ontwikkelingen en activiteiten van het recreatieschap. In 2014 zijn geen kosten gemaakt voor het beheer van de website of nieuwe ontwikkelingen. **Blauwe Verbinding** In maart hebben medewerkers van het recreatieschap actief bijgedragen aan de oplevering van het eerste traject van de Blauwe Verbinding. De toenmalig wethouder van Barendrecht, dhr. Nootenboom, nam namens het recreatieschap symbolisch het stokje over van de toenmalig wethouder van Rotterdam, Alexandra van Huffelen, voor de werkzaamheden aan het traject

	in het Zuidelijk Randpark. Op de projectsite van de Blauwe Verbinding staat actueel nieuws over de aanleg van het tracé in het Zuidelijk Randpark. **Promotiemateriaal** De vormgeving en nieuwe inhoud voor de 19 informatiepanelen in de recreatiegebieden ziet er fris en vrolijk uit. Nieuwe recreatiegebieden worden ook voorzien van nieuwe dragers (Donckse Velden, Barendbos). **Voorlichting** Het natuur- en recreatieschap heeft deelgenomen met een informatiestand aan de 'Duurzaamheidsdag' in Zwijndrecht georganiseerd door Stichting Natuur- en landschap Zwijndrechtse Waard. Vooral de informatie over de aanleg van de Blauwe Verbinding was in trek. Verder veel belangstelling voor fietsen en wandelen in het gebied. **Pers** Er zijn vijf persberichten verstuurd over o.a. de Blauwe Verbinding en werkzaamheden in het gebied.

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Communicatie	Lasten	17.708	22.400	22.400	21.003	1.397 V
	Baten	125	-	-	-	-
Saldo		(17.583)	(22.400)	(22.400)	(21.003)	1.397 V

Toelichting op resultaat:
De werkzaamheden voor de cartografie infopanelen zijn in 2014 niet afgerond. Hierdoor is in 2014 minder besteed. In 2015 zullen deze kosten na oplevering ten laste van het reguliere budget komen.

4.2.2.5 Diverse lasten en baten

Product	Toelichting
Diverse baten en lasten	
Leges	De diverse bate heeft betrekking op een terugontvangen bedrag aan leges van een afgewikkeld project (€ 10.248 voordelig)..
Groot onderhoud	Als gevolg van de doorlichting van de voorziening groot onderhoud was een xtra dotatie van € 7.212 benodigd. Voor een toelichting over de aanleiding en systematiek van de doorlichting van de voorziening groot onderhoud wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, paragraaf 5.1.

Diverse lasten en baten	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Diverse lasten	11.245	-	-	10.248	10.248 N
Diverse baten	37.879	-	1.349	7.450	6.101 V
Saldo diverse lasten en baten	26.634	-	1.349	(2.798)	4.147 N

4.2.2.6 Kredieten

Naam krediet	Toelichting
Verwijderen spartelbad Hoge Veld	Het spartelbadje is in 2013 verwijderd. In het najaar zijn de laatste nazorg werkzaamheden uitgevoerd. Het krediet kan worden afgesloten.
Jongerencentrum Albrandswaard	De afgesproken herstelwerkzaamheden zijn uitgevoerd. Het krediet is voor de duur van de verhuurperiode bedoeld voor onontkoombaar onderhoud.

Projecten	Totaal krediet	Realisatie t/m 31-12-2013	Begroting na wijziging 2014	Rekening 2014	Realisatie t/m 31-12-2014	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Verwijderen spartelbad Hoge Veld	**25.000**	**23.145**	**1.500**	**1.022**	**24.167**	**833**	**97%**
- Dekking uit Algemene Reserve	25.000	23.145	1.500	1.022	24.167		
Jongerencentrum Albrandswaard	**35.000**	**13.485**	**21.515**	**0**	**13.485**	**21.515**	**39%**
- Dekking uit Investeringsreserve	35.000	13.485	21.515	0	13.485		
TOTAAL KREDIETEN	**60.000**	**36.630**	**23.015**	**1.022**	**37.652**	**22.348**	
- Dekking uit Algemene Reserve	25.000	23.145	1.500	1.022	24.167		
- Dekking uit Investeringsreserve	35.000	13.485	21.515	0	13.485		

4.2.2.7 Storting en onttrekking reserves

Stortingen reserves	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Reserve infopanelen	3.000	-	-	-	-
Eindtotaal	**(3.000)**				

Onttrekkingen reserves	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Reserve exploitatie veerdienst	13.639	2.841	2.841	2.841	-
Algemene Reserve (naar Res. Kwaliteitsimpuls Johannapolder)				10.515	10.515 V
Kredieten:					
Krediet nutsvoorzieningen	39.606				-
Algemene Reserve: Krediet verwijderen spartelbad	23.145		1.500	1.022	478 N
Investeringsreserve: Krediet Jongerencentrum Albrandswaard	13.485		21.515	-	21.515 N
Eindtotaal	**89.875**	**2.841**	**25.856**	**14.378**	**11.478 N**

4.2.3 Wat heeft het gekost? - Samenvatting programma 2

PROGRAMMA 2 BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Inrichting, Beheer en Exploitatie	2.356.918	2.996.189	2.387.953	2.382.735	5.218 V
Communicatie	17.708	22.400	22.400	21.003	1.397 V
Regelgeving en Handhaving	132.000	133.200	133.200	133.200	-
Totaal lasten	**2.506.626**	**3.151.789**	**2.543.553**	**2.536.938**	**6.615 V**
Baten					
Inrichting, Beheer en Exploitatie	768.182	670.146	731.500	754.579	23.079 V
Communicatie	125	-	-	-	-
Regelgeving en Handhaving	-	-	-	-	-
Totaal baten	**768.307**	**670.146**	**731.500**	**754.579**	**23.079 V**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**(1.738.319)**	**(2.481.643)**	**(1.812.053)**	**(1.782.359)**	**29.694 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	(11.245)	-	-	(10.248)	10.248 N
Diverse baten	37.879	-	1.349	7.450	6.101 V
Saldo diverse lasten en baten	**26.634**	**-**	**1.349**	**(2.798)**	**4.147 N**
Kredieten					
Lasten	82.700	-	23.015	1.022	21.993 V
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	**(82.700)**	**-**	**(23.015)**	**(1.022)**	**21.993 V**
Saldo voor resultaatbestemming	**(1.794.386)**	**(2.481.643)**	**(1.833.719)**	**(1.786.180)**	**47.539 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	3.000	-	-	-	-
Onttrekking reserves	89.875	2.841	25.856	14.379	11.477 N
Saldo resultaatbestemming	**86.875**	**2.841**	**25.856**	**14.379**	**11.477 N**
Saldo na resultaatbestemming	**(1.707.511)**	**(2.478.802)**	**(1.807.863)**	**(1.771.801)**	**36.062 V**

4.3 Programma 3 Ontwikkeling

4.3.1 Wat hebben we bereikt?

Het bestuur wordt geadviseerd over mogelijke nieuwe ontwikkelingen passend binnen de doelstelling van de gemeenschappelijke regeling ten aanzien van de kosten, haalbaarheid en bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen. Daarnaast wordt het bestuur geadviseerd over de mogelijkheden ten aanzien van vastgoedbeheer in nieuwe gebieden.

4.3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

De ontwikkeling van de gebieden wordt gerealiseerd door middel van het product Planvorming en gebiedsontwikkeling.

4.3.2.1 Product planvorming & gebiedsontwikkeling

Product	Toelichting
Gebiedsontwikkeling betreft de ontwikkeling van nieuwe gebieden, het herontwikkelen van bestaande gebieden en het toevoegen van nieuwe functies aan gebieden. De basis hiervoor kan zowel liggen in een schapsplan als in externe ontwikkelingen, zoals de aanleg van infrastructurele werken en in gewenste initiatieven vanuit de markt. Het bestuur wordt inhoudelijk geadviseerd over kosten, haalbaarheid en gewenste ontwikkelingrichting van plannen.	
Gebiedsontwikkeling	Namens het schap is deelgenomen aan bijeenkomsten van de Stadregio Rotterdam over de afstemming van vraag en aanbod van recreatieve voorzieningen op IJsselmonde aan de hand van de leefstijlenmethodiek. Met een aantal ondernemers is gezocht naar mogelijkheden om themaroutes voor fietsers en wandelaars te ontwikkelen. *Rhoonse Veer* Voor de aanbesteding van de exploitatie van het Rhoonse Veer voor de periode 2015-2025 is met de deelnemende partijen ambtelijk overleg gevoerd en is een document voor een marktconsultatie opgesteld. Als voorbeeld is de aanbesteding van de gemeente Ridderkerk van het Driehoeksveer Ridderkerk-Krimpen-Kinderdijk gebruikt. In juli is de markconsultatie op Tendernet geplaatst. Alleen de huidige exploitant heeft zijn belangstelling kenbaar gemaakt. Met hem zal het nieuwe contract opgesteld worden. De gemeente Oud-Beijerland heeft het schap schriftelijk geïnformeerd over haar besluit om de steiger van Klein Profijt te verplaatsen naar Oude Tol. Daarmee vervalt de aanleglocatie Klein Profijt en wordt recreatiegebied Oude Tol aan het Spui toegevoegd aan de dienstregeling 2015-2025. Separaat is overleg met het Hoeksche Waard Landschap en Samenwerkingsorgaan Hoekse Waard gevoerd over de dienstregeling van en naar de aanleglocatie van bezoekerscentrum Klein Profijt bij Oud-Beijerland. Mits derden een nieuwe aanlegsteiger financieren en de extra vaarbewegingen in de exploitatie dekken zou Klein Profijt kunnen worden gehandhaafd als aanleghalte. Vooralsnog is geen aanbod door derden gedaan om dit mogelijk te maken. Het schapsbestuur heeft besloten om de steiger in het centrum van Oud-Beijerland in eigendom en beheer over te dragen aan de gemeente.

	Implementatie Bezuinigingen Voor het bestuur is een derde en laatste rapportage opgesteld over de uitgevoerde bezuinigingsmaatregelen in 2013 en eerste helft 2014. Alle bezuinigingen zijn 2014 in het veld doorgevoerd. *Deltapoort* Namens het schap is deelgenomen aan de werkgroep Routestructuren en het Coördinatieteam en is gerapporteerd over de voortgang van enkele projecten die het schap in opdracht van Deltapoort uitvoert zoals de twee wandelknooppuntensystemen Oost-IJsselmonde en Albrandswaard en de aanpassing van het fietsknooppuntensysteem Oost-IJsselmonde (zie kredietenlijst). Met gemeenten Albrandswaard en Rotterdam is overleg gevoerd om ook in deze gemeenten het bestaande fietsknooppuntensysteem aan te passen en te combineren tot één werk met het FKS Deltapoort. Voor het ontwikkelen van themaroutes op IJsselmonde/Deltapoort, onder andere via een app, zijn adviezen gegeven over de aanbesteding en is inhoudelijke informatie verstrekt over bezienswaardigheden en recreatieve voorzieningen. *Zuidpolder van Barendrecht* Met de gemeente is overleg gevoerd over de volgende aanlegfases van dit project en zijn afspraken vastgelegd over het erfpachtcontract voor de 1e fase.
Het bestuur wordt inhoudelijk geadviseerd over in te nemen standpunten ten aanzien van initiatieven die de doelstelling van het schap raken. Er wordt inspraak geleverd op structuur-, streek- en bestemmingsplannen en initiatieven van derden.	
Planadviezen	Met de gemeente Barendrecht is overlegd over beleidskaders voor een gemeentelijke nota voor de windenergielocaties Oude Maas en Zuidelijk Randpark. Met de gemeente Barendrecht is overlegd over de mogelijke verbreding van het bestaande fietspad in het recreatiegebied Spuiveld-Ziedewijdse Land. De gemeente heeft subsidie aangevraagd bij de Stadsregio voor de aanlegkosten.
Binnen dit programma valt ook de verwerving en het tijdelijk beheer in het kader van vastgoed. Voor nieuwe gebieden wordt via verwerving, erfpacht of huur een positie verkregen. Sprake kan zijn van strategische, anticiperende of reguliere verwerving. Voorafgaand aan de verwerving wordt een haalbaarheidsanalyse gemaakt. Zolang eigendommen (gronden en opstallen) niet uitgegeven zijn, worden deze tijdelijk beheerd via ingebruikgeving of een anti-kraak organisatie. De onder dit onderdeel verrichte werkzaamheden hebben grotendeels plaatsgevonden in samenhang met enkele grote projecten. Voor de toelichting daarvan zie onder 'kredieten'.	

PRODUCT		REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Planvorming & Gebiedsontwikkeling	Lasten	115.271	117.000	117.000	113.000	4.000 V
	Baten	-	-	-	-	-
Saldo		(115.271)	(117.000)	(117.000)	(113.000)	4.000 V

Toelichting op resultaat:
Het materieel budget van € 4.000 voor advies- en publicatiekosten is in 2014 niet besteed.

4.3.2.2 Grote projecten

Naam Project	Toelichting
Blauwe Verbinding Zuidelijk Randpark	Het definitief ontwerp is door het bestuur vastgesteld nadat het ook door burgers en andere betrokkenen positief was bevonden. De starthandeling heeft voor de zomer plaatsgevonden. Het werk is in het najaar uiterst gunstig aanbesteed en de uitvoering is gestart.

Grote Projecten	Totaal krediet	Realisatie t/m 31-12-2013	Begroting na wijziging 2014	Rekening 2014	Realisatie t/m 31-12-2014	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Blauwe Verbinding Zuidelijk Randpark (Definitief ontwerp ZRP + bijdrage)	**5.900.000**	**421.489**	**1.394.851**	**1.058.420**	**1.479.909**	**4.420.091**	**25%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	185.000	121.489	63.511	63.511	185.000	0	
- Dekking uit de reserve inrichting Zuidelijk Randpark	215.000	0	30.864	10.716	10.716	204.284	
- Bijdrage derden	5.500.000	300.000	1.300.476	984.193	1.284.193	4.215.807	
TOTAAL KREDIETEN	**5.900.000**	**421.489**	**1.394.851**	**1.058.420**	**1.479.909**	**4.420.091**	
- Dekking uit Investeringsreserve	185.000	121.489	63.511	63.511	185.000	0	
- Dekking uit reserve Zuidelijk Randpark	215.000	0	30.864	10.716	10.716	204.284	
- Dekking uit bijdragen derden (subsidies)	5.500.000	300.000	1.300.476	984.193	1.284.193	4.215.807	

4.3.2.3 Kredieten

Kredieten	Toelichting op de realisatie van de begrotingsdoelstellingen
Ontwikkeling Polder Buitenland van Rhoon	Gezien de grote maatschappelijke discussie in de streek over nut en noodzaak van het project Buijtenland van Rhoon is relatief weinig inzet gepleegd. Het Advies Veerman is gelezen en besproken met het ambtelijk projectteam. De vorming van een gebiedscommissie wordt afgewacht. Onduidelijk is of en hoe het NRIJ een rol krijgt in het vervolgproces. Het NRIJ stelt zich afwachtend op. Voorlopig wordt geen gebruik meer gemaakt van dit krediet.
Ontwikkeling Hooge Nesse en omgeving	Voor Hooge Nesse is samen met onder meer de gemeente, het Platform Sport & Bewegen Zwijndrecht, Stichting Natuur en Landschap Zwijndrechtse Waard, Gymnastiekvereniging O&O, de Stichting Klimaatautarkie, Stichting Drechtse Stromen en Stichting Schone Nes een gebiedsplan voor Hooge Nesse en Veerplaat uitgewerkt. Inmiddels hebben de maatschappelijke organisaties samen de nieuwe Stichting Hooge Nesse opgericht, waarin vertegenwoordigers van hun organisaties het bestuur vormen. De Stichting zal zich inzetten voor realisatie van het activiteitenprogramma, promotie van het gebied en voor een deel van het beheer, in nauw overleg met G.Z-H. Hiervoor zal een beheerovereenkomst worden opgesteld tussen de stichting en het schap. Het gebiedsplan heeft geleid tot 2 subsidieaanvragen: een subsidieaanvraag van de Stichting Hooge Nesse 'Bewegen in het Groen Hooge Nesse', bij de regeling Groenparticipatie van de Uitvoeringsregeling Groen van de provincie Zuid-Holland. Deze aanvraag is in september ingediend. Het schap heeft gefaciliteerd in het opstellen van de subsidieaanvraag en zal tevens, samen met de gemeente Zwijndrecht, met inzet van expertise de stichting faciliteren bij de realisatie. De aanvraag behelst een activiteitenprogramma voor de Hooge Nesse en het monitoren van de resultaten, aangezien het gebied een pilot is van het programma Bewegen in het Groen. Daarnaast is er door het schap een subsidieaanvraag ingediend bij de Kwaliteitsimpuls van de provincie, voor het realiseren van de benodigde voorzieningen (zie het kopje Subsidieaanvraag Hooge Nesse)
Ontwikkeling Johannapolder	In samenwerking met het schap heeft de gemeente Albrandswaard n.a.v. het Ambitiedocument Johannapolder een voorontwerp bestemmingsplan en concept beeldkwaliteitsplan opgesteld, die tot half oktober ter inzage hebben gelegen. Input van het schap is onder meer gebaseerd op de uitwerkingen van de werkgroep Johannapolder. Hoewel het schap bij beide

	documenten betrokken is geweest, is gebleken dat een aantal voor het schap essentiële punten niet zijn overgenomen. Het schap heeft daarom een formele reactie gestuurd naar de gemeente. Parallel aan dit traject is voor Johannapolder een ontwikkel- en financieringsstrategie uitgewerkt, waarin prioriteiten zijn bepaald voor de benodigde investeringen in de openbare ruimte en er een reservering van € 975.000,- is gemaakt voor de voorfinanciering van investeringen in de openbare ruimte. Het principe van dit model is dat investeringen pas worden uitgevoerd als er baten tegenover staan. Zie ook verderop onder het krediet 'Voorfinanciering Johannapolder'. In mei heeft Abel het nieuwe klimbos geopend, in juni opende Gamerensport het nieuwe Avonturenpark AAP op een deel van het oude buitenzwembadterrein. De inkomsten die met deze twee nieuwe contracten zijn gerealiseerd, zijn gelabeld en komen ten goede aan de investeringen voor het openbare gebied (krediet voorfinanciering Johannapolder). Dit krediet is nagenoeg uitgeput, waardoor dekking voor vervolgwerkzaamheden voor de Johannapolder elders gevonden moeten worden.
Horecavoorziening Sandelingen-ambacht	De exploitant heeft in 2013 het gebouw gerealiseerd en in gebruik genomen. In opdracht van het schap zijn nutsvoorzieningen en aanpassing van de infrastructuur gerealiseerd, deze waren nog niet volledig afgerekend. Dit heeft in 2014 plaatsgevonden. Onderzocht is tevens hoe de ontstane parkeeroverlast verholpen kan worden. In 2015 zal dit een vervolg krijgen, waarbij mogelijk aanwending van het restant krediet nodig zal zijn.
Grondaankoop Donckse Velden 2A en 2B (toekomstscenario 1)	Fase 2b is in opdracht van de landinrichtingscommissie in het voorjaar aanbesteed en inmiddels bijna volledig uitgevoerd. Namens NRIJ is input gegeven aan het bestek en zijn nog enkele beheerafspraken gemaakt. In het najaar zijn nog enkele plantwerkzaamheden uitgevoerd en zijn detailafspraken over de erfpacht, het onderhoud en beheer vastgelegd met DLG en de landgoedeigenares. In 2015 volgt de erfpachtverkrijging en de definitieve afrekening met de landinrichting.
Resthectares ZRP	Voor de verwerving van het voormalige volkstuinencomplex en omliggende gronden van Bureau Beheer Landbouwgronden in het Zuidelijk Randpark is een krediet beschikbaar gesteld. Na jaren van stilte heeft het Bureau Beheer Landbouwgronden (BBL) eind 2014 contact gezocht met het NRIJ over de overdracht van enkele van deze gronden. Ambtelijk hebben gesprekken plaatsgevonden.
Communicatieplan bezuinigingen	Er zijn lopende dit jaar geen uitgaven meer nodig geweest en gezien de afrondende fase van de bezuinigingen worden deze ook niet meer voorzien. De laatste maanden van 2014 zijn geen

	vragen meer gesteld over de bezuinigingen in het gebied. Krediet kan afgesloten worden.
Bewegwijzering fietsroutes Deltapoort	Namens de gemeenten die samenwerken in het project Deltapoort heeft het schap een projectplan met raming opgesteld en is in juli 2013 bij de provincie een projectsubsidie aangevraagd voor de aanpassing van het bestaande Fietsknooppuntensysteem (FKS) binnen de grenzen van Deltapoort. Met de aanpassing is het mogelijk de door de Stuurgroep Deltapoort vastgestelde fietsroutes te creëren. Begin januari 2014 zijn op verzoek van de provincie aanvullende gegevens aangeleverd. De subsidie is in maart 2014 toegekend. Doordat het project vertraging heeft opgelopen door de vertraagde subsidietoekenning is gekeken of alsnog een combinatie mogelijk was met vergelijkbare projecten aan het FKS op IJsselmonde. Dit betreft de uitvoering van het FKS in de gemeente Albrandswaard en werkzaamheden die de gemeente Rotterdam wil uitvoeren als beheerder van het FKS op het grootste deel van IJsselmonde. Een subsidieaanvraag voor Albrandswaard en Rotterdam is eind 2014 in voorbereiding genomen bij de desbetreffende gemeenten. De twee gemeenten hebben G.Z-H/het schap gevraagd om de subsidie-aanvraag namens hen in te dienen en het werk uit te voeren. Dit zal in 2015 gebeuren in combinatie met het werk aan het FKS voor Deltapoort.
Wandelknooppuntensysteem Deltapoort	Het wandelroutenetwerk op Oost-IJsselmonde is bewegwijzerd met knooppuntpaaltjes. Er is een eenmalig vouwkaartje uitgegeven van het wandelnetwerk, en gedistribueerd. De feestelijke opening vond plaats op 10 juli 2014. De subsidiebeschikking voor het wandelroutenetwerk Albrandswaard is in juni ontvangen. De uitvoering vindt plaats medio 2015.
Ontwikkeling Polder Buitenland van Zwijndrecht (bijdrage 6,4 hectare)	In het kader van de Herijking Toekomstscenario IJsselmonde heeft het schap een krediet beschikbaar gesteld voor recreatieve voorzieningen in dit gebied. Het beheer en onderhoud ligt vooralsnog bij het NRIJ. Het project zal deels onder verantwoordelijkheid Dienst Landelijk Gebied (DLG) en van de gemeente Zwijndrecht worden uitgevoerd. In juni is namens het schap overleg gevoerd met DLG ter voorbereiding van een bewonersavond in Heerjansdam. In december is ambtelijk overleg gevoerd met de gemeente Zwijndrecht over de voortgang van het project. De uitvoering staat gepland voor 2015.
Herstructureringen en markverkenningen	Van dit krediet wordt ca. € 40.000,- aangewend voor het opruimen van verouderde (bij)gebouwen van het voormalige zwembadterrein en andere overbodige zaken (vervallen hekwerken etc.) in Johannapolder, wat bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit en het ondernemersklimaat van de Johannapolder. Eind 2014 was hiertoe een uitvoeringsplan vrijwel gereed. Uitvoering zal vanaf begin 2015 gefaseerd gaan

35

	plaatsvinden.
TOP Johannapolder	Op 13 december 2013 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd met een financiële bijdrage van € 5.000 voor een TOP in de Johannapolder. De gemeente Albrandswaard heeft inmiddels van de Provincie Zuid Holland de subsidie toegekend gekregen. De gemeente Albrandswaard is in 2014 gestart met de voorbereidingen voor realisatie van de TOP, het schap is betrokken i.v.m. plaatsing en afspraken over het beheer. De TOP zal in mei 2015 geopend worden.
Investeren in omvormen	De voorbereiding van diverse werkzaamheden om enkele bezuinigingen in het terrein uit te voeren is in gang gezet.
Voorfinanciering Johannapolder	In de vergadering van het AB van 13 december 2013 is ingestemd met een krediet en reservering van € 975.000 voor de 'voorfinanciering gebiedsontwikkeling Johannapolder onder voorwaarden'. In navolging van de toezegging tot nadere invulling van de financieringsstrategie en bijbehorende voorwaarden, heeft het AB op 27 juni 2014 ingestemd met het investeringsbesluit voor de (her)ontwikkeling van de Johannapolder in relatie tot het genoemde bedrag. Deze houdt een faciliterende aanpak in, waarbij het schap kwaliteitsimpulsen in de openbare ruimte uitvoert die bijdragen aan het investerings- en belevingsklimaat van de Johannapolder. Voor de ingrepen is een prioriteringslijst opgesteld. Er worden pas uitgaven gedaan indien er sprake is van dekking door opbrengsten. In juli 2014 is bij de regeling Kwaliteitsimpuls van de Uitvoeringregeling Groen van de provincie Zuid-Holland een subsidieaanvraag ingediend voor ontwerp van het deel van de Groene Loper vanaf het zwembad tot aan de Oude Maas en een kwaliteitsverbetering van de Kop van de Haven en het wandelpad langs de Oude Maas. Deze subsidieaanvraag is eind november 2014 door de provincie toegekend. In het ontwerp zal wel de gehele Groene Loper worden meegenomen. Er is voor deze constructie gekozen omdat er voor de benodigde 50% cofinanciering van het schap beschikt kan worden over een opgebouwd baat-bedrag van € 238.875. Met het toegezegde subsidiebedrag (PZH) van € 238.875 ontstaat er een totaalbedrag van € 477.750 dat aldus beschikbaar komt uit het krediet Voorfinanciering Johannapolder (€ 975.000). Het totale bedrag van € 477.750 is niet voldoende voor realisatie van de gehele Groene Loper. Hiervoor zullen aanvullende baten als aanwending voor cofinanciering gezocht gaan worden. De realisatie van deze kwaliteitsimpuls is eind 2014 gestart en zal medio 2016 worden afgerond.
Subsidieaanvraag Hooge Nesse	Voor Hooge is half september de volgende subsidie aangevraagd: Subsidieaanvraag voorzieningen Hooge Nesse bij de regeling Kwaliteitsimpuls van de Uitvoeringsregeling Groen van de provincie Zuid-Holland. Deze aanvraag behelst het realiseren van

	benodigde openbare voorzieningen en infrastructuur, om het gebied te ontsluiten, beter beleefbaar en bruikbaar te maken en zo te ontwikkelen tot een hotspot voor NRY en Deltapoort. Het pakket is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Stichting Hooge Nesse en de gemeente Zwijndrecht. Het schap heeft op 27 juni 2014 ingestemd met het beschikbaar stellen van een krediet van € 500.000 dat wordt ingezet voor de benodigde 50% cofinanciering.

Projecten	Totaal krediet	Realisatie t/m 31-12-2013	Begroting na wijziging 2014	Rekening 2014	Realisatie t/m 31-12-2014	Restant krediet	% lasten t.o.v. totaal krediet
Ontwikkeling Het Buijtenland van Rhoon	**94.750**	**22.990**	**0**	**0**	**22.990**	**71.760**	**24%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	94.750	22.990			22.990	71.760	
Ontwikkeling Hooge Nesse en omgeving	**150.600**	**109.035**	**43.094**	**30.120**	**139.155**	**11.445**	**92%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	150.600	109.035	43.094	30.120	139.155	11.445	
Ontwikkeling Johannapolder	**234.050**	**197.056**	**36.900**	**33.998**	**231.054**	**2.996**	**99%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	234.050	197.056	36.900	33.998	231.054	2.996	
Horecavoorziening Sandelingen-Ambacht	**120.000**	**37.179**	**1.080**	**1.080**	**38.259**	**81.741**	**32%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	120.000	37.179	1.080	1.080	38.259	81.741	
Grondaankoop Donckse Velden 2A en 2B (Toekomstscenario 1)	**292.477**	**2.920**	**0**	**0**	**2.920**	**289.557**	**1%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	292.477	2.920		0	2.920	289.557	
Resthectares ZRP	**200.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**200.000**	**0%**
- Dekking uit de reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark	200.000	0	0	0	0	200.000	
Communicatieplan bezuinigingen	**20.000**	**15.490**	**0**	**0**	**15.490**	**4.510**	**77%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	20.000	15.490			15.490	4.510	
Bewegwijzering fietsroutes Deltapoort	**40.000**	**9.568**	**20.000**	**0**	**9.568**	**30.432**	**24%**
- Dekking bijdragen derden	40.000	9.568	20.000	0	9.568	30.432	
Wandelknooppuntensysteem Deltapoort	**132.200**	**0**	**120.000**	**105.390**	**105.390**	**26.810**	**80%**
- Dekking bijdragen derden	132.200		120.000	105.390	105.390	26.810	
Ontwikkeling Buitenland van Zwijndrecht	**32.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**32.000**	**0%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	32.000		0		0	32.000	
Herstructureringen en marktverkenningen	**140.000**	**0**	**40.000**	**31.859**	**31.859**	**108.141**	**23%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	140.000	0	40.000	31.859	31.859	108.141	
TOP Johannapolder	**5.000**	**0**	**0**	**5.000**	**5.000**	**0**	**100%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	5.000		0	5.000	5.000	0	
Investeren in omvormen	**130.000**	**0**	**130.000**	**62.305**	**62.305**	**67.695**	**48%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	130.000	0	130.000	62.305	62.305	67.695	
Wandelroutenetwerk Albrandswaard	**106.000**	**0**	**0**	**8.590**	**8.590**	**97.410**	**8%**
- Dekking bijdragen derden	106.000	0	0	8.590	8.590	97.410	
Voorfinanciering Johannapolder	**975.000**	**0**	**0**	**0**	**0**	**975.000**	**0%**
- Dekking uit reserve voorfinanciering Johannapolder I	975.000	0	0		0	975.000	
Subsidieaanvraag Hooge Nesse	**999.000**	**0**	**500.000**	**7.640**	**7.640**	**991.360**	**1%**
- Dekking uit de Investeringsreserve	500.000	0	500.000	7.640	7.640	492.360	
- Dekking bijdragen derden	499.000		0			499.000	
Voorfinanciering Johannapolder	**248.716**	**0**	**120.000**	**210**	**210**	**248.506**	**0%**
- Dekking uit reserve voorfin. JP II (baat voor de kost)	10.716	0	0	210	210	10.506	
- Dekking bijdragen derden	238.000		120.000			238.000	
TOTAAL KREDIETEN	**3.919.793**	**394.238**	**1.011.074**	**286.192**	**680.430**	**3.239.363**	
- Dekking uit de Investeringsreserve	1.718.877	384.670	751.074	172.002	556.672	1.162.205	
- Dekking uit de reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark	200.000	0	0	0	0	200.000	
- Dekking uit reserve voorfinancienng Johannapolder I	975.000	0	0	0	0	975.000	
- Dekking uit reserve voorfin. JP II (baat voor de kost)	10.716	0	0	210	210	10.506	
- Dekking bijdragen derden	1.015.200	9.568	260.000	113.980	123.548	891.652	

4.3.2.4 Storting en onttrekking reserves

Stortingen reserves	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Investeringsreserve	294.520	225.000	225.000	225.000	-
Reserve Kwaliteitsimpuls Johannapolder	-	-	-	10.515	10.515 N
Eindtotaal	**(294.520)**	**(225.000)**	**(225.000)**	**(235.515)**	**10.515 N**

Onttrekkingen reserves	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Investeringsreserve:					
- Blauwe verbinding Zuidelijk Randpark	87.521		63.511	63.511	-
- Krediet ontwikkeling Hooge Nesse	39.739		43.094	30.120	12.974 N
- Krediet ontwikkeling Johannapolder	87.691		36.900	33.998	2.902 N
- Krediet horecavoorziening S A	28.289		1.080	1.080	-
- Krediet communicatieplan bezuinigingen	15.000				-
- Krediet herstructurering en marktverkenning			40.000	31.859	8.141 N
- Krediet TOP Johannapolder				5.000	5.000 V
- Krediet investeren en omvormen			130.000	62.305	67.695 N
- Krediet wandelroute Albrechtswaard			-		-
- Krediet subsidie Hooge Nesse			500.000	7.640	492.360 N
Reserve inrichting Zuidelijk Randpark					
- Voorfinanciering Johannapolder			30.864	10.716	20.148 N
Reserve Kwaliteitsimpuls Johannapolder					
- Voorfinanciering Johannapolder				210	210 V
Eindtotaal	**258.240**		**845.449**	**246.439**	**599.010 N**

4.3.3 Wat heeft het gekost? - Samenvatting programma 3

PROGRAMMA 3 ONTWIKKELINGEN	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Planvorming & Gebiedsontwikkeling	115.271	117.000	117.000	113.000	4.000 V
Marketing & Productontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal lasten	**115.271**	**117.000**	**117.000**	**113.000**	**4.000 V**
Baten					
Planvorming & Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-	-
Marketing & Productontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal baten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**(115.271)**	**(117.000)**	**(117.000)**	**(113.000)**	**4.000 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Kredieten					
Lasten	567.809	-	2.405.925	1.344.612	1.061.313 V
Baten	309.568	-	1.560.476	1.098.173	462.303 N
Saldo kredieten	**(258.241)**	**-**	**(845.449)**	**(246.439)**	**599.010 V**
Saldo voor resultaatbestemming	**(373.512)**	**(117.000)**	**(962.449)**	**(359.439)**	**603.010 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	294.520	(225.000)	(225.000)	(235.515)	10.515 N
Onttrekking reserves	258.241	-	845.449	246.439	599.010 N
Saldo resultaatbestemming	**(36.279)**	**(225.000)**	**620.449**	**10.924**	**609.525 N**
Saldo na resultaatbestemming	**(409.791)**	**(342.000)**	**(342.000)**	**(348.515)**	**6.515 N**

4.4 Algemene dekkingsmiddelen

4.4.1.1 De deelnemersbijdrage

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage	Inwoneraantallen per 1/1/2012
Provincie Zuid-Holland	530.973	20%	
Gemeente Rotterdam	1.194.690	45%	
Overige gemeenten	929.203	35%	
Gemeente Albrandswaard	122.265	13%	25.003
Gemeente Barendrecht	230.091	25%	47.053
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	138.178	15%	28.257
Gemeente Ridderkerk	221.068	24%	45.208
Gemeente Zwijndrecht	217.601	23%	44.499
	929.203	100%	190.020
TOTAAL	2.654.867		

Ten opzichte van de primitieve begroting 2014 is de deelnemersbijdrage eenmalig verlaagd met € 379.450. Dit bestaat uit € 100.000 conform AB besluit 13 december 2013 naar aanleiding van de gehouden vermogensanalyse en het besluit dit te verrekenen met de deelnemersbijdrage 2014 en het AB besluit 27 juni 2014 betreffende teruggave resultaat jaarrekening 2013 waarvan onderdeel was het resultaat najaarsnota 2013 (tezamen € 279.450).

4.4.1.2 Overige structurele lasten

Overige Structurele lasten en baten	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Overige structurele Lasten	-	6.815	6.815	-	6.815 V
Saldo	-	**(6.815)**	**(6.815)**	-	**6.815 V**

4.4.1.3 Diverse lasten en baten

Diverse lasten en baten	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	2.279	2.279 V
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	**2.279**	**2.279 V**

4.4.1.4 Storting en onttrekking reserves

Stortingen reserves	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Algemene reserve	263.049		679.352	779.898	100.546 N
Investeringsreserve			1.321.744	1.321.744	-
Reserve voorfinanciering			975.000	975.000	-
Eindtotaal	**(263.049)**	-	**(2.976.096)**	**(3.076.642)**	**100.546 N**

Onttrekkingen reserves	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Algemene reserve			2.676.194	2.676.194	-
Reserve zwembad			-	51.163	51.163 V
Reserve recreantenonderzoek			-	42.883	42.883 V
Reserve informatiepanelen			-	6.500	6.500 V
Eindtotaal			**2.676.194**	**2.776.740**	**100.546,V**

4.4.2 Wat heeft het gekost? - Samenvatting Algemene Dekkingsmiddelen

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele Lasten	-	6.815	6.815	-	6.815 V
Totaal lasten		**6.815**	**6.815**		**6.815 V**
Baten					
Deelnemersbijdrage	3.039.154	3.034.317	2.654.867	2.654.867	-
Totaal baten	**3.039.154**	**3.034.317**	**2.654.867**	**2.654.867**	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	**3.039.154**	**3.027.502**	**2.648.052**	**2.654.867**	**6.815 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	2.279	2.279 V
Saldo diverse lasten en baten				**2.279**	**2.279 V**
Kredieten					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Saldo voor resultaatbestemming	**3.039.154**	**3.027.502**	**2.648.052**	**2.657.146**	**9.094 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	263.049	-	2.976.096	3.076.641	100.545 N
Onttrekking reserves	-	-	2.676.194	2.776.739	100.545 V
Saldo resultaatbestemming	**(263.049)**	-	**(299.902)**	**(299.902)**	-
Saldo na resultaatbestemming	**2.776.105**	**3.027.502**	**2.348.150**	**2.357.244**	**9.094 V**

5 Paragrafen

5.1 Onderhoud kapitaalgoederen

Belangrijke taak en kostenpost voor de natuur- en recreatieschappen betreft het beheer en onderhoud van de gebieden en de kapitaalgoederen. Als basis voor het plannen van beheer en onderhoud en vervangingsinvesteringen in de recreatiegebieden wordt sinds 1995 het Terrein Beheer Model (TBM) gehanteerd. Periodiek worden de in het TBM opgenomen planningen voor (groot) onderhoud en vervangingsinvesteringen herijkt. In 2011 heeft voor het laatst een herijking van de planningen plaatsgevonden. Deze herijking heeft niet geleid tot een aanpassing van de voorziening en de jaarlijkse dotatie groot onderhoud.

Herijking van de planningen in TBM vindt periodiek plaats op basis van inspectie in de gebieden en analyse van normkosten. Dat kan leiden tot aanpassingen in:

- de tijd, wat is daadwerkelijk nodig aan groot onderhoud in bepaalde toekomstige jaren
- de (norm-)kosten, de gehanteerde normen worden geactualiseerd aan de hand van de werkelijke prijzen
- de standaard elementen, de werkelijkheid in de gebieden komt niet altijd overeen met de gestandaardiseerde uitgangspunten voor een doeltype inrichting.

Aan de hand van TBM kunnen de uit te voeren werkzaamheden worden ingepland in de tijd en ten behoeve van de jaarbegroting van het schap worden geraamd. TBM biedt daarmee tevens een belangrijke basis om de onderbouwing te leveren voor de benodigde stand van en jaarlijkse dotatie aan de Voorziening Groot Onderhoud.

De kosten van het groot onderhoud en vervangingsinvesteringen fluctueren van jaar tot jaar. Dit kan een direct en groot effect hebben op het jaarresultaat en daarmee de jaarlijkse deelnemersbijdrage. Om dit ongewenste effect zoveel mogelijk te voorkomen heeft het schap ervoor gekozen om de jaarlijkse kosten van Groot Onderhoud zoveel mogelijk te egaliseren met behulp van een Voorziening Groot Onderhoud. Jaarlijks wordt een gelijkblijvende dotatie ten laste van de exploitatie gebracht en de werkelijke onderhoudskosten worden ten laste van de Voorziening verantwoord.

De afgelopen periode is echter gebleken dat het gebruik van de Voorziening Groot Onderhoud aan een belangrijke herijking toe was. Belangrijke redenen voor deze herijking zijn:

- Het verbeteren van het inzicht in de jaarlijkse onderhoudskosten om daarmee de efficiëncy van de uitvoering te stimuleren
- Het elimineren van het spaar-effect in de stand van de voorziening als gevolg de toepassing van de termijnhorizon van 80 jaar.
- Het maken van een (duidelijk) onderscheid tussen kosten van groot onderhoud en van vervangingsinvesteringen vanwege het gewijzigd gebruik van inrichtingselementen in de gebieden. Tot en met 2013 werd bij de bepaling van de voorziening GO uitgegaan van een ruim onderhoudsbegrip. Eind 2014 heeft het bestuur de Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld, waarin de instelling van een reserve vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen werd aangekondigd. Voor vervangingsinvesteringen kan zo een bewuste afweging worden gemaakt of en op welke wijze tot vervanging kan worden overgegaan. Het gebruik van inrichtingselementen in de gebieden wijzigt in de loop van jaren en betekent dat niet vanzelfsprekend na het verstrijken van de levensduur van een element tot vervanging van een identiek inrichtingselement moet worden overgegaan.

Door een duidelijk onderscheid aan te brengen tussen kosten van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen en alleen de eerste categorie op te nemen in de egalisatievoorziening kan

beter worden gemonitord wat de werkelijke onderhoudskosten zijn geweest in relatie tot de planning. Op basis van gerealiseerde aanbestedingsvoordelen en ervaringscijfers konden diverse gehanteerde normkosten worden aangepast. Tevens zijn de afgelopen jaren de doeltypes geïnventariseerd en is de levensduur opnieuw ingeschat, waardoor de in het TBM gehanteerde uitgangspunten zijn herzien. Ook is de termijn herzien waarop de geraamde kosten groot onderhoud worden geëgaliseerd. De termijn is aangepast naar een voortschrijdende termijn van 20 jaar.

Voor de vervangingsinvesteringen wordt voorgesteld om vanuit de resultaatbestemming een bedrag van € 50.020 (betreft het geraamde bedrag aan vervangingen in de komende 20 jaar) op te nemen in de Reserve vervangingsinvesteringen kapitaalgoederen. Voorgenomen vervangingen zullen via de jaarbegroting of middels een investeringsvoorstel met begrotingswijziging aan het bestuur ter goedkeuring worden voorgelegd.

Rekening houdende met bovenstaande aanscherpingen en de doelstelling om de inrichting van het schap zo zuinig en efficient mogelijk te onderhouden en zonodig te vervangen kan de beginstand per 1 januari 2015 van de voorziening € 0 (nihil) bedragen.

Berekening voorziening o.b.v. nieuwe uitgangspunten	Bedragen x € 1.000
Benodigde stand voorziening per 1-1-2015	0
Werkelijke stand voorziening per 1-1-2015	-7
Aanvulling (als diverse lasten opgenomen)	7

Voor het onderhanden en uitgesteld groot onderhoudswerk dat in 2015 en latere jaren zal worden uitgevoerd wordt voorgesteld om een reservering aan te houden van rond € 56.000 die in 2015 zal worden ingezet.

De jaarlijkse dotatie in de voorziening groot onderhoud wordt als gevolg van bovenstaande aanpassingen structureel verlaagd met € 22.000.

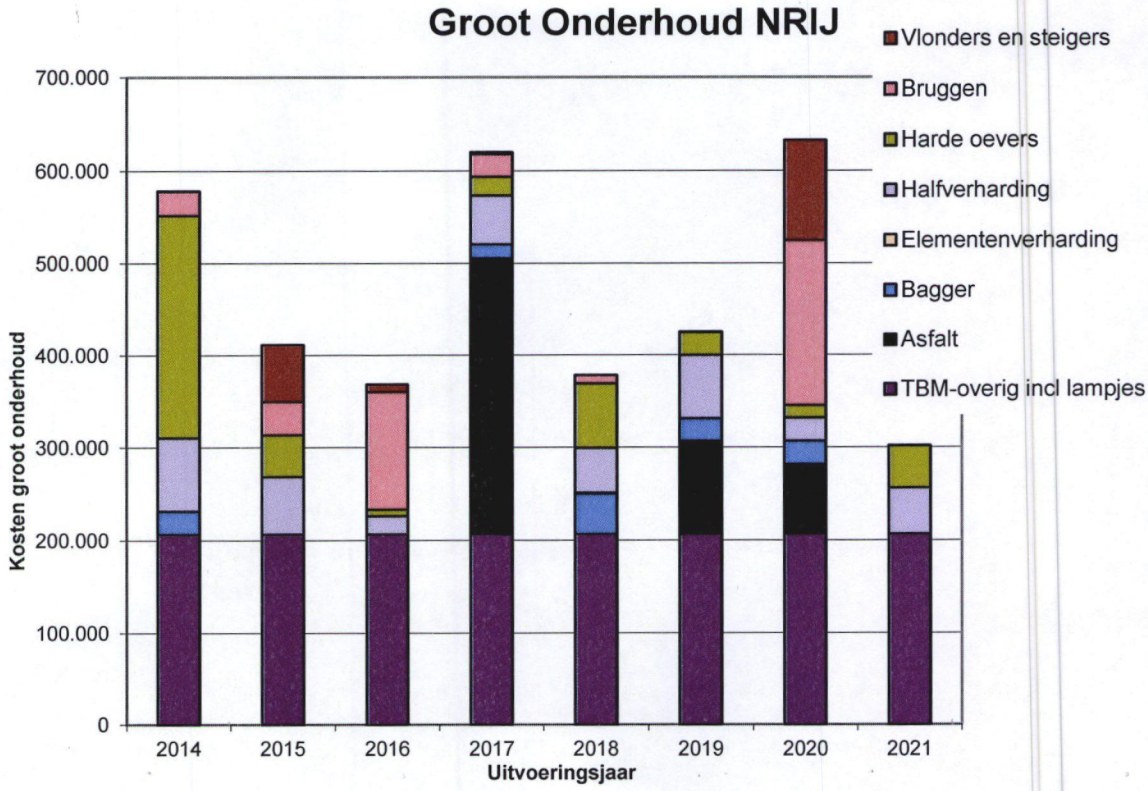

Onder de categorie TBM-overig vallen de elementen in de gebieden die wel groot onderhoudsmaatregelen vragen maar qua aard en omvang geen of slechts in mindere mate een gedifferentieerde planning vragen. Deze zijn in de grafiek dan ook als een jaarlijks gelijk bedrag te zien.

5.2 Weerstandsvermogen en risico's

Het weerstandsvermogen weerspiegelt de mate waarin het schap in staat is middelen vrij te maken om de risico's die zich in de praktijk voordoen op te vangen zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd / ingekrompen moet worden. Het vermogen om het beleid door te zetten, is afhankelijk van de omvang van de weerstandscapaciteit.

Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan: het geheel aan beschikbare en vrij aanwendbare financiële middelen om mogelijke "resterende" risico's met financiële gevolgen op te kunnen vangen. Met "resterende" risico's worden bedoeld: de risico's die onvoldoende "in control" zijn of kunnen worden gehouden door stuur- en beheersmaatregelen en/of waarvoor (nog) geen specifieke voorzieningen zijn of kunnen worden getroffen. Met vrij aanwendbare financiële middelen wordt bedoeld alle reserves waar nog geen (toekomstige) beslagen op liggen.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	Voldoende
D	0,8 < x < 1,0	Matig
E	0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Het benodigde weerstandsvermogen op basis van de risico-inventarisatie is € 174.080. De beschikbare weerstandscapaciteit komt uit op € 1.579.509, hetgeen resulteert in een ratio van 9,1 ofwel een waarderingscijfer A en dat betekent dat het weerstandsvermogen uitstekend is.

De weerstandscapaciteit is als volgt berekend:

Vrije deel Algemene Reserve:	€ 1.552.249
Bedrag onvoorzien (x 4)	€ 27.260
Totaal	€ 1.579.509

Het beleid ten aanzien van de bepaling, inschatting en beheersing van risico's is vastgelegd in de nota weerstandsvermogen (door het Algemeen Bestuur vastgesteld op 12 december 2014). Aan de hand van dit beleid zijn de risico's voor 2014 geïnventariseerd. Deze risico's zijn in 2014 geactualiseerd en gecommuniceerd via de Jaarstukken 2013, Programmabegroting 2015 en Najaarsrapportage 2014. Dit heeft geleid tot het volgende aangepaste overzicht met aansluitend een korte toelichting per risico.

Risico	Aard van het risico	Financiële omvang risico	Kans van optreden	Impact (uitgaande van vier jaar)
1. Pendrechtse Molen (onverwachte gebreken)	Incidenteel	€ 25.000	Middel	€ 12.500
2. Baggeren jachthaven Rhoon	Incidenteel	€ 300.000	Middel	€ 150.000
3. Niet-gekwantificeerde risico's (2% van de structurele inkomsten)		€ 11.580		€ 11.580
Totaal programmabegroting		**€ 336.580**		**€ 174.080**

1. Pendrechtse Molen (onverwachte gebreken)

Dit risico betreft het optreden van grote, onverwachte gebreken voor dit monumentale object. Het genoemde bedrag is een inschatting op basis van eerdere onderhoudswerkzaamheden en uitgevoerde onderzoeken en is in de separate notitie 'Risico's m.b.t. Pendrechtse Molen', die als mededeling in het DB van 12 december 2014 is ingebracht, nader onderbouwd. Voor de molen wordt een andere eigenaar/beheerder gezocht. Tot het moment van overdracht onderhoudt het schap de molen en is hiertoe budget voor regulier en groot onderhoud gereserveerd. Het is denkbaar dat een gebrek aan het object wordt geconstateerd, dat meer kost dan het gereserveerde budget. De maatregelen in 2014 pasten binnen de beschikbare middelen.

2. Baggeren jachthaven Rhoon

De havenmonding van de jachthaven Rhoon wordt bedreigd door slibafzetting. Deze afzetting zou ertoe kunnen leiden dat de jachthaven minder of niet meer toegankelijk is voor de schepen met mogelijke gevolgen voor de exploitant. De verantwoordelijkheid voor het eventueel baggeren van de monding is onduidelijk, waarbij RWS, het natuur- en recreatieschap IJsselmonde en de exploitant partijen zijn. Tevens is onduidelijk of het dichtslibben doorgaat vanwege de door RWS, vanuit een ander perspectief, getroffen maatregelen die de stroming beïnvloeden. Indien baggeren noodzakelijk is zal waarschijnlijk sprake zijn van vervuilde bagger (mogelijk klasse 4 – verontreiniging) waardoor de kosten aanzienlijk zullen zijn. De kosten voor het baggeren worden geschat op € 300.000 op basis van ervaringscijfers. Aangezien het een midden risico betreft, wordt in het weerstandsvermogen een bedrag van € 150.000 opgenomen.

3. Niet-gekwantificeerde risico's

Voor de niet-gekwantificeerde risico's wordt uitgegaan van 2% van de structurele inkomsten. Het rijk stelt, voor de gemeenten die vallen onder het artikel 12-regime, de minimale buffer van de algemene reserve ook op 2% van de som van de structurele inkomsten vanuit het gebiedsbeheer (€ 579.000). Dit bedrag is daarmee het minimaal gewenste / benodigde weerstandsvermogen voor niet gekwantificeerde risico's.

5.3 Financiering (treasury)

Wet fido

Het Rijk heeft regels gesteld aan hoe gemeenten/provincies en gemeenschappelijke regelingen hun geld en kapitaal beheren. Die regels staan in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). Hoeveel geld het schap mag lenen, is afhankelijk van de hoogte van de begroting. De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld geleend mag worden voor een periode van maximaal 1 jaar. De renterisiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.
Het Natuur- en recreatieschap IJsselmonde heeft over 2014 aan zowel de kasgeldlimiet als de renterisiconorm voldaan.

Kasgeldlimiet

Tot het kasgeld behoren alle vlottende schulden < 1 jaar, de contante gelden in kas, de uitstaande gelden < 1 jaar en de tegoeden / schulden rekening-courant. Doel van de kasgeldlimiet is het beperken van de renterisico's op de korte schuld. De korte schuld is bedoeld voor de lopende uitgaven en zodoende is de limiet gekoppeld aan het begrotingstotaal. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,2% (zie artikel 3 en 4 van de Wet fido en de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden) van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar. In 2014 zijn geen kasgeldleningen afgesloten.

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt een limiet aan het renterisico over de lange termijn financiering. Het renterisico is het geldbedrag aan leningen dat in een bepaald jaar aan renteherziening en herfinanciering onderhevig is. Het renterisico mag maximaal 20% van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende jaar bedragen. De renterisiconorm benadrukt het belang van een goede spreiding van de leningenportefeuille en de renterisico's. In 2014 zijn geen vaste geldleningen aangegaan.

Renteontwikkeling

De rentebaten zijn naar aanleiding van het verplicht schatkistbankieren op nihil gesteld.

Schatkistbankieren

Het schatkistbankieren is gebaseerd op het principe van zero-balancing. Zero-balancing betekent het dagelijks overboeken van het saldo boven een vastgesteld drempelbedrag van minimaal € 250.000 en maximaal € 2,5 miljoen op een bankrekening ten gunste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist dan wel het aanvullen van een bankrekening ten laste van de rekening-courant die een decentrale overheid heeft bij de schatkist. Zero-balancing leidt ertoe dat het saldo op de laatstgenoemd bankrekening aan het einde van de dag altijd nul is. Vanaf het moment van invoering is het niet meer toegestaan als decentrale overheid (tijdelijk) overtollige gelden te beleggen. Alle (tijdelijk) overtollige middelen worden in het schatkistbankieren opgenomen. De bestaande beleggingen blijven tot het einde van de huidige looptijd of tot het moment van vrijvallen gecontinueerd. Het verplicht schatkistbankieren geldt ook voor gemeenschappelijke regelingen. Ten behoeve van dit verplichte schatkistbankieren zijn rekeningen geopend om de rekening-courant overeenkomst tussen de Staat en de gemeenschappelijke regeling gestalte te geven. Eind 2014 is de eerste overboeking uitgevoerd. De complexiteit van de uitvoering en het nog ontbreken van liquiditeitsprognoses maken het dagelijks uitvoeren van de regeling nog niet mogelijk. In de loop van 2015 zal de frequentie worden verhoogd.

Nota Treasurybeleid

Eens per 4 jaar vindt een heroverweging plaats van het Treasurybeleid. Mede gelet op de nieuwe wetgeving omtrent het schatkistbankieren is op 12 december 2014 een geactualiseerd Treasurystatuut aan het bestuur aangeboden.

5.4 Grondbeleid

Grond en grondposities

Onder het beheergebied van het recreatieschap IJsselmonde valt 574 ha grond, met 63 exploitaties. De verhouding in grondpositie was als volgt:

Grondpositie IJsselmonde	574 ha
Eigendom	62 %
Erfpacht	7%
Overig	31 %

In de jaarrekening 2014 is voor gronden een boekwaarde opgenomen van € 1.638.547 (stand per 31 december 2014).

Binnen het schapsgebied is sprake van een aantal locaties waar het grondeigendom berust bij het Rijks Vastgoed en Ontwikkelingsbedrijf (RVOB). De inzet is er op gericht dat deze gronden in eigendom komen bij het schap, zodat een aantal beoogde uitgiftes ook in juridische zin mogelijk zijn.

Exploitaties

Het schap voert de ingezette professionaliseringsslag verder door in het beheer van de exploitatiecontracten. Belangrijke invalshoek bij de ingezette professionalisering is een zakelijke en marktconforme benadering.
Daarbij is ingezet op tijdige indexering en gebruikmaking van de contractuele herzieningsmomenten. Bij zowel de herziening als de (eerste) uitgifte van gronden wordt ter bepaling van de erfpachtcanon of de huurprijs uitgegaan van een marktconform rendement over de grondwaarde. Om deze grondwaarde te bepalen wordt gebruik gemaakt van externe taxaties, tenzij sprake is van een weinig complexe situatie waarin op relatief eenvoudige wijze tot overeenstemming kan worden gekomen. Over het algemeen wordt het te hanteren rendementspercentage gebaseerd op de rente die op staatsleningen wordt verkregen, verhoogd met een toeslag voor risico's en beheer. Het schap hanteert een percentage van 5.

De huidige ongunstige economische conjunctuur is merkbaar bij het genereren van inkomsten uit lopende en nieuwe exploitaties. Nieuwe exploitaties komen lastiger van de grond. Het betalingsgedrag van bestaande exploitanten vraagt aandacht. Waar nodig en verantwoord worden met exploitanten afspraken gemaakt over betalingsregelingen waarbij behoud van inkomsten voor het schap uitgangspunt is maar waarbij in betalingsmomenten aansluiting wordt gezocht bij de cashflow van de exploitant.

Ontwikkelingen

Voor de gebiedsontwikkeling Johannapolder heeft het Algemeen Bestuur medio 2014 een financieringsstrategie vastgesteld die inhoudt dat baten voor de kost gaan. Investeringen zijn dus slechts mogelijk in het tempo en voor zover reeds zijn gerealiseerd. Daarmee blijven de financiële risico's van deze gebiedsontwikkeling beheersbaar.

Ultimo 2014 is door BBL een aantal restpercelen grond aangeboden aan overheidspartijen waaronder het schap. Begin 2015 worden de betreffende percelen beoordeeld (toegevoegde waarde voor de schapsdoelstellingen, ontwikkelmogelijkheden, strategische ligging) en overleg met BBL gevoerd.

Gebouwd vastgoed

Het schap IJsselmonde is eigenaar van de volgende objecten:

Adres	Functie
Albrandwaardsedijk 180, Poortugaal	Jongerencentrum (verhuurd)
Albrandwaardsedijk 188, Poortugaal	Zwembad (verhuurd)
Albrandwaardsedijk 192, Poortugaal	Woning (anti-kraak)
Havendam 21, Rhoon	Woning (verhuurd)
Havendam 21A, Rhoon	Steunpunt GZH
Charloisse Lagedijk 364, Barendrecht	Pendrechtse Molen
Achterzeedijk ONG, Barendrecht	Brugwachtershuisjes

De objecten aan de Albrandwaardsedijk te Poortugaal worden betrokken in de gebiedsontwikkeling Johannapolder. Met de in het gebied gevestigde horecaondernemer gaat overleg plaatsvinden over zijn uitbreidingsplannen in relatie tot de woningen aan de Albrandwaardsedijk. Alleen op het object Albrandwaardsedijk 192 rust een boekwaarde van € 216.633 (stand 31 december 2014). Voor het object Havendam 21 geldt een contractuele aanbiedingsplicht aan een exploitant. Het object Havendam 21A is in gebruik bij G.Z-H.. Voor de twee objecten in Barendrecht wordt onderzocht of afstoten haalbaar is, hoewel de kansrijkheid hiervan, gelet op de beperkte herontwikkelingsmogelijkheden, twijfelachtig is. Op deze objecten rust geen boekwaarde.

5.5 Bedrijfsvoering

De afspraken over de dienstverlening door G.Z-H aan het schap zijn vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst (DVO). In 2007 is de dienstverleningsovereenkomst voor de periode 2008-2012 tussen het schap en de provincie Zuid-Holland bekrachtigd.

In juni 2013 heeft de provincie het schap voorgesteld de werkingsduur van de huidige DVO met ingang van 1 januari 2014 te verlengen met één jaar, onder dezelfde voorwaarden als in de huidige DVO opgenomen. Het Algemeen Bestuur heeft op 13 december 2013 ingestemd met deze verlenging.

De activiteiten die in het kader van de reguliere dienstverlening worden uitgevoerd, zijn per programma toegelicht in de programmaverantwoording. De kwaliteit van de bedrijfsvoering en de onderliggende bedrijfsprocessen worden getoetst door middel van een verbijzonderde interne controle. De vormgeving en uitvoering van deze controle zijn vastgelegd in een intern controleplan, dat in samenwerking met de accountant tot stand is gekomen. De steekproefsgewijze uitgevoerde verbijzonderde interne controle is er op gericht de juiste werking van de bedrijfsprocessen en de naleving van interne en externe wet- en regelgeving te toetsen. De aandacht gaat hierbij in het bijzonder uit naar de processen van inkopen en aanbesteden, het betaalbaar stellen van inkoopfacturen en het heffen en innen van huur- en erfpachtopbrengsten. De accountant maakt van de resultaten van de verbijzonderde interne controle gebruik bij zijn oordeelsvorming over de getrouwheid van de financiële uitkomsten en de financiële rechtmatigheid van de uitvoering bij de jaarrekeningcontrole.

In tegenstelling tot voorgaande jaren heeft de G.Z-H door het ontbreken van capaciteit de verbijzonderde interne controle over 2014 niet uitgevoerd. Dit betreft met name de rechtmatigheidscontroles. De accountant heeft derhalve geen gebruik kunnen maken van de verbijzonderde controles en daarom zelfstandig aanvullende rechtmatigheidscontroles uitgevoerd. De resultaten zijn, tezamen met de uitkomsten van de interim controle, door de accountant vastgelegd in een managementletter, die in definitieve vorm met de directeur is besproken.

De dienstverlening door G. Z-H blijkt uit de volgende tabel:

Productomschrijving	1. Bestuur	2. Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden	3. Ontwikkeling	Algemene dekkingsmiddelen	Totaal
Bestuursproducten	99.900				99.900
Juridische ondersteuning & advisering	13.100				13.100
Financiën	61.600				61.600
Gebiedsbeheer		644.000			644.000
Economisch beheer		49.400			49.400
Communicatie		11.200			11.200
Regelgeving & handhaving		133.200			133.200
Planvorming & gebiedsontwikkeling			113.000		113.000
Subtotaal	**174.600**	**837.800**	**113.000**	**0**	**1.125.400**
Dienstverlening in uitgaven voorziening Groot Onderhoud		132.833			132.833
Dienstverlening inzake kredieten		440	247.279		247.719
Totaal	**174.600**	**971.073**	**360.279**	**0**	**1.505.952**

Jaarrekening 2014

Natuur- en recreatieschap

IJsselmonde

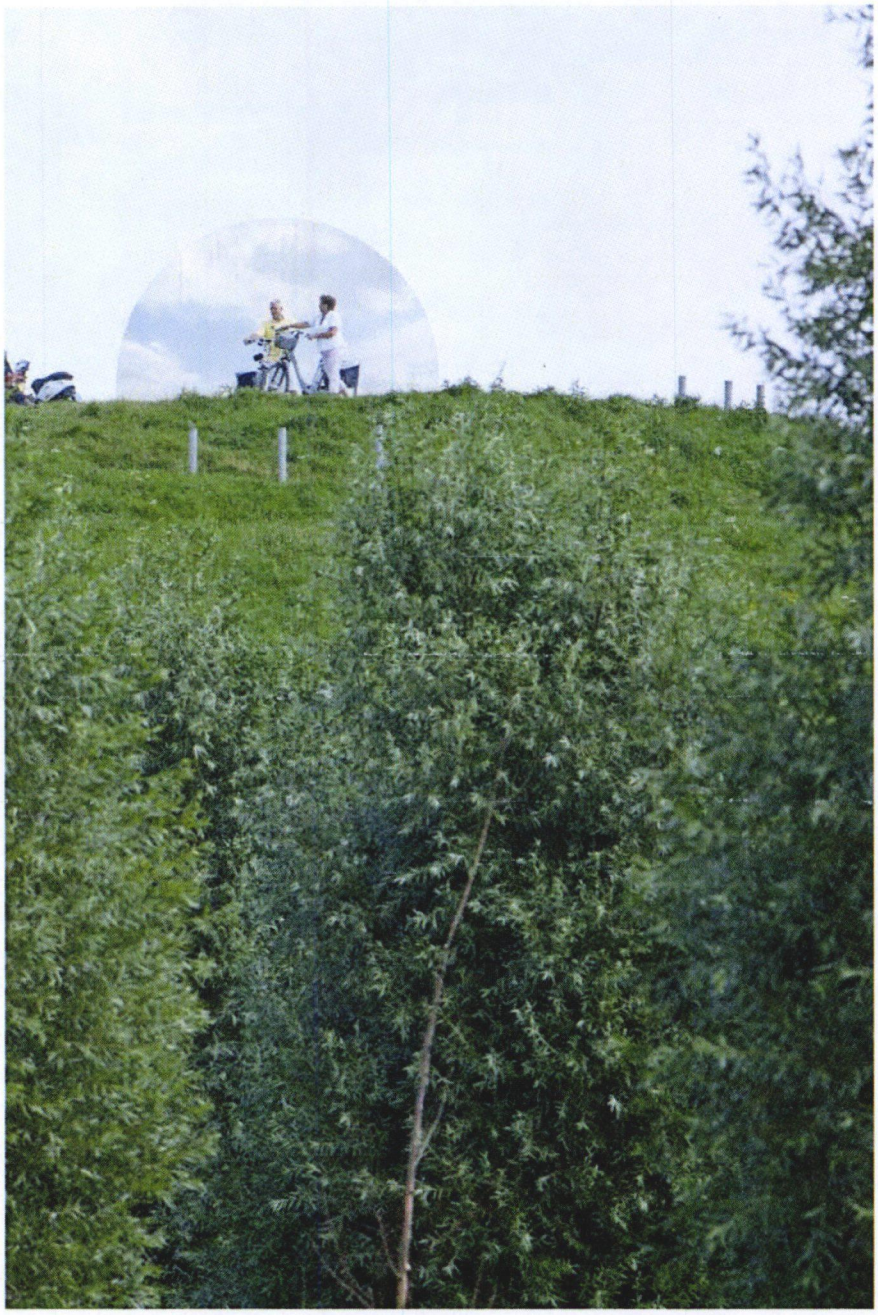

6 Balans en programmarekening

6.1 Balans per 31 december 2014

ACTIVA	31 december 2014	31 december 2013
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**2.323.773**	**2.399.438**
Investeringen met een economisch nut	216.633	225.566
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.107.140	2.173.872
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**4.734.440**	**486.980**
Vorderingen op openbare lichamen	411.042	230.981
Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	4.141.218	-
Overige vorderingen	182.180	255.999
Liquide middelen	**458.283**	**4.847.283**
Kas	121	799
Banksaldi	458.162	4.846.484
Overlopende activa	**341.359**	**132.695**
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	91.150	9.568
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	250.209	123.127
Totaal	**7.857.855**	**7.866.396**

PASSIVA	31 december 2014	31 december 2013
Vaste passiva		
Eigen vermogen	**4.820.053**	**4.497.773**
Algemene reserve	1.504.568	1.921.001
Bestemmingsreserves	3.267.804	2.060.371
Nog te bestemmen resultaat	47.681	516.401
Voorzieningen	**74.371**	**550.008**
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	74.371	550.008
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	**1.359.198**	**1.666.757**
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	1.359.198	1.658.757
Waarborgsommen	-	8.000
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden rentetypische looptijd < 1 jaar	**469.615**	**395.684**
Overige schulden	469.615	395.684
Overlopende passiva	**1.134.618**	**756.174**
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	26.171	185.743
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.108.182	570.000
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	265	431
Totaal	**7.857.855**	**7.866.396**

6.2 Programmarekening 2014

PROGRAMMA	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Programma 1 Bestuur	189.368	206.700	206.700	197.805	8.895 V
Programma 2 Beheer, Onderhoud en Exploitatie	2.506.626	3.151.789	2.543.553	2.536.938	6.615 V
Programma 3 Ontwikkelingen	115.271	117.000	117.000	113.000	4.000 V
Algemene dekkingsmiddelen	-	6.815	6.815	-	6.815 V
Totaal lasten	**2.811.265**	**3.482.304**	**2.874.068**	**2.847.743**	**26.325 V**
Baten					
Programma 1 Bestuur	46.916	-	8.413	8.559	146 V
Programma 2 Beheer, Onderhoud en Exploitatie	768.307	670.146	731.500	754.579	23.079 V
Programma 3 Ontwikkelingen	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	3.039.154	3.034.317	2.654.867	2.654.867	-
Totaal baten	**3.854.376**	**3.704.463**	**3.394.780**	**3.418.004**	**23.224 V**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**1.043.111**	**222.159**	**520.712**	**570.261**	**49.549 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	11.245	-	-	10.248	10.248 N
Diverse baten	37.929	-	1.349	9.728	8.379 V
Saldo diverse lasten en baten	**26.684**		**1.349**	**(520)**	**1.869 N**
Kredieten					
Lasten	650.509	-	2.428.940	1.345.634	1.083.306 V
Baten	309.568	-	1.560.476	1.098.173	462.303 N
Saldo kredieten	**(340.941)**		**(868.464)**	**(247.461)**	**621.003 V**
Saldo voor resultaatbestemming	**728.854**	**222.159**	**(346.403)**	**322.280**	**668.683 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	560.569	225.000	3.201.096	3.312.156	111.060 N
Onttrekking reserves	348.116	2.841	3.547.499	3.037.557	509.942 N
Saldo resultaatbestemming	**(212.453)**	**(222.159)**	**346.403**	**(274.599)**	**621.002 N**
Saldo na resultaatbestemming	**516.401**			**47.681**	**47.681 V**

6.3 Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening 2014 is opgesteld conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voor zover niet anders vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd op nominale waarde en vermeld in afgeronde bedragen van € 1 nauwkeurig.

Materiële vaste activa

Op 12 december 2014 heeft het Algemeen Bestuur de Kadernota Investeringen, Waarderingen en Afschrijvingen opnieuw vastgesteld. Hierin is het volledige beleid ten aanzien van materiële vaste activa beschreven.

De waardering van materiële vaste activa vindt plaats op basis van de aanschafwaarde waarop de verrichte lineaire afschrijvingen in mindering worden gebracht. De afschrijvingen geschieden op basis van de verkrijgingprijs en de geschatte economische levensduur waarover de lasten evenredig worden gespreid.

Het BBV onderscheidt de navolgende investeringen:

1. Investeringen met economisch nut
2. Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investeringen met economisch nut

Investeringen hebben een economisch nut wanneer ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. Investeringen met economisch nut boven € 25.000 worden geactiveerd.

Investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd tenzij het Algemeen Bestuur van het schap in een specifiek geval besluit dit wel te doen, bijvoorbeeld wanneer vanuit financieel oogpunt belangrijke investeringen in de openbare ruimte anders niet gedaan kunnen worden. Indien dergelijke investeringen wel geactiveerd worden, zal dit specifiek in het bestuursbesluit worden opgenomen conform het vastgestelde beleid in de Kadernota. De volgende richtlijnen zijn grotendeels gehanteerd voor de afschrijvingstermijnen:

- gronden en terreinen	geen afschrijving
- bedrijfsgebouwen	35 jaar
- grond- weg- en waterbouwkundige werken	35 jaar
- machines, apparaten en installaties	10 jaar
- overige materiële vaste activa	30 jaar

Indien investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut worden geactiveerd, vindt de afschrijving hiervan eveneens lineair plaats waarbij resultaatafhankelijke extra afschrijvingen zijn toegestaan mits de financiële positie dat toelaat. Eventuele extra afschrijvingen zullen in de begroting of via een separaat voorstel aan het bestuur ter goedkeuring worden voorgelegd.

Vlottende activa en passiva

De vorderingen en schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen

De voorzieningen worden tegen de nominale waarde gewaardeerd.

Waarborgsommen
Waarborgsommen zijn conform het BBV opgenomen onder langlopende schulden.

Waarderingsgrondslagen voor resultaatbepaling
Baten en lasten
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Toelichting voorziening grootonderhoud

De noodzakelijke omvang van de voorziening grootonderhoud en de jaarlijkse dotatie zijn per eind 2014 opnieuw bepaald. Voornamelijk als gevolg van het herzien van de uitgangspunten van het Terrein Beheer Model en het aanpassen van de egalisatietermijn van 80 jaar naar 20 jaar is berekend dat ultimo 2014 een omvang van de voorziening van € 0 (nihil) voldoende is. Omdat de voorziening lager dan € 0 was is ten laste van 2014 € 7.212 toegevoegd aan deze voorziening.
Door de genoemde maatregelen wordt de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening grootonderhoud verlaagd, hetgeen een jaarlijks positief effect van € 22.000 heeft op de begrotingen voor de komende jaren. De aanpassing is toegelicht in paragraaf 5.1 Onderhoud kapitaalgoederen.

Overige

Voor de toelichting op de programmarekening is de richtlijn gehanteerd de verschillen toe te lichten bij afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging van meer dan 3%, met een minimum van € 2.500.

6.4 Toelichting op de balans

6.4.1 Vaste activa

1. Materiële vaste activa

☒ investeringen met een economisch nut

investeringen met een economisch nut	Boekwaarde 1-1-2014	Investeringen	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2014
Woonruimten	225.566	-	-	8.933	-	-	216.633
	225.566	-	-	8.933	-	-	216.633

☒ investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 1-1-2014	Investeringen	Extra afschrijvingen	Afschrijvingen	Bijdrage van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2014
Gronden en Terreinen	1.638.547	-	-	-	-	-	1.638.547
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	533.791	-	-	66.594	-	-	467.197
Overige materiële activa	1.534	-	-	138	-	-	1.396
	2.173.872	-	-	66.732	-	-	2.107.140

Van de gronden die in eigendom zijn van Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde (totaal 356 ha, 62% van 574 hectaren totaal beheergebied) zijn enkele gronden uitgegeven in erfpacht (met name aan exploitanten). Dit leidt jaarlijks tot erfpachtopbrengsten. Met deze exploitanten zijn langdurige erfpachtcontracten afgesloten. In 2014 hebben geen transacties plaatsgevonden waarbij erfpachtovereenkomsten voor meerdere jaren of eeuwigdurend afgekocht zijn.

6.4.2 Vlottende activa

1. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

☒ Vorderingen op openbare lichamen

	2014	2013
	411.042	230.981

☒ rekening-courantverhoudingen met het Rijk

	2014	2013
R.C. Rijk	4.141.218	
	4.141.218	0

Ten behoeve van het verplichte schatkistbankieren zijn rekeningen geopend om de rekening-courant overeenkomst tussen de Staat en de gemeenschappelijke regeling gestalte te geven. Eind 2014 is de eerste overboeking uitgevoerd. De complexiteit van de uitvoering en het nog ontbreken van liquiditeitsprognoses hebben het dagelijks uitvoeren van de regeling nog niet mogelijk. In de loop van 2015 zal de frequentie worden verhoogd.

☒ overige vorderingen

	2014	2013
	197.934	265.510
Voozieningen dubieuze debiteuren	15.754	9.511
	182.180	255.999

2. Liquide middelen

☒ Kas

	2014	2013
	121	799
	121	799

☒ Banksaldi

	2014	2013
	458.162	4.846.484
	458.162	4.846.484

3. Overlopende activa

☒ De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Saldo 31-12-2013	Vrijgevallen of terug-betaalde bedragen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2014
Wandelknooppuntensysteem	9.568	105.390	23.808	91.150
				0
Totaal	9.568	105.390	23.808	91.150

☒ overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

	2014	2013
Nog te ontvangen bedragen	242.533	93.700
Door te berekenen kosten	3.172	12.249
Compensabele BTW	4.242	15.335
Ondernemers BTW		169
Vooruitontvangen facturen	262	1.674
	250.209	123.127

6.4.3 Vaste passiva

1. Eigen vermogen

Reserves

	Stand per 01-01-2014	Bestemming Resultaat 2013	Toevoegingen in 2014	Onttrekkingen in 2014	Stand per 31-12-2014
Algemene Reserve	1.921.001	516.401	779.897	1.712.731	1.504.568
Bestemmingsreserves					
Investeringsreserve	1.434.595		1.546.744	1.210.513	1.770.826
Reserve herinrichting Zuidelijk Randpark	522.389		0	10.716	511.673
Reserve exploitatie veerdienst	2.841		0	2.841	0
Reserve zwembad	51.163		0	51.163	0
Reserve recreantenonderzoek	42.883		0	42.883	0
Reserve informatiepanelen	6.500		0	6.500	0
Reserve voorfinanciering Johannapolder I	0		975.000	0	975.000
Reserve voorfinanciering Johannapolder II	0		10.515	210	10.305
TOTAAL	3.981.372	516.401	3.312.156	3.037.557	4.772.372

☒ ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

	2014	2013
Saldo 1 januari	1.921.001	1.439.021
Bij: bestemming resultaat 2013	516.401	
Bij: stortingen	779.897	505.125
Af: Onttrekkingen	1.712.731	23.145
	1.504.568	1.921.001

Specificatie stortingen	
- opheffen reserve infopanelen (AB 13-12-2013)	6.500
- opheffen reserve recreantenonderzoek (AB 13-12-2013)	42.883
- opheffen reserve zwembad Albrandswaard (AB 13-12-2013)	51.162
- 1e begrotingswijziging	544.590
- 2e begrotingswijziging (resultaat najaarsrapportage)	134.762
	779.897

Specificatie onttrekkingen	
- overheveling naar de Investeringsreserve (besluit AB 13 dec 2013)	821.744
- 1e begrotingswijziging (bedrag retour deelnemers)	100.000
- 1e begrotingswijziging (overheveling naar Investeringsreserve)	500.000
- 1e begrotingswijziging (overheveling naar kw.impuls Johannapolder)	10.515
- 2e begrotingswijziging (bedrag retour deelnemers)	279.450
Kredieten:	
- Verwijderen spartelbad Hoge Veld	1.022
	1.712.731

☒ BESTEMMINGSRESERVES

a) Investeringsreserve

Het doel van de Investeringsreserve is het dekken van investeringskosten van de (land)inrichting van diverse nieuwe gebieden.

	2014	2013
Saldo 1 januari	1.434.595	1.451.427
Bij: stortingen	1.546.744	294.500
Af: Onttrekkingen	1.210.513	311.332
	1.770.826	1.434.595
Specificatie stortingen		
- cf. programmabegroting	225.000	
- *overheveling vanuit AR (besluit AB 13 dec 2013)*	821.744	
- 1e begrotingswijzing (overheveling van Algemene reserve)	500.000	
	1.546.744	
Specificatie onttrekkingen		
- 1e begrotingswijziging (overheveling naar Reserve voorfinanciering JP)	975.000	
Kredieten:		
- horecavoorziening Sandelingen-Ambacht	1.080	
- ontwikkeling Hooge Nesse en omgeving	30.120	
- *ontwikkelingsplan Johannapolder*	33.998	
- subsidieaanvraag Hooge Nesse	7.640	
- investering in omvormingen	62.305	
- herstructurering/marktverkenning	31.859	
- blauwe verbinding Zuidelijk Randpark	63.511	
- toeristisch overstappunt (TOP) Johannapolder	5.000	
	1.210.513	

b) Bestemmingsreserve herinrichting Zuidelijk Randpark

De Reserve Herinrichting Zuidelijk Randpark is bestemd voor het gelijknamige recreatiegebied op de grens van de gemeenten Barendrecht en Rotterdam. Het park ligt pal ten noorden van de A15/Betuwespoorlijn en bestaat uit verschillende deelgebieden. Met deze reserve worden de kosten gedekt die nodig zijn om het Zuidelijk Randpark opnieuw in te richten als recreatiegebied. Deze herinrichting is het gevolg van de aanleg van de Betuwelijn en Tramplus. Het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde heeft geld ontvangen voor de verkoop van gronden aan de Nederlandse Spoorwegen voor de aanleg van de Betuweroute. Met deze middelen is geherinvesteerd in het park om de gevolgen van de aanleg van de Betuweroute te compenseren (kwaliteitsimpuls). Met het overgebleven geld is deze reserve gevormd. De kosten voor de aanleg van de Blauwe Verbinding deeltracé Zuidelijk Randpark worden deels ten laste van deze reserve gebracht.

	2014	2013
Saldo 1 januari	522.389	522.389
Bij: stortingen	*0*	*0*
Af: Onttrekkingen	10.716	0
	511.673	522.389
Specificatie onttrekkingen		
- Blauwe verbinding	10.716	
	10.716	

c) Reserve exploitatie veerdienst

De Reserve Exploitatie Veerpont dient ter dekking van het exploitatietekort van de Rhoonse veerpont. Deze reserve is in 2004 gevormd voor de duur van 10 jaar ter dekking van de frictiekosten bij de privatisering van het Rhoonse Veer. Dit contract loopt tot en met februari, voor de maanden januari en februari vindt in 2014 de reguliere onttrekking plaats. Conform AB besluit 13 december 2013 wordt deze reserve na uitputting opgeheven.

	2014	2013
Saldo 1 januari	2.841	16.480
Bij: stortingen	0	
Af: Onttrekkingen	2.841	13.639
	0	2.841
Specificatie onttrekkingen		
- cf. programmabegroting	2.841	
	2.841	

d) Reserve zwembad

De Reserve Zwembad Albrandswaard is bedoeld ter dekking van eventuele kosten voor sloop of aanpassingen in het gebied rondom het zwembad. Conform AB besluit 13 dec 2013 saldo in 2014 laten vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve en deze reserve opheffen.

	2014	2013
Saldo 1 januari	51.163	51.163
Bij: stortingen	0	
Af: Onttrekkingen	51.163	
	0	51.163

e) Reserve recreantenonderzoek

De Reserve Recreantenonderzoek is gevormd voor het uitvoeren van verschillende onderzoeken in het kader van marketing en communicatie (naar bijvoorbeeld bezoekersaantallen, marktonderzoeken, enzovoort). De dekking voor het krediet Uitvoering Communicatieplan 2008 is afkomstig uit deze reserve. Conform AB besluit 13 december 2013 saldo in 2014 laten vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve en deze reserve opheffen.

	2014	2013
Saldo 1 januari	42.883	42.883
Bij: stortingen	0	
Af: Onttrekkingen	42.883	
	0	42.883

f) Reserve infopanelen

Vanaf het jaar 2008 zal het schap jaarlijks een bedrag storten in de reserve informatiepanelen om één keer in de vier jaar de kosten van informatiepanelen te kunnen betalen. Conform AB besluit 13 dec 2013 saldo in 2014 laten vrijvallen ten gunste van de Algemene Reserve en deze reserve opheffen.

	2014	2013
Saldo 1 januari	6.500	3.500
Bij: stortingen	0	3.000
Af: Onttrekkingen	6.500	
	0	6.500

g) Reserve voorfinanciering Johannapolder I

Het doel van de Reserve voorfinanciering Johannapolder is het dekken van toekomstige investeringen in de openbare ruimte voor het project ontwikkeling Johannapolder.

	2014	2013
Saldo 1 januari	0	0
Bij: stortingen	975.000	
Af: Onttrekkingen	0	
	975.000	0
Specificatie stortingen		
- 1e begrotingswijziging (overheveling van Algemene reserve)	975.000	
	975.000	

h) Reserve voorfinanciering Johannapolder II

Aan de Reserve voorfinanciering Johannapolder II worden de gerealiseerde en "harde" toekomstige grondopbrengsten in de Johannapolder toegevoegd teneinde deze te gebruiken voor de ontwikkeling (kwaliteitsimpuls) van de Johannapolder ("Trex"-principe).

	2014	2013
Saldo 1 januari	0	0
Bij: stortingen	10.515	
Af: Onttrekkingen	210	
	10.305	0

Specificatie stortingen

- 1e begrotingswijz.overheveling van Alg.res.(huuropbr.Johannapolder)	10.515
	10.515

Specificatie onttrekkingen

- krediet voorfinanciering Johannapolder	210
	210

☒ NOG TE BESTEMMEN RESULTAAT

	2014	2013
Nog te bestemmen jaarresultaat	47.681	516.401
	47.681	516.401

2. Voorzieningen

	Stand per 01-01-2014	Toevoegingen in 2014	Onttrekkingen in 2014	Stand per 31-12-2014
Voorziening Groot Onderhoud	482.913	609.452	1.092.365	0
Voorziening Pendrechtse molen	67.095	34.048	26.772	74.371
TOTAAL	**550.008**	**643.500**	**1.119.137**	**74.371**

☒ Onderhoudsegalisatievoorzieningen

a) Voorziening Groot Onderhoud

Groot Onderhoud is noodzakelijk ten einde de duurzame instandhouding van de gebieden te garanderen. Regulier onderhoud kent een jaarlijkse cyclus. Groot Onderhoud heeft een cyclus groter dan één jaar. Voor het verrichten van groot onderhoud is een voorziening Groot Onderhoud beschikbaar. Het doel van deze voorziening is de lasten van groot onderhoud gelijkmatig over de jaren te verdelen.

62

	2014	2013
Saldo 1 januari	482.913	683.782
Bij: stortingen	609.452	664.656
Af: Onttrekkingen	1.092.365	865.525
	0	482.913

Specificatie stortingen		
- cf. meerjarenplanning grootonderhoud	602.240	
- aanvulling voorziening	7.212	
	609.452	
Specificatie onttrekkingen		
uitgevoerde werkzaamheden grootonderhoud	1.092.365	
	1.092.365	

Als gevolg van de doorlichting van de voorziening groot onderhoud is een extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud gedaan van € 7.212. Voor een toelichting over de aanleiding en systematiek wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, paragraaf 5.1.

D.m.v. een begrotingswijziging zal worden voorgesteld vanaf 2015 de jaarlijkse dotatie met € 22.000 te verlagen om de voorziening op peil te houden.

b) Voorziening Pendrechtse molen

De voorziening Pendrechtse Molen is gevormd voor het groot onderhoud aan de Pendrechtse Molen. Voor het groot onderhoud aan deze molen is bovendien subsidie toegezegd. De ontvangen subsidies worden toegevoegd aan deze voorziening en maken deel uit van de storting. De kosten die gemaakt worden voor het groot onderhoud worden aan deze voorziening onttrokken.

	2014	2013
Saldo 1 januari	67.095	62.843
Bij: stortingen	34.048	20.498
Af: Onttrekkingen	26.772	16.246
	74.371	67.095

Specificatie stortingen		
- 1e begrotingswijziging	27.550	
- subsidie pendrechte molen	6.498	
	34.048	
Specificatie onttrekkingen		
uitgevoerde werkzaamheden grootonderhoud	26.772	
	26.772	

3. Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

☒ Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

	2014	2013
Boekwaarde 1 januari	1.658.757	1.958.315
Af: aflossing	299.559	299.558
Saldo 31 december	1.359.198	1.658.757

De rentelast over 2014 bedraagt € 74.063.

☒ waarborgsommen

	2014	2013
Boekwaarde 1 januari	8.000	0
Vermeerderingen		8.000
Aflossingen	8.000	
Saldo 31 december	0	8.000

6.4.4 Vlottende passiva

1. netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

☒ overige schulden.

2014	2013
469.615	395.684
469.615	395.684

2. Overlopende passiva

☒ verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

	2014	2013
Nog te ontvangen facturen	6.300	165.940
Nog te betalen rente	9.639	12.236
Nog te betalen lasten	7.636	6.667
Ontvangst veerpont t.b.v. schap Rottemeren	2.596	900
	26.171	185.743

☒ de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

Omschrijving	Saldo 31-12-2013	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of terug betaalde bedragen	Saldo 31-12-2014
Zuidelijk Randpark	570.000	1.505.165	984.193	1.090.972
Kwaliteitsimpuls Johannapolder	0	16.000		16.000
Wandelknooppuntensysteem Albrandswaard	0	9.800	8.590	1.210
				0
Totaal	570.000	1.530.965	992.783	1.108.182

☒ overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

	2014	2013
Vergunningen, ontheffingen en toestemmingen	265	431
	265	431

6.5 Toelichting op de Programmarekening

6.5.1 Programma 1 Bestuur

PROGRAMMA 1 BESTUUR	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Bestuurlijke aangelegenheden	189.368	206.700	206.700	197.805	8.895 V
Totaal lasten	**189.368**	**206.700**	**206.700**	**197.805**	**8.895 V**
Baten					
Bestuurlijke aangelegenheden	46.916	-	8.413	8.559	146 V
Totaal baten	**46.916**	**-**	**8.413**	**8.559**	**146 V**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**(142.452)**	**(206.700)**	**(198.287)**	**(189.247)**	**9.040 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	50	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**50**	**-**	**-**	**-**	**-**
Kredieten					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Saldo voor resultaatbestemming	**(142.402)**	**(206.700)**	**(198.287)**	**(189.247)**	**9.040 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Saldo resultaatbestemming	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Saldo na resultaatbestemming	**(142.402)**	**(206.700)**	**(198.287)**	**(189.247)**	**9.040 V**

Toelichting op resultaat

In de begroting is voor de post bestuursproducten rekening gehouden met representatiekosten, drukwerk en abonnementen. In 2014 is terughoudend gebruik gemaakt van deze post. Hierdoor is een onderschrijding op de begroting gerealiseerd van bijna € 13.000.

De algemene tendens is dat steeds meer zaken juridisch worden aangevochten. Hierbij kan o.a. worden gedacht aan aansprakelijkheidsstellingen door recreanten en exploitanten, geschillen over de voorwaarden van erfpacht en conflicten met leveranciers over de aanbesteding, gunning en uitvoering van werkzaamheden. Vanuit deze algemene tendens is het budget verhoogd. De feitelijke benutting is afhankelijk van het aantal en de aard van eventuele kwesties. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn in 2014 geen juridische kwesties aan de orde geweest waarbij het noodzakelijk was extern juridisch advies of een advocaat in te schakelen.

6.5.2 Programma 2 Beheer, onderhoud en exploitatie gebieden

PROGRAMMA 2 BEHEER, ONDERHOUD EN EXPLOITATIE	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Inrichting, Beheer en Exploitatie	2.356.918	2.996.189	2.387.953	2.382.735	5.218 V
Communicatie	17.708	22.400	22.400	21.003	1.397 V
Regelgeving en Handhaving	132.000	133.200	133.200	133.200	-
Totaal lasten	**2.506.626**	**3.151.789**	**2.543.553**	**2.536.938**	**6.615 V**
Baten					
Inrichting, Beheer en Exploitatie	768.182	670.146	731.500	754.579	23.079 V
Communicatie	125	-	-	-	-
Regelgeving en Handhaving	-	-	-	-	-
Totaal baten	**768.307**	**670.146**	**731.500**	**754.579**	**23.079 V**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**(1.738.319)**	**(2.481.643)**	**(1.812.053)**	**(1.782.359)**	**29.694 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	(11.245)	-	-	(10.248)	10.248 N
Diverse baten	37.879	-	1.349	7.450	6.101 V
Saldo diverse lasten en baten	**26.634**	**-**	**1.349**	**(2.798)**	**4.147 N**
Kredieten					
Lasten	82.700	-	23.015	1.022	21.993 V
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	**(82.700)**	**-**	**(23.015)**	**(1.022)**	**21.993 V**
Saldo voor resultaatbestemming	**(1.794.386)**	**(2.481.643)**	**(1.833.719)**	**(1.786.180)**	**47.539 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	3.000	-	-	-	-
Onttrekking reserves	89.875	2.841	25.856	14.379	11.477 N
Saldo resultaatbestemming	**86.875**	**2.841**	**25.856**	**14.379**	**11.477 N**
Saldo na resultaatbestemming	**(1.707.511)**	**(2.478.802)**	**(1.807.863)**	**(1.771.801)**	**36.062 V**

Toelichting op resultaat:

De onderschrijding van de kosten van terreinbeheer wordt voornamelijk veroorzaakt door een gunstige marktwerking bij aanbesteding. Daarnaast is op het vlak van Groot onderhoud (bruggen, paden) het grootste deel van het gebied goed op orde waardoor het reguliere werk hieraan minder was. Zo was bijv. minder tijd/middelen nodig voor inspectie en kleine reparaties vanwege het goede onderhoudsniveau.

De verwachte verlaging van de baten economisch beheer is in 2014 zichtbaar geworden. Dit wordt veroorzaakt door de contractueel overeengekomen en gebruikelijke mogelijkheid tot periodieke canonherziening in erfpachtcontracten dat in een aantal situaties tot neerwaartse bijstelling leidt. In het schap is sprake van een toenemend aantal betalingsregelingen. De nakoming van afspraken hierover wordt nauwlettend gemonitord.

De diverse bate van ca. € 7.500 heeft betrekking op een terugontvangen bedrag aan leges van een afgewikkeld project. De diverse lasten betreffen voornamelijk een extra dotatie aan de voorziening groot onderhoud van € 7.212 als gevolg van de negatieve stand van de voorziening groot onderhoud ultimo 2014 (niet toegestaan) en doorlichting van de voorziening groot onderhoud. Voor een toelichting over de aanleiding en systematiek van de doorlichting wordt verwezen naar de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, paragraaf 5.1.

6.5.3 Programma 3 Ontwikkeling

PROGRAMMA 3 ONTWIKKELINGEN →	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Planvorming & Gebiedsontwikkeling	115.271	117.000	117.000	113.000	4.000 V
Marketing & Productontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal lasten	**115.271**	**117.000**	**117.000**	**113.000**	**4.000 V**
Baten					
Planvorming & Gebiedsontwikkeling	-	-	-	-	-
Marketing & Productontwikkeling	-	-	-	-	-
Totaal baten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Saldo gewone bedrijfsvoering	**(115.271)**	**(117.000)**	**(117.000)**	**(113.000)**	**4.000 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	-	-
Saldo diverse lasten en baten	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Kredieten					
Lasten	567.809	-	2.405.925	1.344.612	1.061.313 V
Baten	309.568	-	1.560.476	1.098.173	462.303 N
Saldo kredieten	**(258.241)**	**-**	**(845.449)**	**(246.439)**	**599.010 V**
Saldo voor resultaatbestemming	**(373.512)**	**(117.000)**	**(962.449)**	**(359.439)**	**603.010 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	294.520	(225.000)	(225.000)	(235.515)	10.515 N
Onttrekking reserves	258.241	-	845.449	246.439	599.010 N
Saldo resultaatbestemming	**(36.279)**	**(225.000)**	**620.449**	**10.924**	**609.525 N**
Saldo na resultaatbestemming	**(409.791)**	**(342.000)**	**(342.000)**	**(348.515)**	**6.515 N**

Toelichting op resultaat:

Het materieel budget van € 4.000 voor advies- en publicatiekosten is in 2014 niet besteed.

6.5.4 Algemene Dekkingsmiddelen

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	REKENING 2013	PRIMITIEVE BEGROTING 2014	BEGROTING NA WIJZIGING 2014	REKENING 2014	RESULTAAT
Lasten					
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-
Overige structurele Lasten	-	6.815	6.815	-	6.815 V
Totaal lasten		**6.815**	**6.815**		**6.815 V**
Baten					
Deelnemersbijdrage	3.039.154	3.034.317	2.654.867	2.654.867	-
Totaal baten	**3.039.154**	**3.034.317**	**2.654.867**	**2.654.867**	-
Saldo gewone bedrijfsvoering	**3.039.154**	**3.027.502**	**2.648.052**	**2.654.867**	**6.815 V**
Diverse lasten en baten					
Diverse lasten	-	-	-	-	-
Diverse baten	-	-	-	2.279	2.279 V
Saldo diverse lasten en baten	-	-	-	**2.279**	**2.279 V**
Kredieten					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo kredieten	-	-	-	-	-
Saldo voor resultaatbestemming	**3.039.154**	**3.027.502**	**2.648.052**	**2.657.146**	**9.094 V**
Resultaatbestemming					
Storting reserves	263.049	-	2.976.096	3.076.641	100.545 N
Onttrekking reserves	-	-	2.676.194	2.776.739	100.545 V
Saldo resultaatbestemming	**(263.049)**	-	**(299.902)**	**(299.902)**	-
Saldo na resultaatbestemming	**2.776.105**	**3.027.502**	**2.348.150**	**2.357.244**	**9.094 V**

Toelichting op resultaat::

Gedurende 2014 is geen aanspraak op het budget voor onvoorziene kosten gemaakt.

6.5.5 Overzicht van de incidentele baten en lasten

Incidentele baten				Incidentele lasten			
Progr.	Omschrijving	Realisatie 2014	Raming 2014 na wijziging	Progr.	Omschrijving	Realisatie 2014	Raming 2014 na wijziging
1	-			1	-		
2	eindafrek 815872010 afsl bouwrek	1.350	1.349	2	Huuropbrengst te veel verantwoord 2013	2.000	
	Afrek.kasvoorschot 2010	300			Huuropbrengst te veel ontvangen 2013	33	
	fout corr. ME-ALG 2013-38	300			afboeking verschil crediteurensaldo	3	
	Eneco fout corr.ME-ALG201100003	72			afb.borg 2007 ivm bron niet meer te achterhalen	1.000	
	Eneco BK-BNG165 2009-101 afboeken	66			aanvulling voorziening GO	7.212	
	IK-DIR2012-83 Stedin 2012 op 4410	95					
	afboeken subsidie veerpont 2007	10.000					
	afboeken circus 2013	267					
	Onttrekking Algemene Reserve t.b.v. kredieten	1.022	1.500		Kredieten:		
	Onttrekking Investeringsreserve t.b.v. kredieten	0	21.515		Verwijderen Spartelbad Hoge Veld	1.022	1.500
					Jongerencentrum Albrandswaard	0	21.515
	Onttrekking Investeringsreserve (vorming bestemmingsreserve)	10.515					
3	Onttrekking Algemene Reserve t.b.v. kredieten			3	Kredieten:		
	Onttrekking Investeringsreserve t.b.v. kredieten	235.513	814.585		Blauwe Verbinding Zuidel Randpark	1.058.420	1.394.851
	Onttrekking reserve Kw.impuls JP t.b.v. kredieten	210	0		Ontwikkeling Hooge Nesse en omgeving	30.120	43.094
	Onttrekking res. Zuidelijk Ranpark t.b.v. kredieten	10.716	30.864		Ontwikkelingsplan Johannapolder	33.998	36.900
	Dekking kredieten uit subsidies	1.098.173	1.560.476		Horecavoorziening Sandelingen Ambacht	1.080	1.080
					Bewegwijzering fietsroutes Deltapo	0	20.000
					Wandelknooppuntsysteem Deltapoort	105.390	120.000
					Herstructurering en marktverkeningen	31.859	40.000
					TOP Johannapolder	5.000	0
					Investeren in omvormingen	62.305	130.000
					Wandelroutenetwerk Albrandswaard	8.590	0
					Subsidieaanvraag Hooge Nesse	7.640	500.000
					Voorfin.Johannapolder	210	120.000
					Toevoeging bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls Johannapolder	10.515	
Alg. dekk. Midd.	Onttrekking Algemene Reserve t b.v. terugstorting aan de deelnemers	379.450	379.450	Alg. dekk. Midd.	1ste begr wijziging (herziening begroting onderhoud + veerdienst)	544.590	544.590
					Resultaat najaarsrapportage naar Algemene Reserve	134.762	134.762
	Overheveling van Algemene reserve	2.296.744	2.296.744		Storting Investeringsreserve (besluit 13 december 2013)	821.744	821.744
	Vrijval drie reserves	100.546			Toevoeging bestemmingsreserve Voorfinanciering Johannapolder	975.000	975.000
					Overheveling naar Investeringsreserve	500.000	500.000
	afboeken saldo debiteur 2012	2.279			Overheveling naar Algemene Reserve	100.546	
	Totaal	**4.147.618**	**5.106.483**		**Totaal**	**4.443.039**	**5.405.036**
	Saldo					**295.421**	**298.553**

6.5.6 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

bestuurslid	funcite(s)	beloning	sociale verzekerings-premies	belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen	voorzieningen tbv. beloningen betaalbaar op termijn	duur van het dienstverbend in het boekjaar (hele jaar = 1)	uitkeringen wegens beëindiging van dienstverband met specificaties dienstverband
R.A.M. van der Sande	Voorzitter	0	0	0	0	0	0
J.F. Weber	Lid	0	0	0	0	0	0
H.L.J. Mirck	Vice-voorzitter	0	0	0	0	0	
B.J. Eerdmans	Lid	0	0	0	0	0	0
A.L.H. Visser	Lid	0	0	0	0	0	0
J.L.M.J. Backbier	Lid	0	0	0	0	0	0
G. Schuitemaker	Lid	0	0	0	0	0	0
I.C. Monhemius-vd. Veen	Lid	0	0	0	0	0	0
T.F. de Jonge	Lid	0	0	0	0	0	0
M. Japenga	Lid	0	0	0	0	0	0
V.A. Smit	Lid	0	0	0	0	0	0
F.J. vd. Velde	bestuurlijk secretaris	0	0	0	0	0	0
A. Ouwerkerk	Lid	0	0	0	0	0	0
L. Kroes	Lid	0	0	0	0	0	0

De genoemde vergoedingen zijn zowel over 2014 als over 2013 nihil en liggen dus onder de daarvoor gestelde wettelijke grens.

6.6 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

6.6.1 Langlopende verplichtingen

De meerjarige contracten zijn geinventariseerd en in het volgende overzicht opgenomen. Het betreft vooral meerjarige bestekken regulier onderhoud, groot onderhoud contracten en verplichtingen m.b.t. investeringen.

Srt ond	Coda-nr	Projectnaam	2015	2016
INV	16501	Blauwe Verbinding Zuidelijk Randpark	€ 3.776.000	€ -
GO	16561	IJM: vellen, herplanten etc. bomen (2)	€ 22.500	€ 11.250
RO	21216	IJM: RO Grienden	€ 44.188	€ 44.321
GO	16549	IJM: GO Grienden	€ 104.938	€ 105.253
INV	16546	IJM: werkzaamheden t.b.v. bezuinigingen	€ 6.246	€ -

6.7 Overige gegevens

6.7.1 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich na de balansdatum geen gebeurtenissen voorgedaan die de jaarcijfers beïnvloeden.

6.7.2 Subsidieregister

Project	Subsidie-gever	Subsidieregeling	Subsidie-beschikking	Totaal subsidie / bijdrage derden	Ontvangsten t/m 2013	Ontvangsten 2014	Restant te ontvangen subsidie ultimo 2014	Vrijgevallen t.g.v. projecten t/m 2013	Vrijgevallen t.g.v. projecten 2014	Overlopende activa 1-1-2014	Overlopende activa 31-12-2014	Overlopende passiva 1-1-2014	Overlopende passiva 31-12-2014
050 IJsselmonde				6.496.440	570.000	1.564.773	4.071.667	309.568	1.098.173	9.568	91.150	1.570.000-	1.108.182-
Blauwe Verbinding Zuidel Randpark	Provincie Zuid-Holland	LG-Uitvoeringsprogramma Groen UPG	17-7-2013; PZH-2013-416984002 / DOS-2013-0004326	1.500.000	300.000	525.000	675.000	84.906	270.008				470.087-
Blauwe Verbinding Zuidel Randpark	Stadsregio Rotterdam via gemeente Barendrecht		31-10-2012 nr. 115680	1.900.000	570.000		1.330.000	107.547	342.010			570.000-	120.443-
Blauwe Verbinding Zuidel Randpark	Gemeente Rotterdam, Stadsontwikkeling	Bestaand Rotterdams Gebied Leefbaarheids-projecten (BRG-LP)	BRG 2014-002	1.900.000	-	950.000	950.000	107.547	342.010				500.443-
Blauwe Verbinding Zuidel Randpark	Waterschap Hollandse Delta	subsidiering maatregelen waterkwaliteit	2-7-2014, U1404392	30.165	-	30.165	-		30.165				
Blauwe Verbinding Zuidel Randpark	Gemeente Rotterdam			50.000	-		50.000				-		
Blauwe Verbinding Zuidel Randpark	St Clara Kinderbos			100.000	-		100.000				-		
Bewegwijzering fietsroutes Deltapoort	Provincie Zuid-Holland	Uitvoeringsregeling Groen 2014	18-3-2014; PZH-2014-464066726 DOS-2014-2013-0006948	40.000	-		40.000		-		-		-
Wandelknooppuntsysteem Deltapoort	Provincie Zuid-Holland	LG-3 8A wandelroutenetwerk	17-7-2013. DOS-2013-0003448 PZH-2013-416948951, 18-9-2014 PZH-2014-485850141	132.200	-	23.808	108.392	9.568	105.390	9.568	91.150		
Wandelknooppuntensysteem Albrandswaard	Provincie Zuid-Holland	URG - 3.4 wandelroutes	26-6-2014, PZH-2014-478265396 DOS-2014-0003698	106.000	-	9.800	96.200		8.590				1.210-
Voorfinancierng Johannapolder	Provincie Zuid-Holland	URG - 3.10 Kwaliteitsimpuls bestaande groengebieden	14-11-2014. PZH-2014-493508366 DOS-2014-0006354	238.875	-	16.000	222.875						16.000-
Subsidieaanwaag Hooge Nesse (project kwaliteitsimpuls Hooge Nesse, Veerplaat en Buitenland)	Provincie Zuid-Holland	URG - 3.10 Kwaliteitsimpuls bestaande groengebieden	19-12-2014. PZH-2014-498799012 DOS-2014-0007405	499.200	-		499.200						

6.7.3 Kredietenregister

Krediet	Subsidie / bijdrage derden	Totaal Budget	Uitgaven t/m 2013	Uitgaven 2014	Restant
050 IJsselmonde	6.515.200	9.348.077	852.358	1.345.634	7.150.085
Horeca voorz.Sandelingen Ambacht		120.000	37.179	1.080	81.741
Ontwikkeling Landschapspark Buyten		94.750	22.990	-	71.760
Ontwikkeling Hooge Nesse		150.600	109.035	30.120	11.445
Ontwikkelingsplan Johannapolder		234.050	197.056	33.998	2.996
Blauwe Verbinding Zuidel Randpark	5.500.000	5.900.000	421.489	1.058.420	4.420.091
Zuidelijk Randpark Verw. Resthecta		200.000	-	-	200.000
GAK Donckse velden fase 2a/2b		292.477	2.920	-	289.557
DO Zuidelijk Randpark West		215.000	-	-	215.000
Communicatieplan bezuinigingen		20.000	15.490	-	4.510
Verwijderen Spartelbad Hoge Veld		25.000	23.145	1.022	833
Bewegwijzering fietsroutes Deltapo	40.000	40.000	9.568	-	30.432
Wandelknooppuntsysteem Deltapoort	132.200	132.200	-	105.390	26.810
Polder Buitenland van Zwijndrecht		32.000	-	-	32.000
Jongerencentrum Albrandswaard		35.000	13.485	-	21.515
Wandelroutenetwerk Albrandswaard	106.000	106.000	-	8.590	97.410
Voorfinanciering Johannapolder	238.000	477.000	-	210	476.790
Investeringen in omvormingen		130.000	-	62.305	67.695
Herstructurering/ marktverkenning		140.000	-	31.859	108.141
Subsidieaanvraag Hooge Nesse	499.000	999.000	-	7.640	991.360
TOP Johannapolder		5.000	-	5.000	-

6.7.4 Bestemming van het resultaat

Uit de voorliggende jaarrekening 2014 resulteert een voordelig saldo van € 47.681.

6.7.5 Controleverklaring

6.7.6 Samenstelling bestuur 2014

Leden Dagelijks Bestuur

Naam	Gemeente/organisatie	Functie
dhr R.A.M. van der Sande	Provincie Zuid-Holland	Voorzitter
dhr B.J. Eerdmans	Gemeente Rotterdam	
dhr J.L.M.J. Backbier	Gemeente Albrandswaard	
mw I.C. Monhemius-van der Veen	Gemeente Barendrecht	
dhr H.L.J. Mirck	Gemeente Zwijndrecht	Vice-voorzitter
dhr F.J. van de Velde	Gemeente H-I Ambacht	Bestuurlijk secretaris
dhr M. Japenga	Gemeente Ridderkerk	

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente/organisatie	Plaatsvervanger
dhr R.A.M. van der Sande	Provincie Zuid-Holland	dhr R.A. Janssen
dhr. J.F. Weber	Provincie Zuid-Holland	dhr G. Veldhuijzen
dhr. B.J. Eerdmans	Gemeente Rotterdam	dhr. P.J. Langenberg
dhr A.L.H. Visser	Gemeente Rotterdam	
dhr J.L.M.J. Backbier	Gemeente Albrandswaard	mw M.P.C. van Ginkel
dhr. G. Schuitemaker	Gemeente Albrandswaard	mw J.E. de Leeuwe
mw I.C. Monhemius-van der Veen	Gemeente Barendrecht	dhr D. Vermaat
mw T.F. de Jonge	Gemeente Barendrecht	dhr K.J. Orsel
dhr M. Japenga	Gemeente Ridderkerk	dhr V.A. Smit
dhr V.A. Smit	Gemeente Ridderkerk	dhr M. Japenga
dhr F.J. van de Velde	Gemeente H-I Ambacht	nnb
dhr A. Ouwerkerk	Gemeente H-I Ambacht	nnb
dhr H.L.J. Mirck	Gemeente Zwijndrecht	dhr R. Kreukniet
mw L. Kroes	Gemeente Zwijndrecht	mw M. Pater

Adviseurs

Naam	Gemeente/organisatie	Functie
dhr G.J. Schelling	Waterschap Hollandse Delta	Adviseur
mw M.A. van Nimwegen	Gemeente Rotterdam	Penningmeester

6.7.7 Deelnemersbijdrage per deelnemer

Verdeling deelnemersbijdrage	Aandeel in nadelig exploitatiesaldo	Percentage	Inwoneraantallen per 1/1/2012	
Provincie Zuid-Holland	530.973	20%		
Gemeente Rotterdam	1.194.690	45%		
Overige gemeenten	929.203	35%		
Gemeente Albrandswaard	122.265	13%		25.003
Gemeente Barendrecht	230.091	25%		47.053
Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	138.178	15%		28.257
Gemeente Ridderkerk	221.068	24%		45.208
Gemeente Zwijndrecht	217.601	23%		44.499
	929.203	100%		190.020
TOTAAL	2.654.867			

Ten opzichte van de primitieve begroting 2014 is de deelnemersbijdrage verlaagd met € 379.450.

6.7.8 Conversiestaat

Productomschrijving	BEGROTING NA WIJZIGING 2014			REKENING 2014			RESULTAAT		
	LASTEN	BATEN	SALDO	LASTEN	BATEN	SALDO	LASTEN	BATEN	SALDO
Bestuurlijke aangelegenheden									
Dienstverlening G.Z-H	99.900	-	99.900	99.900	-	99 900	-	-	-
Materiële lasten	16.100	-	16.100	3.108	-	3.108	12.992	-	12.992 V
Bestuursproducten	116.000	-	116.000	103 008	-	103.008	12.992	-	12.992 V
Dienstverlening G.Z-H	13.100	-	13.100	13.100	-	13.100	-	-	-
Materiële lasten	4.000	-	4.000	1 300	-	1.300	2.700	-	2.700 V
Juridische Zaken	17.100	-	17.100	14.400	-	14 400	2.700	-	2.700 V
Dienstverlening G.Z-H	61.600	-	61.600	61.600	-	61.600	-	-	-
Materiële lasten	12.000	8.413	3.587	18.797	8.559	10.239	(6.797)	146	6.652 N
Financiën	73.600	8.413	65.187	80.397	8.559	71.839	(6.797)	146	6.652 N
Totaal Bestuurlijke aangelegenheden	206.700	8.413	198.287	197.805	8.559	189.247	8.895	146	9.040 V
Inrichting, Beheer en Exploitatie									
Dienstverlening G.Z-H	644.000	-	644.000	644.000	-	644.000	-	-	-
Materiele lasten	1 448.353	80.000	1.368.353	1.404 310	80.355	1 323.955	44.043	355	44 398 V
Gebiedsbeheer	2.092.353	80.000	2.012.353	2 048 310	80.355	1.967.955	44.043	355	44.398 V
Dienstverlening G.Z-H	49.400	-	49.400	49.400	-	49.400	-	-	-
Materiële lasten	246.200	651.500	(405.300)	285.025	674.223	(389.199)	(38.825)	22 723	16.101 N
Economisch beheer	295.600	651.500	(355.900)	334.425	674 223	(339.799)	(38.825)	22 723	16.101 N
Dienstverlening G.Z-H	133.200	-	133.200	133.200	-	133.200	-	-	-
Materiële lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Regelgeving & Handhaving	133.200	-	133.200	133 200	-	133.200	-	-	-
Dienstverlening G.Z-H	11.200	-	11.200	11.200	-	11.200	-	-	-
Materiele lasten	11.200	-	11.200	9.803	-	9.803	1.397	-	1.397 V
Communicatie	22 400	-	22.400	21.003	-	21 003	1.397	-	1.397 V
Totaal inrichting, beheer en exploitatie	2.543.553	731.500	1.812.053	2.536.938	754.579	1.782.359	6.615	23 079	29.694 V
Ontwikkelingen									
Dienstverlening G.Z-H	113.000	-	113.000	113 000	-	113.000	-	-	-
Materiële lasten	4.000	-	4.000	-	-	-	4.000	-	4.000 V
Planvorming en Gebiedsontwikkeling	117.000	-	117.000	113.000	-	113.000	4.000	-	4.000 V
Dienstverlening G.Z-H	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Materiële lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Marketing & Productontwikkeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal ontwikkelingen	117.000	-	117.000	113.000	-	113.000	4.000	-	4.000 V
Algemene Dekkingsmiddelen									
Deelnemersbijdrage	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige structurele laten & baten	6 815	-	6.815	-	-	-	6.815	-	6.815 V
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen (onvoorzien)	6.815	-	6.815	-	-	-	6.815	-	6.815 V
Totaal reguliere bedrijfsvoering	2.874.068	739.913	2.134.155	2.847.743	763.137	2.084.606	26.325	23 224	49.549 V
Totaal programma 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 2	-	1.349	(1.349)	10.248	7.450	2.798	(10.248)	6 101	4.147 N
Totaal programma 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	2.279	(2.279)	-	2.279	2 279 V
Totaal diverse lasten en baten	-	1.349	(1.349)	10.248	9.728	520	(10.248)	8.379	1.869 N
Totaal programma 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 2	23.015	-	23.015	1.022	-	1.022	21 993	-	21.993 V
Totaal programma 3	2 405 925	1.560.476	845.449	1.344.612	1.098.173	246 439	1.061 313	(462 303)	599.010 V
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal kredieten lasten en baten	2.428.940	1.560.476	868.464	1.345.634	1.098.173	247.461	1.083.306	(462 303)	621.003 V
RESULTAAT VOOR BESTEMMING	5.303.008	2.301.738	3.001.270	4.203.625	1.871.038	2.332.587	1.099.383	(430.700)	668.683 V
Resultaatbestemming									
Totaal storting reserves programma 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen reserves programma 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal storting reserves programma 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen reserves programma 2	-	25.856	(25.856)	-	14.379	(14.379)	-	(11 477)	11.477 N
Totaal programma 2	-	25.856	(25.856)	-	14.379	(14.379)	-	(11 477)	11.477 N
Totaal storting reserves programma 3	225.000	-	225.000	235 515	-	235 515	(10.515)	-	10.515 N
Totaal onttrekkingen reserves programma 3	-	845.449	(845.449)	-	246.439	(246.439)	-	(599 010)	599 010 N
Totaal programma 3	225.000	845.449	(620.449)	235.515	246 439	(10.924)	(10.515)	(599 010)	609.525 N
Totaal storting reserves Algemene Dekkingsmiddelen	2.976.096	-	2.976.096	3.076 641	-	3 076 641	(100.545)	-	100.545 N
Totaal onttrekkingen reserves Algemene Dekkingsmiddelen	-	2.676 194	(2.676.194)	-	2.776 739	(2 776 739)	-	100 545	100.545 V
Totaal Algemene Dekkingsmiddelen	2 976.096	2.676.194	299.902	3.076 641	2.776 739	299.902	(100.545)	100 545	0 V
Totaal resultaatbestemming	3.201.096	3.547.499	(346.403)	3.312.156	3.037.557	274.599	(111.060)	(509.942)	621.002 N
RESULTAAT NA BESTEMMING	8.504.104	5.849.237	2.654.867	7.515.782	4.908.596	2.607.186	988.322	(940.641)	47.681 V
Deelnemersbijdrage	-	2.654 867	(2.654.867)	-	2.654.867	(2 654 867)	-	-	-

Van: +AW-Griffie Albrandswaard
Verzonden: vrijdag 17 april 2015 9:18
Aan: +BAR Postregistratie
CC: Sandhia Ramlal; Els Meijers - Snelders; Eva van der Matten; Sandhia Ramlal
Onderwerp: FW: Aanbieding voorlopige jaarrekening 2014 en ontwerp-begroting 2016 - NRIJ
Bijlagen: 150415_NRIJ - Aanbiedingsbrief jaarrekening 2014 en begroting 2016.pdf; 150415_NRIJ - Ontwerp-begroting 2016.pdf; 150415_NRIJ - Voorlopige jaarrekening 2014.pdf

Beste collega's,

Willen jullie bijgaande stukken inboeken in Verseon. Mochten jullie ze ook al per post hebben ontvangen, dan hoeft dit emailtje niet ingeboekt te worden. Dan wil ik graag het verseonnummer ontvangen waaronder ze zijn ingeboekt.

Met vriendelijke groet,

Linda den Hartog-Wiedijk
Gemeente Albrandswaard
Secretariaat Griffie
Hofhoek 5, 3176 PD Poortugaal
Postbus 1000, 3160 GA Rhoon
t. (010) 506 11 76
f. (010) 501 81 80
m. 06 53 96 75 74
e. l.d.hartog@albrandswaard.nl
werktijden ma, di en vr 9 - 13 uur, wo 9 – 12 uur.

Van: Lamé, ME [mailto:me.lame@pzh.nl]
Verzonden: woensdag 15 april 2015 17:31
Aan: +AW-Griffie Albrandswaard; Hans Cats; Griffie Barendrecht; Dannis van IJpen; Inès Wesselingh; 'griffier@h-i-ambacht.nl'; 'gemeente@h-i-ambacht.nl'; Johan van Straalen; Henk Klaucke; Elly van Pagee; 'info@griffie.rotterdam.nl'; 'ajc.klijnsmit@rotterdam.nl'; 'jb.putman@rotterdam.nl'; 'n.kanters@zwijndrecht.nl'; 'h.van.beelen@zwijndrecht.nl'; 'p.twigt@zwijndrecht.nl'; Statengriffie; secrprovsec
CC: Kosters, NE; Wiehemeijer, W; Koeneman, AF
Onderwerp: Aanbieding voorlopige jaarrekening 2014 en ontwerp-begroting 2016 - NRIJ

Geachte heer/mevrouw,

Uw gemeente / provincie is deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling IJsselmonde. Ter voldoening aan het gestelde in artikel 34 van de Gemeenschappelijke Regeling en artikel 58b van de Wet gemeenschappelijke regelingen doe ik u hierbij toekomen de voorlopige jaarrekening 2014 en de ontwerp-begroting 2016. Zowel de voorlopige jaarrekening als de ontwerp-begroting is door het Dagelijks Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde op 3 april 2015 vastgesteld.

Artikel 34 van de Gemeenschappelijke Regeling geeft aan dat de raden van de deelnemende gemeenten en Provinciale Staten van Zuid-Holland hun zienswijze over de ontwerp-begroting 2016 kenbaar kunnen maken aan het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur vraagt u om deze zienswijze op de ontwerp-begroting 2016 uiterlijk 12 juni 2015 in te dienen. Uw eventuele reactie zullen wij voegen bij de aanbieding van de begroting aan het Algemeen Bestuur van het Natuur- en Recreatieschap IJsselmonde. De voorlopige jaarrekening 2014 wordt u ter kennisname aangeboden. De jaarrekening 2014 en de begroting 2016 zullen in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 3 juli 2015 worden vastgesteld.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben verblijf ik,

Met vriendelijke groet,